

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
Π.Μ.Σ. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Πτυχιακή Εργασία

Βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Ερέτριας μέσω της κοινωνικής πολιτικής

Σπουδαστής: Συνέσιος Κίμων
A.M. 215107

Αθήνα, 2017

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ
Π.Μ.Σ. ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Μητούλα Ρόϊδω [Calibri, Bold, 14]
Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας,
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Θεοδωροπούλου Ελένη
Καθηγήτρια, Τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας,
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Καλαντώνης Πέτρος
Επίκουρος Καθηγητής, Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων, ΤΕΙ
Πειραιά

ΚΙΜΩΝ ΣΥΝΕΣΙΟΣ

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

1. Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.
2. Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους ανθρώπους οι οποίοι συνέβαλλαν στην ολοκλήρωση της παρούσας πτυχιακής εργασίας. Αρχικά, ευχαριστώ την υπεύθυνη καθηγήτριά μου κα. *Ρόϊδω Μητούλα* για τις πολύτιμες συμβουλές και κατευθύνσεις της για την πληρέστερη κάλυψη του υπό εξέταση θέματος, την οικογένειά μου για την αμέριστη συμπαράσταση που μου παρείχε σε όλη τη διάρκεια των σπουδών μου αλλά και τους εργαζομένους όλων των φορέων και βιβλιοθηκών στις οποίες απευθύνθηκα για τη συγκέντρωση του απαραίτητου βιβλιογραφικού υλικού.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η άσκηση κοινωνικής πολιτικής αποτέλεσε και θα αποτελεί για όλους τους δήμους ένα σημαντικό κομμάτι της λειτουργίας τους. Οι σύγχρονες τάσεις της εποχής, όσον αφορά την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, θέτουν στην τοπική αυτοδιοίκηση το κεντρικό βάρος των αρμοδιοτήτων. Ως εκ τούτου, ο ρόλος της στην εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής καθώς και στη λήψη μέτρων κοινωνικής ενσωμάτωσης διευρύνεται.

Το αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση και η αποτίμηση της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής του δήμου Ερετρίας και κατα πόσο είναι η μπορεί να είναι βιώσιμη. Ο βασικός σκοπός της εργασίας είναι να αξιολογηθούν οι κοινωνικές υπηρεσίες και η ασκούμενη κοινωνική πολιτική του δήμου αλλά να παρατεθούν και οι απόψεις ερωτώμενων μέσω της διενέργειας έρευνας που πραγματοποιήθηκε.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στην έρευνα που πραγματοποιήθηκε πέραν των βιβλιογραφικών δεδομένων που συγκεντρώθηκαν, περιελάμβανε τη διανομή ερωτηματολογίου στη φάση της ολοκλήρωσης της ποσοτικής έρευνας. Στη συγκεκριμένη έρευνα που πραγματοποιήθηκε, ερωτήθηκαν εκατόν δεκαπέντε άτομα (115) συμβάλλοντας ουσιαστικά στην κατανόηση του ουσιαστικού ρόλου του δήμου Ερετρίας στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Από τα αποτελέσματα της έρευνας έγινε κατανοητός ο ρόλος και τα χαρακτηριστικά των δομών κοινωνικής πολιτικής που χρειάζεται ο δήμος Ερετρίας. Ο δήμος Ερετρίας προσπαθεί μέσω των δομών του και της εμπειρίας που τώρα αποκομίζει προσπαθεί να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις κοινωνικού χαρακτήρα. Ωστόσο μικροπροβλήματα που εστιάζουν κυρίως στην απουσία επάρκειας οικονομικών κεφαλαίων, δυσχεραίνουν το έργο του. Σε κάθε περίπτωση, η κοινωνική πολιτική του δήμου θα πρέπει να είναι στραμμένη στο σχεδιασμό και υλοποίηση κατάλληλων προγραμμάτων, στην εξεύρεση πόρων αλλά και την ενεργότερη συμμετοχή των δημοτών.

Το σύνολο των στοιχείων που προαναφέρθηκαν θα περιγραφούν αναλυτικά στα επιμέρους κεφάλαια της εργασίας, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε ερευνητικό επίπεδο, καλύπτοντας στο μέτρο του δυνατού το υπό εξέταση θέμα της βιώσιμης κοινωνικής

πολιτικής από το δήμο Ερετρίας. Να σημειωθεί ότι η κοινωνική πολιτική που ερευνούμε ανταποκρίνεται στην μία από τις τρεις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης. Η Ατζέντα 2030 προωθεί την ενσωμάτωση και των τριών διαστάσεων της βιώσιμης ανάπτυξης – κοινωνική, περιβαλλοντική και οικονομική.

Λέξεις Κλειδιά: Κοινωνική πολιτική, τοπική αυτοδιοίκηση, υπηρεσίες, δράσεις, κατευθύνσεις, βιώσιμη ανάπτυξη.

ABSTRACT

The social policy was and is for all municipalities a significant part of their operation. Current trends of the time, in terms of social policy, make local government the main burden of responsibilities. Therefore, its role in the implementation of social policy programs and in making social inclusion measures widening.

The object of this work is the investigation and evaluation of applied social policy of the municipality Eretria and by how much is likely to be viable. The main purpose of the study is to assess the social services and social policy pursued in the municipality but to set out the views of respondents by conducting research conducted.

The methodology used in the survey conducted beyond bibliographic data gathered, included a questionnaire distributed to the completion phase of quantitative research. In this survey conducted, surveyed one hundred and fifteen people (115) contributing substantially to the understanding of the essential role of the municipality of Eretria in the social policy field. From the survey results was understood the role and characteristics of social policy structures the municipality Eretria needed. The municipality Eretria tries through the structures and the experience now derives trying to respond to modern social needs. However minor problems mainly focus on the lack of sufficient financial funds, hindering his work. In any case, the social policy of the municipality should be focused on the design and implementation of appropriate programs, fundraising and active participation of citizens.

All the components mentioned above will be described in detail in the individual chapters of the work, both theoretical and research level, covering as far as possible of the subject matter of the sustainable social policy from Eretria municipality.

Noting that social policy that responds to investigate one of the three dimensions of sustainable development. The Agenda 2030 promotes the integration of all three dimensions of sustainable development - social, environmental and economic

Keywords: Social policy, local government, services, actions, directions.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....</u>	<u>2</u>
<u>ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....</u>	<u>3</u>
<u>ABSTRACT.....</u>	<u>4</u>
<u>ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ - ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ.....</u>	<u>8</u>
<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....</u>	<u>10</u>

<u>ΜΕΡΟΣ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ.....</u>	<u>13</u>
--	-----------

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.....</u>	<u>13</u>
--	-----------

<u>1.1. Θεωρητικές προσεγγίσεις κοινωνικής πολιτικής.....</u>	<u>13</u>
<u>1.2. Τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής μετά το 1970.....</u>	<u>15</u>
<u>1.3. Έννοια και περιεχόμενο της κοινωνικής πολιτικής.....</u>	<u>17</u>
<u>1.4. Διαφοροποίηση κοινωνικής πολιτικής από άλλες κοινωνικές επιστήμες.....</u>	<u>18</u>
<u>1.5. Πεδίο επιλογών στην κοινωνική πολιτική.....</u>	<u>19</u>
<u>1.6. Η δυναμική εξέλιξη των κοινωνικών προγραμμάτων.....</u>	<u>20</u>
<u>1.7. Ιστορική εξέλιξη θεσμού κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα.....</u>	<u>21</u>
<u>1.8. Όψεις της κοινωνικής πολιτικής.....</u>	<u>23</u>
<u>1.9. Βασικές κατευθύνσεις κοινωνικής πολιτικής (ασφάλιση υγείας, απασχόληση, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός κλπ).....</u>	<u>24</u>

<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....</u>	<u>26</u>
--	-----------

<u>2.1. Ανάπτυξη αυτόνομων θεσμών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.....</u>	<u>26</u>
<u> 2.1.1. Ταξινομήσεις των αποκεντρωμένων λειτουργιών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής.....</u>	<u>26</u>
<u>2.2. Ο σύγχρονος ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.....</u>	<u>28</u>
<u>2.3. Πλαίσιο δράσης φορέων αυτοδιοίκησης στο σύστημα κοινωνικής πολιτικής.....</u>	<u>29</u>

2.4. Βασικά χαρακτηριστικά φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινωνικής πολιτικής.....	30
2.4.1. Αναδιανεμητική λειτουργία.....	30
2.4.2. Ευελιξία και προσαρμοστικότητα.....	31
2.4.3. Παροχή υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλειας.....	32
2.4.4. Ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής.....	33
2.5. Η συμμετοχή των πολιτών στους μηχανισμούς άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο.....	34
2.6. Πόροι συστήματος κοινωνικής πολιτικής στο τοπικό επίπεδο.....	35
2.6.1. Εισροές εθνικών και υπερεθνικών προγραμμάτων.....	36
2.7. Σχεδιασμός παρέμβασης της αυτοδιοίκησης στην κοινωνική πολιτική.....	37
2.8. Χαρακτηριστικά στοιχεία δομών κοινωνικής προστασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης.....	38

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ.....40

3.1. Γενική περιγραφή Δήμου Ερέτριας.....	40
3.2. Δημογραφικά στοιχεία Δήμου Ερέτριας.....	41
3.3. Οργανόγραμμα τμημάτων και υπηρεσιών Δήμου Ερέτριας.....	42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ.....43

4.1. Η κοινωνική πολιτική στο Δήμο Ερέτριας.....	43
4.1.1. Κοινωνική μέριμνα και αλληλεγγύης Δ. Ερέτριας: Ν.Π.Δ.Δ. ΔΑΦΝΗΦΟΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ.....	43
4.2. Κοινωνικές υπηρεσίες.....	45
4.2.1. Νομικό Πρόσωπο "Ο Δαφνηφόρος Απόλλων".....	45
4.2.2. Βοήθεια στο Σπίτι	46
4.2.3. Λαογραφικό Μουσείο.....	46
4.2.4. Δωρεάν Διανομή τροφίμων.....	47

<u>4.2.5. ΚΑΠΗ.....</u>	<u>48</u>
<u>4.2.6. Παιδικοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί.....</u>	<u>48</u>
<u>4.2.7. Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμαρόνθου.....</u>	<u>49</u>
<u>4.2.8. Εθελοντική Αιμοδοσία.....</u>	<u>49</u>
<u>4.2.9. Αθλητισμός.....</u>	<u>50</u>
 <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΡΕΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ.....</u>	 <u>57</u>
 5.1. Μεθοδολογία έρευνας.....	57
5.1.1. Μέθοδος συλλογής στοιχείων.....	57
5.2. Εργαλείο έρευνας.....	57
5.2.1. Δομή ερωτηματολογίου.....	58
5.3. Ανάλυση έρευνας.....	58
 <u>ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....</u>	 <u>81</u>
<u>ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....</u>	<u>85</u>
<u>ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....</u>	<u>88</u>
Φόρμα Ερωτηματολογίου.....	88

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ - ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ερετρίας (1951 – 2011).....	41
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Φύλο.....	59
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ηλικία.....	60
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Μορφωτικό επίπεδο.....	61
ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Εισόδημα.....	62
ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Κάτοικος Δήμου Ερέτριας.....	63
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Δημότης Δήμου Ερέτριας.....	64
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου.....	64

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Μη γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου Ερετρίας.....	65
ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Συμμετοχή στην κοινωνική πολιτική Δ. Ερετρίας.....	66
ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας.....	67
ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Σημαντικότερες δράσεις προς υλοποίηση κοινωνικών υπηρεσιών .	69
ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Μεγαλύτερη βαρύτητα κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας.....	70
ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Οικονομική συγκυρία, άσκηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερέτριας.	72
ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς.....	73
ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Ιεράρχηση σπουδαιότητας προβλημάτων κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Χαϊδαρίου.....	74
ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Κοινωνικές υπηρεσίες Δ. Ερέτριας και κινητοποίηση δημοτών.....	75
ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου.....	76
ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Μελλοντική κατεύθυνση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερέτριας.....	78
ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Συνολική ικανοποίηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερέτριας.....	80
ΓΡΑΦΗΜΑ 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ερέτριας (1951 – 2001).....	41
ΓΡΑΦΗΜΑ 2: Οργανόγραμμα τμημάτων και υπηρεσιών Δήμου Ερέτριας.....	42
ΓΡΑΦΗΜΑ 3: Φύλο.....	59
ΓΡΑΦΗΜΑ 4: Ηλικία.....	60
ΓΡΑΦΗΜΑ 5: Μορφωτικό επίπεδο.....	61
ΓΡΑΦΗΜΑ 6: Εισόδημα.....	62
ΓΡΑΦΗΜΑ 7: Κάτοικος δήμου Ερέτριας.....	63
ΓΡΑΦΗΜΑ 8: Δημότης Δήμου Ερέτριας.....	64
ΓΡΑΦΗΜΑ 9: Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου.....	65
ΓΡΑΦΗΜΑ 10: Μη γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου Ερέτριας.....	66
ΓΡΑΦΗΜΑ 11: Συμμετοχή στην κοινωνική πολιτική Δ. Ερέτριας.....	67
ΓΡΑΦΗΜΑ 12: Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερέτριας.....	68
ΓΡΑΦΗΜΑ 13: Σημαντικότερες δράσεις προς υλοποίηση κοινωνικών υπηρεσιών	69
ΓΡΑΦΗΜΑ 14: Μεγαλύτερη βαρύτητα κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερέτριας.....	71

ΓΡΑΦΗΜΑ 15: Οικονομική συγκυρία, άσκηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερέτριας	72
ΓΡΑΦΗΜΑ 16: Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς.....	73
ΓΡΑΦΗΜΑ 17: Ιεράρχηση σπουδαιότητας προβλημάτων κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Χαϊδαρίου.....	74
ΓΡΑΦΗΜΑ 18: Κοινωνικές υπηρεσίες Δ. Ερέτριας και κινητοποίηση δημοτών.....	75
ΓΡΑΦΗΜΑ 19: Προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου.....	77
ΓΡΑΦΗΜΑ 20: Μελλοντική κατεύθυνση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερέτριας.....	79
ΓΡΑΦΗΜΑ 21: Συνολική ικανοποίηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερέτριας	80

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής στη σημερινή εποχή έχει αλλάξει. Η αποκέντρωση που προωθείται από το κεντρικό κράτος έχει φέρει την τοπική αυτοδιοίκηση προ των ευθυνών της. Η εποχή κατά την οποία το έργο των δήμων περιοριζόταν στην καθαριότητα και τις τεχνικές εργασίες έχει πλέον περάσει.

Σήμερα οι δήμοι καλούνται να διευρύνουν τις δράσεις τους και σε άλλους πολυπλοκότερους και πιο ουσιαστικούς τομείς οι οποίοι επιβάλλουν την υιοθέτηση ενός άλλου επιπέδου δράσης και οργάνωσης. Μπορεί οι δυνατότητες ακόμη να μην αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών, αλλά το εύρος των αναγκών απαιτεί άμεση αντιμετώπιση των ζητημάτων που δρουν κατασταλτικά ως προς την επίτευξη του ζητούμενου. Και αυτό δεν είναι άλλο από την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών που δίνουν έμφαση στις ανάγκες των δημοτών και έχουν ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα.

Η διευρυμένη δραστηριότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης, ειδικά για την κοινωνική πολιτική, είναι μια πιο περίπλοκη υπόθεση σε σχέση με άλλες δημοτικές υπηρεσίες. Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί πλέον τον κατάλληλο φορέα για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και υπό τους κατάλληλους όρους μπορεί να εφαρμόσει ποιοτικά κοινωνικά προγράμματα. Εφόσον διατίθενται τα κατάλληλα μέσα, τόσο σε οικονομικά κεφάλαια όσο και σε υποδομές, είναι σε θέση ένας δήμος να μετατραπεί σε φορέα ρύθμισης της κοινωνικής πραγματικότητας μέσω της προώθησης της κοινωνικής συνοχής.

Το συγκεκριμένο στοιχείο ώθησε και στην πραγματοποίηση της παρούσας εργασίας. Το θέμα της είναι η κοινωνική πολιτική του Δήμου Χαϊδαρίου. Ο βασικός σκοπός της είναι να εξετάσει και να αξιολογήσει την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής του δήμου μέσω των υπηρεσιών αλλά και του ρόλου των υπαλλήλων και των πολιτών. Η επιλογή του συγκεκριμένου θέματος βασίστηκε στον ιδιαίτερο ρόλο που καλείται να διαδραματίσει η τοπική αυτοδιοίκηση στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Για την εκπλήρωση του συγκεκριμένου στόχου, η εργασία χωρίζεται σε δύο βασικά μέρη: τη θεωρητική προσέγγιση και την ερευνητική επισκόπηση. Για την πλήρη

ανάλυση και των δύο μερών αξιοποιήθηκαν τόσο βιβλιογραφικά όσο και ερευνητικά δεδομένα που συγκεντρώθηκαν. Ειδικότερα, τα βιβλιογραφικά στοιχεία συγκεντρώθηκαν από βιβλιοθήκες και φορείς σχετιζόμενους με το υπό εξέταση θέμα. Η βασική δυσκολία της πλήρης κάλυψης του θέματος ήταν η σχετική δυσκολία πρόσβασης σε πρωτογενείς πηγές όπως οι αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου. Σε πολλές περιπτώσεις απαιτήθηκε η λήψη της σχετικής άδειας ώστε να συμμετέχουν στην έρευνα πρόσωπα που σχετίζονται με έννομη σχέση με τις κοινωνικές δομές του δήμου.

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε στη συγκεκριμένη έρευνα περιελάμβανε τη σύνταξη ερωτηματολογίου χωρισμένου σε ενότητες ώστε να εξεταστούν δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων αλλά και επιμέρους στοιχεία της κοινωνικής πολιτικής. Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε με συμμετοχή εκατόν δεκαπέντε ερωτώμενων (115), το βασικό συμπέρασμα που εξήχθηκε εστιάζει στο σημαντικό ρόλο των κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου Χαϊδαρίου στην πλήρη κάλυψη αναγκών των δημοτών. Μελλοντικά, ο δήμος θα πρέπει να αξιοποιήσει αρτιότερα τους διαθέσιμους πόρους του λόγω των δύσκολων οικονομικών συγκυριών που έχουν διαμορφωθεί ώστε όχι μόνο να συνεχίσει το σημαντικό του έργο αλλά και να εντάξει νέες δυνατότητες.

Ως προς τα δομικά στοιχεία της εργασίας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι περιλαμβάνει συνολικά πέντε (5) κεφάλαια εκ των οποίων τα δύο (2) έχουν βιβλιογραφικό χαρακτήρα. Ειδικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο της θεωρητικής επισκόπησης παρουσιάζονται βασικά στοιχεία της κοινωνικής πολιτικής όπως οι θεωρητικές της προσεγγίσεις, το περιεχόμενό της, η διαφοροποίησή της από άλλες επιστήμες αλλά και το πεδίο επιλογών της. Στο δεύτερο κεφάλαιο, αναλύεται η κοινωνική πολιτική σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα, αναλύεται η ανάπτυξη των αντίστοιχων θεσμών, ο σύγχρονος ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, τα βασικά χαρακτηριστικά των φορέων, η συμμετοχή των πολιτών στους μηχανισμούς άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο αλλά και οι πόροι του συστήματος κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Στην ερευνητική επισκόπηση, στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται βασικά στοιχεία του δήμου Χαϊδαρίου όπως δημογραφικά στοιχεία, οργανόγραμμα τμημάτων και υπηρεσιών ενώ στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η κοινωνική πολιτική του δήμου

μέσω υπηρεσιών, δράσεων και προγραμμάτων. Η εργασία ολοκληρώνεται με την ανάλυση των στοιχείων της έρευνας στο πέμπτο κεφάλαιο αλλά και με παράθεση των συμπερασμάτων που εξήχθησαν και προτάσεων που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν ώστε να βελτιωθεί συνολικά η κοινωνική δράση του δήμου.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

1.1. Θεωρητικές προσεγγίσεις κοινωνικής πολιτικής

Η κοινωνική πολιτική υπήρξε πολλές φορές αντικείμενο αυτής της θεωρητικής συζήτησης είτε ως επίκεντρο των εκατέρωθεν επιχειρημάτων είτε ως στοιχείο του βαθμού συμμετοχής του κράτους στην παραγωγική διαδικασία ή τους μηχανισμούς κοινωνικής αναπαραγωγής. Τα διαφορετικά συστήματα κοινωνικής πολιτικής, κάτω από τις ιδιαίτερες κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές συνθήκες που διαμορφώθηκαν, χαρακτηρίστηκαν και εν μέρει έστω ακόμα χαρακτηρίζονται από διαφορετικές ερμηνείες της κοινωνικής πραγματικότητας.

Η κεντρική παρατήρηση που κάνουν οι στοχαστές του φιλελεύθερου χώρου είναι ότι το κράτος οφείλει να παρέχει μέσω του νόμου και της κυβέρνησης το πλαίσιο εντός του οποίου τα άτομα επιδιώκουν τους στόχους τους. Η ιδέα της ισότητας θεωρείται καταστροφική για την πρόοδο και την ανάπτυξη της κοινωνίας και της οικονομίας. Απαραίτητη είναι ωστόσο η προστασία όσων υποφέρουν από τη φτώχεια (poverty), η οποία είναι δυνατό να επηρεάσει τις συνθήκες ζωής του συνόλου¹.

Ευρύτερα, η φιλελεύθερη κριτική επικεντρώθηκε στο ηθικό επίπεδο και στον περιορισμό της ελευθερίας του ατόμου από το κοινωνικό κράτος, στην πατερναλιστική του παρέμβαση στις κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις και στην εξάρτηση των χρηστών από τις παροχές καθώς και στην ενίσχυση της σκηνικής των χρηστών. Ακόμα υποστηρίχθηκε ότι το κράτος πρόνοιας απαιτεί εκτεταμένο δημόσιο

1

R. Titmus, *Social policy*, Edited Allen and Unwin, London 1974, p. 49 - 50.

Βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου Ερέτριας μέσω της κοινωνικής πολιτικής

τομέα και γραφειοκρατία και κατ' επέκταση διόγκωση του κράτους. Επιπλέον σημαντικό σημείο της κριτικής αποτελεί η παρατήρηση ότι το κοινωνικό κράτος δεν κατόρθωσε να επιτελέσει τους σκοπούς του άρα αποδείχθηκε αναποτελεσματικό. Αλλά, αποδεκτές είναι οι πολιτικές που αποτρέπουν τον κίνδυνο της φτώχειας και της εξαθλίωσης. Εκτός του κράτους σημαντικό ρόλο στην παροχή υπηρεσιών ενθαρρύνονται να παίζουν η εκκλησία, φιλανθρωπικές οργανώσεις, η οικογένεια².

Στο ακριβώς διαμετρικά αντίθετο σημείο του ιδεολογικού φάσματος βρίσκονται οι ρίζες ενός άλλου ρεύματος κριτικής. Ο Μαρξισμός αποτελεί την αφετηρία μια οξείας κριτικής στο κοινωνικό κράτος και τη λειτουργία του κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Αντικείμενο της κριτικής γίνονται κυρίως οι στόχοι, αλλά και τα μέσα για την επίτευξη τους και αυτό αφού ουσιαστικά οι πολιτικές αυτές επιδιώκουν την εξασφάλιση της επιβίωσης και της αναπαραγωγής των δεδομένων σχέσεων παραγωγής, στο πλαίσιο πάντοτε του αστικού κράτους³.

Μια μείζονος σημασίας παρατήρηση για τη φύση και το ρόλο των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής είναι ταυτόσημη με αυτή της φιλελεύθερης κριτικής και αφορά στην αποτελεσματικότητά τους. Επισημαίνεται ότι τελικά τα συστήματα παρά τους εξαγγελθέντες στόχους τους δεν προώθησαν την κοινωνική ισότητα παρά ενίσχυσαν τη θέση των μεσαίων στρωμάτων.

Οι θεωρητικοί που υποστήριζαν ένθερμα τη λειτουργία των κρατών πρόνοιας και κυρίως την αναδιανεμητική του λειτουργία σε μεγάλο βαθμό εντάσσονται στο χώρο της σοσιαλδημοκρατικής σκέψης. Το κράτος προσλαμβάνεται ως μια θετική δύναμη που μπορεί να λειτουργήσει στην κατεύθυνση προώθησης της κοινωνικής ισότητας και της αναδιανομής του συνολικού προϊόντος μιας οικονομίας με λογική ισότητας των μελών της. Σε αντίθεση με τους φιλελεύθερους θεώρησαν ότι η λειτουργία του κράτους στην κατεύθυνση αυτή ενισχύει και μπορεί να εγγυηθεί την ελευθερία του ατόμου.

Στον πυρήνα αυτής της θεώρησης για το κράτος πρόνοιας βρίσκεται η ανάληψη από το κράτος της θεμελιώδους ευθύνης εξασφάλισης παροχών προς τα στρώματα του πληθυσμού που κινδυνεύουν από την εξαθλίωση. Πέραν αυτού, το ζήτημα της ισότητας είναι η κεντρική επιδίωξη του κράτους πρόνοιας το οποίο οφείλει να

² Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 39-43.

³ Δ. Ιατρίδης, Δ. Τσαούσης, *Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής: Θεωρία και πράξη του κοινωνικού σχεδιασμού*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990, σελ. 29.

εξασφαλίζει πέρα από την πολιτική ισότητα την ισότητα στις ευκαιρίες ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά εκκίνησης του ατόμου ωστόσο ο προσδιορισμός του περιεχομένου της είναι από μόνη της μια επίπονη διαδικασία.

1.2. Τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής μετά το 1970

Τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής ανεξάρτητα από τις διαφορές και τις παραλλαγές τους στηρίχθηκαν ουσιαστικά στο φορντικό πρότυπο παραγωγής και οικονομικής ανάπτυξης. Το φορντικό πρότυπο ή αλλιώς «φορντισμός», αφορά στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας. Επιπλέον, συνοδεύεται από τη συμμετοχή και την ευθύνη του κράτους στην οικονομική ανάπτυξη, κατά τα πρότυπα της «Κεϋνσιανής Συναίνεσης», με την ταυτόχρονη δηλαδή εξασφάλιση της ευημερίας της εργατικής δύναμης μέσω των κοινωνικών παροχών. Το παραπάνω πρότυπο κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης κυριάρχησε στη δυτική Ευρώπη μεταπολεμικά και βασίστηκε στους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης μέχρι και τα μέσα της δεκαετίας του 1970.

Κατόπιν και με τη μείωση του ρυθμού ανάπτυξης το Φορντικό μοντέλο εξάντλησε τις δυνατότητες του. Ταυτόχρονα και στο πολιτικό επίπεδο το όραμα της άμβλυνσης των ανισοτήτων φάνηκε ουτοπικό, ενώ σταδιακά απώλεσε και τη νομιμοποιητική του βάση. Η αιτία της κρίσης δεν υπήρξε μοναχά η μείωση των ρυθμών ανάπτυξης στο δυτικό κόσμο, αλλά και μια σειρά κοινωνικών και πολιτικών συγκυριών⁴.

Τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής ως ορόσημο και κόμβος ολοκλήρωσαν τη «χρυσή» εποχή τους στη δεκαετία του 1970 και κυρίως με την οικονομική κρίση του 1973. Έκτοτε και τουλάχιστον για μια εικοσαετία προσπάθησαν να ανταποκριθούν στις αυξημένες απαιτήσεις με «συνταγές» που δεν θα οδηγούσαν, κάτω από τα δεδομένα της εποχής, σε μια νέα περίοδο ευημερίας της κοινωνικής πολιτικής. Έτσι τα συστήματα, τουλάχιστον στην Ευρώπη, ενώ σταδιακά περιορίζουν τις παροχές τους και ενσωματώνουν ολοένα και περισσότερο τη λογική των περικοπών και της μείωσης του κόστους, δεν προχωρούν εύκολα σε ριζικές, δομικές αλλαγές.

⁴ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 53-56.

Κατά την περασμένη δεκαετία οι πιέσεις προς τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής σε συνδυασμό με ένα νέο πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον που διαμορφώθηκε, βασίστηκαν στην ενίσχυση από τον ιδιωτικό τομέα. Τέλος η νεοφιλελεύθερη επιλογή, με κεντρικές χώρες τις Η.Π.Α. και τη Βρετανία, επέβαλε την απορρύθμιση της αγοράς εργασίας και τον περαιτέρω περιορισμό του κράτους στο πεδίο της ρύθμισης των αγορών, οι οποίες θα έβρισκαν αυτόματα τη «φυσική» τους ισορροπία⁵.

Οι επιλογές που ακολούθησαν οι σκανδιναβικές χώρες διατήρησαν στον πυρήνα τους τις αρχές του κοινωνικού κράτους της ισότητας των πολιτών που επιτυγχάνεται με αναδιανομή του συνολικού εισοδήματος. Αιχμή της πολιτικής αυτής υπήρξε η προσπάθεια συνδυασμού της ανάπτυξης με πλήρη απασχόληση. Στόχος του κοινωνικού κράτους θεωρήθηκε η ελαχιστοποίηση του εξαρτώμενου πληθυσμού από την ανάγκη, σε ένα κοινωνικό πλαίσιο με τις ελάχιστες ανισότητες. Ωστόσο, η αδυναμία του ιδιωτικού κεφαλαίου να απορροφήσει τη συνολική ζήτηση εργασίας οδήγησε στην επιλογή επέκτασης του δημοσίου τομέα ως μέσου επίτευξης της πλήρους απασχόλησης. Παρόμοια συστήματα εξασφαλίζουν την αναπαραγωγή τους όταν συνδυάζονται με υψηλή παραγωγικότητα, όταν όμως αυτή κάμπτεται το σύστημα οδηγείται σε κρίση. Το κόστος του κοινωνικού κράτους αυξάνεται και η κρίση αναπαράγεται και πολλαπλασιάζεται.

Τα κράτη της κεντρικής Ευρώπης, με την εξίσου μακρά παράδοση στην κοινωνική προστασία, είχαν να αντιμετωπίσουν την απειλή της ανεργίας, τις αυξημένες ανάγκες που αυτή συνεπαγόταν και ταυτόχρονα τη μείωση των εισροών στο σύστημα. Η κεντρική επιλογή ήταν η αναδιάταξη της σύνθεσης της εργατικής δύναμης και κατ' επέκταση της αγοράς εργασίας.

Τέλος, μια οδός για την αναμόρφωση των συστημάτων ήταν αυτή των νεοφιλελεύθερων κρατών. Η κεντρική επιλογή υπήρξε η «εκλογίκευση» των συστημάτων με όρους αγοράς και η αποδοχή της ανισότητας ως συστατικού μέρους του καπιταλιστικού οικοδομήματος. Η απόρριψη της συνολικής κάλυψης του πληθυσμού και η στόχευση του συστήματος προς όσους δεν έχουν αντικειμενικά τη δυνατότητα να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους, με την ταυτόχρονη αποδυνάμωση των βασικών δικαιωμάτων θεωρήθηκε η βέλτιστη λύση. Τα κράτη που ακολούθησαν

⁵ Α. Νικολάου - Σμοκοβίτη, *Κοινωνιολογία - κοινωνία και κοινωνική ζωή*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα - Πειραιάς 1994, σελ. 31.

την επιλογή υιοθέτησης της κοινωνικής προστασίας υπολειμματικού τύπου παραχώρησαν ταυτόχρονα στον ιδιωτικό τομέα σημαντικό μέρος των κοινωνικών υπηρεσιών⁶.

1.3. Έννοια και περιεχόμενο της κοινωνικής πολιτικής

Η κοινωνική πολιτική έχει την εφαρμοσμένη ιδιότητα της, στο μέτρο που πραγματοποιείται από υπηρεσίες, που καλύπτουν την πρακτική δραστηριότητα, κυρίως, του κράτους, κατά τις πολύμορφες εκδηλώσεις του, που έχουν έντονο κοινωνικό χαρακτήρα και στοχεύουν στη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της προστασίας των ατόμων από κοινωνικούς κινδύνους. Η κοινωνική πολιτική εμφανίζεται είτε με τη μορφή της κρατικής πρωτοβουλίας είτε με τη μορφή της ιδιωτικής. Στην πρώτη περίπτωση, δεκαετία του '50 στην Αγγλία, η κοινωνική πολιτική ονομάζεται κοινωνική διοίκηση, ενώ στη δεύτερη περίπτωση, δεκαετία του '70 και '80, παίρνει το χαρακτήρα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας⁷.

Το περιεχόμενο και οι στόχοι της κοινωνικής πολιτικής εξαρτώνται από τη σκοπιά με την οποία προσεγγίζεται η επιστήμη αυτή. Οι οπτικές γωνίες της θεώρησης του γνωστικού πεδίου της κοινωνικής πολιτικής αναφέρονται στην οικονομική αντίθεση των συγκρουόμενων κοινωνικών δυνάμεων και ομάδων, στην εναρμόνιση των διαφορών τους, στην αντιμετώπιση των εργατικών προβλημάτων, στην ενίσχυση των εργαζομένων και στη ριζική αντιμετώπιση των θεμάτων αυτών, κυρίως, με μέτρα οικονομικής φύσης. Ειδικότερα, οι προσεγγίσεις της εννοιολογικής οριοθέτησης της κοινωνικής πολιτικής γίνονται από άποψη οικονομική, νομική, κοινωνικής ασφάλισης, κοινωνικής ασφάλειας, εφαρμοσμένης κοινωνιολογίας κ.λπ. Σχεδόν όμως όλοι οι μελετητές και ερευνητές δέχονται τέσσερα χαρακτηριστικά στοιχεία στον ορισμό της κοινωνικής πολιτικής^{8,9}:

⁶ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 57-60.

⁷ Δ. Ιατρίδης, Δ. Τσαούσης, *Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής: Θεωρία και πράξη του κοινωνικού σχεδιασμού*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990, σελ. 33.

⁸ Δ. Κρεμαλής, *Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια*, Αθήνα 1991, σελ. 16.

⁹ Γ. Μάρδας, *Κοινωνική πολιτική: Εκπαίδευση και οικονομία*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2000, σελ. 13.

1. Κύριος φορέας της κοινωνικής πολιτικής είναι το κράτος ή ευρύτερος δημόσιος τομέας.
2. Η ύπαρξη κοινωνικών αναγκών σε άτομα ή κοινωνικές ομάδες.
3. Η επιδίωξη της κοινωνικής ισορροπίας.
4. Η επιδίωξη της βελτίωσης του επιπέδου της κοινωνικής ανάπτυξης.

Η κοινωνική πολιτική ασχολείται με τη μελέτη των μέτρων, των κανόνων και των διατάξεων και όχι με τη διερεύνηση και την ανάλυση της ουσίας των κοινωνικών προβλημάτων, που αυτά δημιουργήσαν τις ανάγκες για λήψη ανάλογων μέτρων και τη θέσπιση σχετικών διατάξεων. Αυτονόητο είναι, ότι η έρευνα και η άσκηση της κοινωνικής πολιτικής προϋποθέτει να γίνονται σχετικές μελέτες ουσίας των προβλημάτων και των συνεπαγόμενων αναγκών, που να στηρίζονται σε στοιχεία και μεγέθη υπαρκτά και πολύ πιθανοφανή. Οι μελέτες αυτές θα πρέπει να εντοπίζουν το πρόβλημα και να ερευνούν τα αίτια (στατιστικά) και τους παράγοντες που επηρεάζουν και δημιουργούν την ανάγκη χρησιμοποίησης, κυρίως, οικονομικών, νομικών (θεσμικών), στατιστικών και λοιπών, κατά δεύτερο λόγο επιστημών. Δεν στηρίζονται οι εν λόγω μελέτες σε επιστήμες που ερευνούν, απλώς, ποιοτικά χαρακτηριστικά, στα πλαίσια δεοντολογικών προσεγγίσεων. Τελικά όμως, φαίνεται ότι, η κοινωνική πολιτική αφορά στην επιλογή μεταξύ αντιτιθέμενων πολιτικών στόχων και σκοπών και στον τρόπο διαμόρφωσης τους¹⁰.

Κατά μία συνθέτη αναλυτική προσέγγιση, «η κοινωνική πολιτική έχει ως αντικείμενο έρευνας το σύστημα κοινωνικής προστασίας προς τις ασθενέστερες κοινωνικές τάξεις, με σκοπό την κοινωνική ανάπτυξη»¹¹. Αυτή η εννοιολογική προσέγγιση προϋποθέτει την έρευνα της κατανομής του εθνικού εισοδήματος με συνέπεια να θεωρείται η κοινωνική πολιτική, επιστημολογικά, τμήμα της οικονομικής επιστήμης, ως πράξη δε να συνιστά επιμέρους επίκληση της εν γένει οικονομικής πολιτικής.

1.4. Διαφοροποίηση κοινωνικής πολιτικής από άλλες κοινωνικές επιστήμες

¹⁰ Δ. Τσαούσης, *Στοιχεία κοινωνιολογίας*, Αθήνα 1979, σελ. 42.

¹¹ Γ. Βαρδακούλας, *Κοινωνική πολιτική*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1980, σελ. 68.

Με την κοινωνική πολιτική, σχετίζονται στενά και άλλα συγγενή γνωστικά πεδία, που εμφανίζονται στο χώρο των κοινωνικών επιστημών: κοινωνική διοίκηση, κοινωνική ασφάλεια, κοινωνική προστασία, κοινωνικές υπηρεσίες, κοινωνική πρόνοια και κοινωνική εργασία. τα γνωστικά αυτά πεδία ανήκουν κυρίως στο χώρο της εφαρμοσμένης κοινωνιολογίας.

Κοινωνική διοίκηση θεωρείται *«η μελέτη των κοινωνικών αναγκών και υπηρεσιών ή με άλλα λόγια η μελέτη ορισμένων ανθρώπινων οργανώσεων και τυπικής μορφής οικοδομημάτων, που παρέχουν ή προσφέρουν αυτό που αποκαλείται «κοινωνικές υπηρεσίες»*¹². Η κρατούσα γνώμη δέχεται, ως αντικείμενο της κοινωνικής διοίκησης τις ανθρώπινες ανάγκες, τα κοινωνικά προβλήματα, τις κοινωνικές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση τους και για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής του ανθρώπου στους τομείς: εργασία, υγεία, παιδεία, κατοικία, περιβάλλον, κοινωνική πρόνοια, κοινωνικές υπηρεσίες, κοινωνική εργασία. Η κοινωνική ασφάλεια, ως κοινωνική δικαιοσύνη, επιδιώκει την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών διαφορών με την ορθή κατανομή του εθνικού εισοδήματος, την εξασφάλιση σταθερότητας της απασχόλησης και την παροχή ενός ελάχιστου ορίου συντήρησης, με τελικό σκοπό την επίτευξη ψυχικής ηρεμίας και ευτυχίας του ατόμου μέσα στην κοινωνία¹³.

Η κοινωνική ασφάλεια τείνει να συμπίπτει με την έννοια της κοινωνικής διοίκησης και κοινωνικής πολιτικής. Οποσδήποτε το αντικείμενο της κοινωνικής προστασίας είναι το πιο περιορισμένο από το αντίστοιχο της κοινωνικής πολιτικής ή της κοινωνικής διοίκησης ή της κοινωνικής ασφάλειας, των οποίων η προστασία έχει ένα καθολικότερο χαρακτήρα και καλύπτει και ανάγκες χωρίς τον επείγοντα χαρακτήρα. Ένα μέρος του συνόλου του πληθυσμού έχει ανάγκες, με κάποιο επιτακτικό χαρακτήρα και προσφεύγει στις υπηρεσίες της κοινωνικής προστασίας (υγεία, πρόνοια, κοινωνική ασφάλιση, κατοικία), χωρίς να σημαίνει ότι οι σχέσεις των ατόμων αυτών με τους αρμόδιους φορείς της κοινωνικής προστασίας δεν είναι ενταγμένες σε ένα γενικότερο πλαίσιο κοινωνικού προγραμματισμού για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής ή κοινωνικής διοίκησης ή κοινωνικής ασφάλειας. Απλά, οι παροχές (ύψος, μορφή, γεωγραφική κατανομή, χρόνος υλοποίησης, τρόπος

¹² Μ. Ραφαήλ, *Κοινωνιολογία και κοινωνική διοίκηση*, Εκδόσεις Καραμπερόπουλος, Αθήνα 1978, σελ. 54.

¹³ Ο. Στασινόπουλου, *Κράτος πρόνοιας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990, σελ. 59-62.

υλοποίησης) είναι προαποφασισμένες, σε γενικές γραμμές, από τη διαδικασία της άριστης επιλογής, που εξασφαλίζει, σε τελευταία ανάλυση, η κοινωνική πολιτική¹⁴.

1.5. Πεδίο επιλογών στην κοινωνική πολιτική

Η ανθρώπινη ύπαρξη, υπόκειται σε μια σειρά από φυσικούς και κοινωνικούς κινδύνους (ατύχημα, αναπηρία, ασθένεια, θάνατος κ.λπ.), οι οποίοι, λιγότερο ή περισσότερο, εμφανίζουν μια πιθανότητα υλοποίησης. Η ελαχιστοποίηση της υλοποίησης αυτών των κινδύνων, αλλά και η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση τους, όταν και στο μέτρο που εμφανισθούν, με τελικό σκοπό την μεγιστοποίηση της ατομικής ευτυχίας των μελών της κοινωνίας, είναι ο κύριος στόχος της κοινωνικής πολιτικής¹⁵.

Έτσι, το πεδίο της κοινωνικής πολιτικής εντοπίζεται στην εργατική πολιτική, στην εκπαιδευτική πολιτική, στην πολιτική κατοικίας και περιβάλλοντος και τέλος στην πολιτική της κοινωνικής προστασίας (κοινωνική ασφάλιση - κοινωνική πρόνοια - δημόσια υγεία). Η κοινωνική πολιτική, από μια άποψη, συνδέεται με την εφαρμοσμένη οικονομική επιστήμη και ειδικότερα με τον οικονομικό σχεδιασμό. Η μορφή της κοινωνικής πολιτικής, που ονομάζεται κοινωνική διοίκηση, αναφέρεται στη διοίκηση των υπηρεσιών εκείνων που καλύπτουν την πρακτική δραστηριότητα του κράτους, κατά τις πολύμορφες εκδηλώσεις του, που έχουν έντονο κοινωνικό χαρακτήρα και στοχεύουν στη λήψη των αναγκαιούντων μέτρων για τη διασφάλιση της προστασίας του ατόμου από κινδύνους, η επίλυση των οποίων επιφέρει μείωση, προσωρινή ή οριστική, των οικονομικών πόρων αυτού¹⁶.

Το αντικείμενο της κοινωνικής πολιτικής είναι οι ανθρώπινες ανάγκες, τα κοινωνικά προβλήματα, οι κοινωνικές υπηρεσίες για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων και αναγκών, η βελτίωση γενικά των συνθηκών ζωής του ανθρώπου με την εξασφάλιση ενός ελάχιστου εισοδήματος αξιοπρεπούς διαβίωσης και τέλος η άριστη επιλογή από όλους τους δυνατούς κοινωνικο - οικονομικούς συνδυασμούς¹⁷.

¹⁴ Γ. Μάρδας, *Κοινωνιολογία*, Τόμος Β', Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997, σελ. 293 - 294.

¹⁵ Κ. Καλαντζόπουλος, *Στοιχεία κοινωνικής πολιτικής*, Δελτίο Ι.Κ.Α., Αθήνα 1971, σελ. 379.

¹⁶ Γ. Μάρδας, *Κοινωνική πολιτική: Εκπαίδευση και οικονομία*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2000, σελ. 23.

1.6. Η δυναμική εξέλιξη των κοινωνικών προγραμμάτων

Τα κοινωνικά προγράμματα, που αρχικά αποβλέπουν στο να θεραπεύσουν ή να προλάβουν την κοινωνική κατάπτωση, επεκτάθηκαν υπέρμετρα πρώτα στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες και ύστερα σ' εκείνες που βρίσκονται στο δρόμο της εκβιομηχάνισης. Επιπλέον η ανάπτυξη κοινωνικών υπηρεσιών αντικαθρέπτιζε την πεποίθηση, ότι η κοινότητα πρέπει έμπρακτα να αναλάβει την ευθύνη για την κοινωνική και την οικονομική ευημερία του λαού. Κάθε κοινωνία είχε και κάποιο σύστημα φροντίδας για τα μέλη της, που είχαν προστασία (εξαρτώμενα), για τα εντοπισμένα και παραστρατημένα μέλη της, με μια πλατιά οργάνωση, που εργαζόταν σαν οικογενειακή μονάδα.

Τα γερμανικά προγράμματα, μετά το 1880, για ασφάλεια των εργατών βιομηχανίας κατά της ασθένειας και των ατυχημάτων, είχαν καθιερώσει την αρχή, ότι οι ευθύνες πρέπει να απλωθούν σ' όλη την κοινωνία και όχι να βαραίνουν τον εργαζόμενο σαν άτομο, εισήγαγαν δε τη μέθοδο της κοινωνικής ασφάλισης και έβαλαν τη βάση για τα συστήματα των κοινωνικών ασφαλειών που απλώθηκαν αργότερα σ' όλο τον κόσμο¹⁸.

Είχε ανοίξει έτσι ο δρόμος για ν' αναπτυχθεί η έννοια του «κράτους - ευημερίας» και για τις αλλαγές στις αρχές, στις μεθόδους και στο επίκεντρο της ευθύνης που συνεπαγόταν η νέα αυτή κοινωνική πολιτική. Τα σύγχρονα προγράμματα της κοινωνικής πολιτικής αναφέρονται στα εξαρτημένα άτομα, στα παραστρατημένα παιδιά, στους ανάπηρους και στους ανήλικους, στους ψυχοπαθείς, στους ηλικιωμένους και στους οικονομικά αδυνάτους. Οι πολιτικές που ακολουθούνται στην εκπόνηση και υλοποίηση των κοινωνικών προγραμμάτων, ξεκινούν από μια σειρά εξελισσόμενων γενικών αρχών και κοινών τάσεων, όσον αφορά στις εφαρμοσμένες μεθόδους.

Γίνεται πια φανερό ότι, η κοινωνική πολιτική μεταμορφώνεται, σήμερα από τη μορφή της βοήθειας σε όσους είχαν ανάγκη, σε μια πολιτική κοινωνικού σχεδιασμού, με επίκεντρο τα διάφορα προγράμματα για την πλήρη και παραγωγική απασχόληση, για τη στέγαση και εκπαίδευση, για την προληπτική υγιεινή, για την αποκατάσταση

¹⁷ Ο. Στασινόπουλου, *Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1996, σελ. 84 - 87.

¹⁸ Δ. Κρεμαλής Δ., *Κοινωνική πρόνοια - Διερεύνηση και αξιολόγηση ενός νέου συστήματος*, Αθήνα 1990, σελ. 21-23.

ανήμπορων ατόμων και για την αποτελεσματική επανένταξη ατόμων με ειδικές ανάγκες.

1.7. Ιστορική εξέλιξη θεσμού κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα

Η κοινωνική πολιτική αναπτύσσεται στην Ελλάδα αποσπασματικά και χωρίς μακροχρόνιο σχεδιασμό. Η αντιμετώπιση των αναγκών στον χώρο της κοινωνικής ασφάλισης ήταν εξίσου περιστασιακή, όπως περιστασιακά αναπτύχθηκε και το θεσμικό πλαίσιο για την κοινωνική προστασία. Η διαμόρφωση της αρχίζει από το 1836 με την ίδρυση των αλληλοβοηθητικών ταμείων. Αυτό που χαρακτηρίζει την ανάπτυξη της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα είναι ότι αναπτύσσεται πολύ αργότερα σε σχέση με την κοινωνική ασφάλιση στις άλλες χώρες της Ε.Ε. και δεν κάλυπτε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980 το σύνολο των εργαζομένων.

Άλλα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την ανάπτυξη του συστήματος της κοινωνικής ασφάλισης, είναι η πολυδιάσπαση των ταμείων, η αποδυνάμωση των κεφαλαιοποιητικών στοιχείων του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος και η απουσία προγραμματισμένης συγκρότησης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Τα αίτια του συγκεκριμένου τρόπου ανάπτυξης του συστήματος της κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα θα πρέπει να αναζητηθούν στο συγκεκριμένο πρότυπο ανάπτυξης του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού (συνθήκες συσσώρευσης του κεφαλαίου) καθώς και στην έλλειψη του κράτους - πρόνοιας στο μεγαλύτερο διάστημα της μεταπολεμικής περιόδου¹⁹.

Ιστορικά στην Ελλάδα, μετά την κατά κλάδους ίδρυση των αλληλοβοηθητικών ταμείων (1836) ακολουθεί το 1852 η ίδρυση ταμείων ασφάλισης για τους αξιωματικούς του Στρατού και για τους αξιωματικούς του πολεμικού ναυτικού (1856). Το 1861 δημιουργείται το Μετοχικό Ταμείο Δημοσίων Υπαλλήλων και το Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ). Ιδρύθηκαν επίσης ασφαλιστικοί φορείς για τα ορφανά των αξιωματικών του στρατού (1853) και του πολεμικού ναυτικού (1856) και των μεταλλευτών (1882) καλύπτοντας τους κινδύνους γήρατος, επαγγελματικών ατυχημάτων, ασθενείας, ανικανότητας και θανάτου. Το 1907 δημιουργείται το Ταμείο

¹⁹ Σ. Ρομπόλης, Μ. Χλέτσος, *Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους – πρόνοιας*, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 275.

Συντάξεως Σιδηροδρομικών. Από το 1928 μέχρι το 1937 παρατηρείται η ίδρυση των ταμείων κύριας ασφάλισης (1928 το ΤΣΑΥ, 1929 Ταμείο Νομικών και των Εφημεριδοπωλών, 1930 το ΤΑΚΕ, 1931 το Ταμείο Εκτελωνιστών και το Ταμείο Τυπογράφων, 1932 το ΤΣΑ, 1934 το ΤΣΜΕΔΕ, 1937 το ΙΚΑ κ.ά)²⁰.

Μελετώντας την χρονολογική σειρά ίδρυσης των ταμείων ασφάλισης διαπιστώνεται ότι ο θεσμός δεν δημιουργήθηκε για να καλύψει ανάγκες των εργαζομένων που είχαν μεγαλύτερη ανάγκη προστασίας, αλλά χρησιμοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό, από την κρατική εξουσία ως μηχανισμός ενσωμάτωσης ορισμένων κοινωνικών ομάδων που η απασχόληση τους συνδεόταν με πλευρές διαχείρισης της κρατικής εξουσίας, όπως στρατιωτικοί, δημόσιοι υπάλληλοι κ.ά.

1.8. Όψεις της κοινωνικής πολιτικής

Το κράτος - πρόνοιας διαμορφώθηκε κάτω από συνθήκες ευρείας κοινωνικής συναίνεσης για την αναγκαιότητα κρατικής παρέμβασης στον τομέα κοινωνικής προστασίας και τις διαδικασίες αναπαραγωγής της εργατικής δύναμης. Η πραγματοποίηση ελάχιστων προτύπων (standards) διαβίωσης με την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών αποτελεί έναν από τους βασικούς και πλατιά αποδεκτούς στόχους της κοινωνικής πολιτικής ιδιαίτερα μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο στις αναπτυγμένες δυτικές κοινωνίες. Ο βασικός αυτός στόχος αποτελεί κοινό σημείο αναφοράς μεταρρυθμιστών με πολύ διαφορετικές πολιτικές πεποιθήσεις, Κοινωνικοί επιστήμονες και κοινωνικοί μεταρρυθμιστές, παρά τις διαφορές ως προς τις πολιτικές αρχές τις οποίες υποστηρίζουν, συμφωνούν στην για την αναγκαιότητα καθορισμού ελάχιστων προτύπων (standards) στην κοινωνική, πολιτική. Κατά τον Crosland, «η κοινωνική πολιτική δεν στοχεύει τόσο στην κοινωνική ισότητα όσο στην κατοχύρωση ενός κοινωνικά ανεκτού ελάχιστου επιπέδου πολιτισμένης ζωής», ενώ κατά τον Beveridge με την «κοινωνική πολιτική επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός εθνικού ελαχίστου πάνω από το οποίο αυξάνεται η ευημερία και εξαλείφεται η ανάγκη και η ένδεια». Οι ιδέες αυτές και η υλοποίησή τους δεν αποτελούν απειλή για τις αξίες και τις πρακτικές του καπιταλιστικού συστήματος, αντίθετα μάλιστα η κατοχύρωση ενός

²⁰ Δ. Ιατρίδης, Δ. Τσαούσης, *Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής: Θεωρία και πράξη του κοινωνικού σχεδιασμού*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990, σελ. 85.

εθνικού ελάχιστου ορίου διαβίωσης συνιστά οικονομικό κίνητρο και στοιχείο πολιτικής σταθεροποίησης²¹.

Επιπλέον, η ιδεολογική βάση και οι στόχοι της κοινωνικής πολιτικής μεταβάλλονται ανάλογα με τη φύση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Έτσι, η διεύρυνση τομέων όπως η κοινωνική ασφάλιση και η κοινωνική πρόνοια στηρίζεται στην αρχή της καθολικότητας και της επίτευξης εθνικών ελάχιστων προτύπων, ενώ από την άλλη μεριά η ανάπτυξη της εκπαίδευσης και της ιατρικής περίθαλψης διέπονται περισσότερο από την πραγματοποίηση βέλτιστων (optimum) παρά ελάχιστων προτύπων.

Αναμφισβήτητα, οι διάφορες κοινωνικές ομάδες υποστηρίζουν, τη διεύρυνση της κρατικής παρέμβασης για την παροχή υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας υποκινούμενες από διαφορετικά συμφέροντα. Μέσα από την κρατική παρέμβαση για την κοινωνική προστασία η καπιταλιστική τάξη επιδιώκει να μειώσει τη δυσανεμία των εργατικών στρωμάτων χρησιμοποιώντας την κοινωνική πολιτική ως μέσον ελέγχου και ενσωμάτωσης των εργατικών και μεσαίων στρωμάτων στο καπιταλιστικό σύστημα. Από την άλλη μεριά, με τη διεύρυνση των θεσμών κοινωνικής πρόνοιας, τα εργατικά στρώματα επιδιώκουν τη θεσμοθέτηση και εφαρμογή κάποιων αρχών κοινωνικής δικαιοσύνης που θα αμβλύνουν τις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.

1.9. Βασικές κατευθύνσεις κοινωνικής πολιτικής (ασφάλιση υγείας, απασχόληση, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός κλπ)

Οι κοινωνική πολιτική στην ύπαρξη και λειτουργία της βασίζεται στην τήρηση αρχών και κατευθύνσεων που σχετίζονται με την ασφάλιση υγείας του πληθυσμού, την αντιμετώπιση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και τις εξασφάλισης απασχόλησης. Σε μια περίοδο κατά την οποία η χρηματοδοτική κρίση των υπηρεσιών υγείας αναδεικνύεται σε μόνιμο και υψηλής προτεραιότητας πρόβλημα, ο ρόλος της ασφάλισης υγείας καθίσταται εξαιρετικά επίκαιρος και σημαντικός, για τρεις κυρίως λόγους: πρώτον, γιατί μπορεί να αποτελέσει πρόσθετη πηγή χρηματοδότησης και να

²¹ Μ. Πετμεζίδου - Τσουλουβή, *Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική πολιτική*, Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα 1992, σελ. 121.

υποκαταστήσει μέρος της υψηλής άμεσης ιδιωτικής δαπάνης και της παραοικονομικής δραστηριότητας, δεύτερον, γιατί μπορεί να συμβάλει στην εξειδίκευση προγραμμάτων υγείας και νέων ασφαλιστικών προϊόντων, ώστε να βελτιωθεί ο χαμηλός δείκτης ικανοποίησης των χρηστών - καταναλωτών από τις παρεχόμενες υπηρεσίες, και τρίτον, μπορεί να ενισχύσει την επικουρική ασφάλιση με την ανάληψη νέων και δυναμικών δραστηριοτήτων και να δημιουργήσει μια πραγματική ανταγωνιστική αγορά στη συμπληρωματική ασφάλιση υγείας²².

Επίσης, σημαντικός είναι ο ρόλος των κατευθύνσεων της κοινωνικής πολιτικής σε θέματα που σχετίζονται με την αντιμετώπιση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Πολλαπλές ενδείξεις συγκλίνουν στην εκτίμηση ότι το επίπεδο ανεργίας θα παραμείνει εξαιρετικά υψηλό στα αμέσως επόμενα χρόνια, εξαιτίας του προγράμματος οικονομικής και νομισματικής σύγκλισης στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με τις απαραίτητες αναδιαρθρώσεις της παραγωγικής βάσης της εθνικής οικονομίας²³.

Ανεξάρτητα από τις ανάγκες επαναδιατύπωσης της εθνικής οικονομικής πολιτικής για την ανασυγκρότηση της οικονομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, υφίσταται από μακρού το θέμα της εθνικής και συλλογικής κάλυψης του μείζονος κοινωνικού κινδύνου, της ανεργίας. Το πρόβλημα εμπλέκεται, με σημαντικές κοινωνικές παρενέργειες στην υγεία, την πολιτιστική υποβάθμιση, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την περιθωριοποίηση, ενώ παράλληλα στερεί από την εθνική οικονομία σημαντικό μέρος υψηλής δυναμικότητας του ανθρωπίνου κεφαλαίου²⁴.

Η απάντηση για την κάλυψη των κοινωνικών κινδύνων στη σύγχρονη εκδοχή της, μετά την κρίση του κράτους προνοίας, είναι η δημιουργία δικτύων κοινωνικής ασφάλειας και αλληλεγγύης στην υγεία, στην κοινωνική φροντίδα, την απασχόληση και την τρίτη ηλικία, στα οποία εμπλέκονται κοινωνικοί φορείς και πρωτοποριακές συλλογικές πρωτοβουλίες.

Είναι προφανές ότι τα παραπάνω ζητήματα συνιστούν υψηλή πολιτική και κοινωνική προτεραιότητα και ως εκ τούτου οι κατευθύνσεις της κοινωνικής πολιτικής θα πρέπει

²² Μάρδας Γ., *Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ. 23-25.

²³ Γ. Κυριόπουλος, *Επίκαιρα και διαχρονικά: Κείμενα για την υγεία και την κοινωνική πολιτική*, Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα 1996, σελ. 139.

²⁴ Κ. Κασσιμάτη, *Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση: Μέθοδοι και πρακτικές*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002, σελ. 33.

να είναι στραμμένες προς αυτήν την κατεύθυνση. Παράλληλα, οι όποιες διατυπούμενες επιφυλάξεις, οι οποίες στηρίζονται συνηθέστερα στις δυσχέρειες ανεύρεσης και κινητοποίησης πόρων, υποβαθμίζουν το σύγχρονο χαρακτήρα της κοινωνικής πολιτικής και κυρίως την αναγκαιότητα νομιμοποίησης της με την προαγωγή της κοινωνικής συναίνεσης και της άμβλυνσης των ανισοτήτων μέσω της αναδιανομής των εισοδημάτων και της διασφάλισης ίσων ευκαιριών²⁵.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

2.1. Ανάπτυξη αυτόνομων θεσμών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο

Ο βαθμός αυτονομίας των τοπικών πολιτικών καθορίζει ουσιαστικά το φάσμα των δράσεων και το εύρος της συμμετοχής της αυτοδιοίκησης στην εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας και τον ευρύτερο ρόλο της στα συστήματα κοινωνικής πολιτικής. Η ποικιλία στα συστήματα κρατικής οργάνωσης, αντίστοιχη με αυτή των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής, οδήγησε αρκετές προσπάθειες ταξινόμησης του βαθμού αυτονομίας των τοπικών θεσμών και κατά συνέπεια του φάσματος των δυνατοτήτων τους, για οργάνωση τοπικών δράσεων, αλλά και για ουσιαστική συμμετοχή τους στα εθνικά συστήματα κοινωνικής πολιτικής. Επιπλέον, οι διαφορές στο πλαίσιο συγκρότησης των τοπικών δράσεων ή ευρύτερα συγκρότησης της διαδικασίας διανομής της δύναμης από το κεντρικό κράτος σε περιφερειακούς πόλους ισχύος, δημιουργούν πρόσθετες ταξινομήσεις. Επιγραμματικά

²⁵ Γ. Μάρδας, Ε. Βαλκάνος,, *Κοινωνική πολιτική: Θεωρία και πράξη (διοίκηση - οικονομία - δίκαιο - κοινωνιολογία)*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2005, σελ. 59.

αναφέρονται οι παρακάτω ως στοιχεία του πλαισίου εντός του οποίου οργανώνονται οι μηχανισμοί συμμετοχής της αυτοδιοίκησης στα συστήματα κοινωνικής πολιτικής²⁶.

2.1.1. Ταξινομήσεις των αποκεντρωμένων λειτουργιών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής

Συνδέοντας τις λειτουργίες των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής με τα αντίστοιχα συστήματα διανομής των παροχών, οι Page (1991) και Goldsmith (1986) διακρίνουν τρεις βαθμίδες εμπλοκής της αυτοδιοίκησης στους μηχανισμούς κοινωνικής πολιτικής. Ο πρώτος τύπος περιγράφει κράτη, η αποκεντρωμένη λειτουργία έχει σημείο αναφοράς την οργανωτική παράδοση, κατά την οποία οι τοπικές αρχές απολάμβαναν σημαντικής αναγνώρισης από τους κεντρικούς μηχανισμούς (Αγγλία και Σουηδία). Οι χώρες όπου κυριαρχεί το συγκεντρωτικό πρότυπο κρατικής οργάνωσης και οι τοπικοί θεσμοί, χαρακτηρίζονται από σχετική αδυναμία. Το κοινωνικό κράτος που οργανώνεται αντίστοιχα με συγκεντρωτικούς μηχανισμούς παροχής υπηρεσιών, ταυτόχρονα δεν αναπτύσσεται σημαντικά. Κράτη με αυτή τη χαρακτηριστική οργάνωση είναι κυρίως αυτά του ευρωπαϊκού νότου (Γαλλία, Ιταλία). Η αυτονομία των τοπικών εξουσιών από το κεντρικό κράτος είναι κρίσιμο μέγεθος για το ρόλο των πρώτων στις τοπικές κοινωνίες και κατά συνέπεια την ευθύνη τους για παροχή κοινωνικών υπηρεσιών²⁷.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά χώρες με έντονα συγκεντρωτικές δομές στα πρότυπα του ναπολεόντειου, γαλλικού συστήματος (Franco group). Η αυτοδιοίκηση είναι κατοχυρωμένη από τον καταστατικό χάρτη των χωρών ως τοπικός πόλος εξουσίας, ωστόσο ο ρόλος της περιορίζεται στη λειτουργία της ως «παραρτήματος» του κράτους και επομένως ως πόλος της κεντρικής εξουσίας χωρίς αυτόνομη πολιτική. Στην κατηγορία αυτή ανήκει κυρίως ο ευρωπαϊκός νότος όπως και η Ελλάδα²⁸.

²⁶ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 88.

²⁷ Δ. Ιατρίδης, *Οργανισμοί κοινωνικής φροντίδας: Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής για ανάπτυξη*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2005, σελ. 88.

²⁸ Β. Καπετανγιάννης, Γ. Μπαρουξής, Μ. Πετμεξίδου - Τσουλουβή, *Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία*, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, Ηράκλειο 1996, σελ. 62-63.

Η βόρεια και κεντρική Ευρώπη, δηλαδή οι χώρες της Σκανδιναβίας με τη Γερμανία, την Ολλανδία, την Αυστρία και την Ελβετία, αποτελούν την τρίτη κατηγορία. Το κρίσιμο χαρακτηριστικό των συστημάτων αυτών είναι η έμφαση που δίνεται στους όρους εξασφάλισης και λειτουργίας της τοπικής δημοκρατίας και κατ' επέκταση στην ουσιαστική εφαρμογή ενός συστήματος αποκεντρωμένης κρατικής λειτουργίας. Οι τοπικές αρχές απολαμβάνουν σημαντικής αυτονομίας και ο ρόλος τους στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας είναι καθοριστικός, σε αντίθεση μάλιστα με τα δυο προηγούμενα συστήματα που ο βαθμός συμμετοχής τους είναι συνήθως προϊόν επιλογής του κεντρικά δομημένου κράτους²⁹.

2.2. Ο σύγχρονος ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής

Σε τοπικό επίπεδο ο ρόλος που προκύπτει από την κατανομή ισχύος στους διαφορετικούς πόλους εξουσίας γίνεται αντικείμενο διαφορετικών ερμηνειών. Η σχετική συζήτηση αφορά στο ερώτημα για το ρόλο του κράτους και το βαθμό, στον οποίο η διαδικασία διακυβέρνησης οργανώνεται γύρω από αυτό ή αν οι «πολυεπίπεδες» μορφές διακυβέρνησης (multilevel governance) πληθαίνουν και ενισχύονται ως στοιχείο αποδυνάμωσης του ρόλου του. Οι κεντρικές απόψεις στο παραπάνω ερώτημα αφορούν από τη μία πλευρά στην υπεράσπιση της κρατικής ισχύος, ενώ από την άλλη διατυπώνεται η άποψη της σταδιακής αποδυνάμωσης του με παράλληλη ενίσχυση των τοπικών θεσμών διακυβέρνησης.

Η συμπίεση του κράτους από τους περιφερειακούς θεσμούς διακυβέρνησης (υποεθνικό επίπεδο) και από τα διεθνή δίκτυα διακυβέρνησης (υπερεθνικό επίπεδο) δεν είναι βέβαιο ότι οδηγούν στην αποδυνάμωση της κρατικής ισχύος, παρά στη

²⁹ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 89.

διαφοροποίηση της λειτουργίας του προς ένα περισσότερο κανονιστικό των σχέσεων αυτών ρόλο³⁰.

Η συγκεκριμένη θεώρηση αυτή αντιμέτωπες δυο θεωρητικές κατασκευές σχετικά με τη μορφή διακυβέρνησης κυρίως στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίκεντρο της αντιπαράθεσης είναι ακριβώς η ισχύς του έθνους - κράτους σε σχέση τόσο με τους υπερεθνικούς θεσμούς, στους οποίους συμμετέχει όσο και με τους υποεθνικούς θεσμούς και τα μεταξύ τους δίκτυα.

Από τη μία πλευρά στέκονται οι διακυβερνητικές θεωρίες, οι οποίες αντιμετωπίζουν τους υπερεθνικούς σχηματισμούς (κατά κύριο λόγο την Ευρωπαϊκή Ένωση) ως πεδία σύνθεσης και σύγκλισης εθνικών επιλογών. Η διαδικασία αυτή ενισχύει τελικά τις κρατικές οντότητες, εφόσον οι πολιτικές επιλογές των θεσμών αυτών προκύπτουν ως αποτέλεσμα συνεργασίας, αλλά και σύγκρουσης συμφερόντων και σχετικής ισχύος εθνικών κυβερνήσεων. Από την άλλη πλευρά, η ύπαρξη διαφορετικών επιπέδων διακυβέρνησης εικάζεται ότι λειτουργεί σε βάρος της ισχύος των εθνικών κυβερνήσεων, οι οποίες χάνουν το μονοπώλιο της εξουσίας. Το κράτος πιεζόμενο από το συσχετισμό δυνάμεων παραχωρεί μέρος της κυριαρχίας του και κατά συνέπεια της αποκλειστικότητας να ρυθμίζει απόλυτα την κοινωνική πολιτική³¹.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην προσπάθεια αποσαφήνισης του πλαισίου εντός του οποίου η αυτοδιοίκηση αναπτύσσει το ρόλο και τη δραστηριότητα της στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ακολουθήθηκε μια διαδρομή πάνω στον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται σήμερα οι σχέσεις των κεντρικών πόλων εξουσίας. Η σημασία του ρόλου του κράτους είναι αυτονόητη για τους θεσμούς αυτοδιοίκησης που λειτουργούν εντός των εθνικών κρατών το πλαίσιο δηλαδή λειτουργίας της αυτοδιοίκησης που ρυθμίζεται από το έθνος - κράτος. Ωστόσο, το τελευταίο δεν είναι απόλυτο και σήμερα προκύπτει η ανάγκη να εξετάζονται και οι σχέσεις που αναπτύσσονται μεταξύ των διαφόρων επιπέδων αυτοδιοίκησης σε υπερεθνικό επίπεδο, απεξαρτημένες από κρατικές δεσμεύσεις, δίνοντας στο θεσμό της αυτοδιοίκησης ρόλο διαφορετικό από αυτόν του παρελθόντος. Η ανάπτυξη και επέκταση των υπερεθνικών θεσμών διαμορφώνει ένα πλαίσιο κανόνων, σύμφωνα με τους οποίους τα κράτη δεσμεύονται ως προς τις επιμέρους επιλογές τους. Η

³⁰ Β. Δαλαμάγκας, *Δημόσιος τομέας και κοινωνική πολιτική*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1985, σελ. 55.

³¹ Ο. Στασινοπούλου, *Κράτος πρόνοιας: Ιστορική εξέλιξη - σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990, σελ. 72-75.

αμφισβήτηση της κυριαρχίας των εθνικών κρατών με την παράλληλη ενίσχυση υπερεθνικών συνασπισμών, αλλά και την ανάπτυξη περιφερειακών πολιτικών, καθιστούν το ρόλο των τοπικών κοινωνιών και της θεσμικής τους εκπροσώπησης εξαιρετικά σημαντικούς για το μέλλον σε θέματα κοινωνικής πολιτικής. Η συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών και οι όροι αυτής στο σύγχρονο περιβάλλον αποκαλύπτουν τις δυνάμεις που μπορεί να αναπτύξει η αυτοδιοίκηση, τις προοπτικές και τους περιορισμούς της. Η αυτοδιοίκηση συνδέεται με τη δημοκρατική διευθέτηση ζητημάτων που αφορούν στους πολίτες και ο κεντρικός ρόλος της σε αυτή τη διαδικασία θα πρέπει να είναι θεσμικά και ουσιαστικά κατοχυρωμένος³².

2.3. Πλαίσιο δράσης φορέων αυτοδιοίκησης στο σύστημα κοινωνικής πολιτικής

Οι φορείς της αυτοδιοίκησης μπορούν να αναλαμβάνουν ρόλους στα συστήματα κοινωνικής πολιτικής και να συμμετέχουν ενεργά στην προώθηση των παροχών και των υπηρεσιών τους. Είναι επόμενο οι διαφορετικές βαθμίδες αυτοδιοίκησης να συνεπάγονται διαφορετικές αρμοδιότητες, στο πλαίσιο μάλιστα διαφορετικών συστημάτων³³.

Τα κοινά χαρακτηριστικά που συγκεντρώνουν οι αυτοδιοικητικοί φορείς, ως θεσμικές εκφράσεις των τοπικών κοινοτήτων, ορίζουν ένα ενιαίο πλαίσιο ρόλου σχετικά με τη διαχείριση των τοπικών προβλημάτων και την προσαρμογή των πολιτικών τους σε αυτά. Το ζητούμενο εδώ άλλωστε είναι να διευρυνθεί ο εν δυνάμει ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης ως οργανικού μέρους των συστημάτων, στο πλαίσιο προσαρμογής τους στις σύγχρονες συνθήκες, και ανάγκες. Έτσι ο ρόλος μπορεί να εξετάζεται πάντοτε σε ένα υψηλό επίπεδο αφαίρεσης, ενιαία μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής. Οι φορείς της αυτοδιοίκησης μπορούν να συνεισφέρουν μια σειρά χαρακτηριστικών στα συστήματα κοινωνικής πολιτικής και να βελτιώσουν τους όρους λειτουργίας τους. Τα χαρακτηριστικά αυτά επισημαίνονται στις παρακάτω ενότητες ενώ παράλληλα επισημαίνονται τα όρια τους³⁴.

³² Δ. Ζερβός, *Ευρώπη, Ελλάδα, Σουηδία: Κοινωνιολογική και πολιτική προσέγγιση (συγκριτική μελέτη)*, Εκδόσεις Τοξότης, Αθήνα 1994, σελ. 32.

³³ Π. Κυριακουλάκος, *Κοινωνική πολιτική*, Αθήνα 1970, σελ. 67 - 69.

³⁴ Ο. Στασινοπούλου, *Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής: Από το κράτος πρόνοιας στο «νέο» προνοιακό πλουραλισμό: φροντίδα και γήρανση - Η σύγχρονη πλουραλιστική πρόκληση*, Εκδόσεις

2.4. Βασικά χαρακτηριστικά φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης και κοινωνικής πολιτικής

2.4.1. Αναδιανεμητική λειτουργία

Η αναδιανεμητική λειτουργία των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής είναι μια διαδικασία που οργανώνεται και εφαρμόζεται σε εθνικό επίπεδο, αφού το κράτος φαίνεται να διατηρεί τον κυρίαρχο ρόλο του. Οι φορείς της αυτοδιοίκησης συνιστούν τις θεσμικές δυνάμεις που διαθέτουν την ευελιξία να ανταποκριθούν σε χωρικά εντοπισμένες ανάγκες και περιορίζονται στο να δώσουν αποτελεσματικές λύσεις προσαρμόζοντας τις πολιτικές τους στα τοπικά χαρακτηριστικά, ή υλοποιώντας δράσεις περιορισμένης χωρικής εμβέλειας. Ανεξάρτητα από τον ειδικό ρόλο της αυτοδιοίκησης στα συστήματα κοινωνικής πολιτικής και τις διαφορές στη σχέση κεντρικού κράτους και φορέων αυτοδιοίκησης, οι όροι του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας οργανώνονται στο επίπεδο του εθνικού κράτους³⁵.

Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην αναδιανεμητική λειτουργία των συστημάτων είναι καθαρά και απόλυτα συμπληρωματικός. Κατά κύριο λόγο λειτουργεί μέσω ενεργειών που αναλαμβάνει για λογαριασμό των κεντρικών συστημάτων, όταν συμπεριφέρεται ουσιαστικά ως τοπικός αντιπρόσωπος των κεντρικά ελεγχόμενων μηχανισμών. Το σύστημα κοινωνικής πολιτικής ως μέρος της διαδικασίας διανομής δεν μπορεί να έχει τοπικό χαρακτήρα. Αλλωστε οι πολιτικές που οργανώνονται τοπικά και σε χωρικά περιορισμένη βάση αφορούν τοπικά ζητήματα και έχουν αντίστοιχα χωρικά περιορισμένο χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ότι οι δομές κοινωνικής πολιτικής που οργανώνονται ως αντιδράσεις των φορέων της αυτοδιοίκησης σε τοπικά ζητήματα ή ακόμα και στην περίπτωση που έρχονται ως απαντήσεις σε ευρύτερα προβλήματα χαρακτηρίζονται από τον ίδιο τον τοπικό τους χαρακτήρα και περιορίζονται από αυτόν. Ωστόσο οι φορείς αυτοδιοίκησης έχουν τη

Guteberg, Αθήνα 1996, σελ. 96.

³⁵ Π. Γετίμης, Δ. Γράβαρης, *Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική - Η σύγχρονη προβληματική*, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1993, σελ. 42.

δυνατότητα να αναπτύσσουν δομές κοινωνικής πολιτικής ή να επεκτείνουν τις ήδη υπάρχουσες επιδιώκοντας να απαντήσουν αποτελεσματικά σε προβλήματα που εντοπίζονται τοπικά και έχουν έκτακτο ή περισσότερο μόνιμο χαρακτήρα³⁶.

2.4.2. Ευελιξία και προσαρμοστικότητα

Η αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή και περισσότερο μόνιμων, που εντοπίζονται χωρικά μπορεί να είναι ευθύνη των φορέων της αυτοδιοίκησης. Η συνοχή των τοπικών κοινωνιών είναι κεντρικό ζητούμενο για τις πολιτικές που οργανώνονται με κεντρικό φορέα την αυτοδιοίκηση και στόχος τους είναι η ενδυνάμωση του ρόλου της τελευταίας σχετικά με τα ζητήματα της κοινωνικής πολιτικής. Η λειτουργία των φορέων της αυτοδιοίκησης είναι κρίσιμο σημείο για την εξασφάλιση της συνοχής των τοπικών κοινοτήτων. Παρ' ότι οι όροι και οι κοινωνικές συνθήκες που οδηγούν μεμονωμένα άτομα ή ομάδες σε αποκλεισμό δεν οφείλονται συνήθως στο τοπικό επίπεδο, μπορούν να αντιμετωπίζονται τοπικά, οπότε ο ρόλος της αυτοδιοίκησης στην προώθηση της κοινωνικής, συνοχής είναι σημαντικός³⁷.

Η βασική παράμετρος για τη σχέση αυτή είναι η δυνατότητα που έχουν οι φορείς της αυτοδιοίκησης να αντιλαμβάνονται και να αντιδρούν πολύ πιο άμεσα από τους αντίστοιχους μηχανισμούς του κεντρικού κράτους. Με την προϋπόθεση βέβαια της λειτουργίας στο τοπικό επίπεδο αξιόπιστων μηχανισμών επικοινωνίας και αξιολόγησης των τοπικών συνθηκών, η αυτοδιοίκηση μπορεί να αποτελεί κεντρικό πόλο συνοχής της τοπικής κοινωνίας³⁸. Συχνά τα ζητήματα που έχουν να αντιμετωπίσουν τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής μεταφράζονται με μοναδικό τρόπο στο τοπικό επίπεδο και προσαρμόζονται στα χαρακτηριστικά των τοπικών κοινωνιών, ακόμα και των ατόμων³⁹. Αυτό βέβαια δεν συνεπάγεται απαραίτητα την ανάγκη διαφοροποίησης των δομών της κοινωνικής πολιτικής ανάλογα με τα επιμέρους χαρακτηριστικά, ούτε την ανάγκη τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής να

³⁶ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 115.

³⁷ Γ. Μάρδας, *Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ. 47-48.

³⁸ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 115.

³⁹ Κ. Δίκαιος, Μ. Χλέτσος, *Πολιτική υγείας - κοινωνική πολιτική*, Έκδοση Ε.Α.Π., Πάτρα 1999, σελ. 11.

συγκροτούνται τοπικά. Ο τοπικός χαρακτήρας των δράσεων των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής εντάσσεται επίσης στην προσπάθεια, αντιμετώπισης των ανισορροπιών που εντοπίζονται περιφερειακά⁴⁰.

2.4.3. Παροχή υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλειας

Το φάσμα των δράσεων παροχής υπηρεσιών στο τοπικό επίπεδο είναι εξαιρετικά ευρύ και η ατζέντα θα πρέπει να είναι ανοιχτή στις τοπικές ανάγκες και πρωτοβουλίες. Είναι το πεδίο όπου μπορεί να αποδειχθεί εξαιρετικά σημαντική η παρέμβαση των φορέων της αυτοδιοίκησης. Ουσιαστικά έχει τη δυνατότητα να λειτουργήσει σε δυο βασικά επίπεδα: το πρώτο αφορά στην παροχή πρωτοβάθμιων υπηρεσιών φροντίδας, το δεύτερο είναι περισσότερο προσανατολισμένο στην αντιμετώπιση ειδικών και εξειδικευμένων αναγκών με προσωπικό χαρακτήρα. Η κυρίαρχη λογική και οι θεμελιώδεις αρχές που διέπουν το κεντρικό σύστημα κοινωνικής πολιτικής ωστόσο, καθορίζουν αντίστοιχα τα κεντρικά χαρακτηριστικά των τοπικών δομών κοινωνικής πολιτικής⁴¹.

Οι μηχανισμοί που αναπτύσσονται στο τοπικό επίπεδο και με κεντρικό φορέα ευθύνης την αυτοδιοίκηση, μπορούν να εκπληρώνουν αντίστοιχα δυο βασικές λειτουργίες των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής. Πρώτα παρέχουν μέρος των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών των συστημάτων ενισχύοντας την προσωπική σχέση του χρήστη των υπηρεσιών με τους μηχανισμούς κοινωνικής προστασίας. Ακόμα, έχουν τη δυνατότητα να προσαρμόζουν τα προγράμματα και τις παροχές σε κάθε περίπτωση και αίτημα αυξάνοντας την επιτυχία της στόχευσης των συστημάτων⁴².

2.4.4. Ενδυνάμωση κοινωνικής συνοχής

⁴⁰ Κ. Κασιμάτη, *Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση: Μέθοδοι και πρακτικές*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002, σελ. 102.

⁴¹ Η. Νικολακοπούλου - Στεφάνου, Γ. Αμίτσης, Δ. Κρεμαλής, *Μελέτες κοινωνικού δικαίου και κοινωνικής πολιτικής*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2002, σελ.32.

⁴² Ο. Στασινοπούλου, *Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής: Από το κράτος πρόνοιας στο «νέο» προνοιακό πλουραλισμό: φροντίδα και γήρανση - Η σύγχρονη πλουραλιστική πρόκληση*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1996, σελ. 104.

Η ενδυνάμωση της συνοχής, των τοπικών κοινωνιών εκτός από μηχανισμούς προστασίας έχει ταυτόχρονα ανάγκη από τη λειτουργία μηχανισμών ενίσχυσης των όρων της ενεργού συμμετοχής των μελών της τοπικής κοινωνίας. Η αυτοδιοίκηση μπορεί να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε ένα τέτοιο συνολικό σύστημα. Παροχές αυτού του τύπου έχουν στόχο την ενίσχυση των συνθηκών συνοχής των τοπικών κοινωνιών, αλλά και επανένταξης όσων υπέστησαν για κάποιο διάστημα τις επιπτώσεις του αποκλεισμού. Τέτοιου τύπου παροχές σχετίζονται με τη βελτίωση των όρων με τους οποίους επιχειρεί την επανένταξη του το αποκλεισμένο άτομο. Πιο αναλυτικά αφορούν πιθανόν στην εκπαίδευση ατόμων σχετικά με την απόκτηση κάποιων δεξιοτήτων ή την παροχή των αρχικών μέσων εισόδου στο σύνολο, όπως εργασία ή η προσωρινή στέγη κ.λπ.⁴³

Η αυτοδιοίκηση μπορεί περισσότερο αποτελεσματικά να οργανώσει και να διαχειριστεί ένα σχετικό πλέγμα δομών, δεδομένης της γνώσης που έχει για τις τοπικές συνθήκες, τους όρους της τοπικής αγοράς εργασίας, τις μελλοντικές ανάγκες κ.λπ. Συνολικά στο τοπικό επίπεδο με ευθύνη των φορέων της αυτοδιοίκησης μπορεί να οργάνεται μια συντονισμένη παρέμβαση τόσο με δικές της αυτόνομες δομές όσο και με τη συμβολή του κεντρικού κράτους⁴⁴.

2.5. Η συμμετοχή των πολιτών στους μηχανισμούς άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο

Το φάσμα των παροχών των συστημάτων κοινωνικής πολιτικής που λειτουργούν με την ευθύνη της αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει και δομές που απαρτίζουν ένα όριο ασφαλείας για τα μέλη της τοπικής κοινωνίας, ένα δίκτυο προστασίας για τα μέλη της κοινότητας, τα οποία απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό και τις συνέπειες του. Ωστόσο, ειδικά για το στόχο αυτό και τις πολιτικές που τον επιδιώκουν, είναι απαραίτητο να λειτουργεί ταυτόχρονα ένα σύστημα προσφοράς των μέσων καθώς και κινητοποίησης των πολιτών - χρηστών ώστε να απεγκλωβίζονται από την κατάσταση της απειλής, αλλά και να εντάσσονται πλήρως στο σύνολο. Χωρίς την εξάρτηση από

⁴³ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 122.

⁴⁴ Δ. Βενιέρης, Χ. Παπαθεοδώρου, *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σελ. 56.

τις συγκεκριμένες παροχές του συστήματος τα άτομα διατηρούν την ευχέρεια επιλογής των υπηρεσιών που θα χρησιμοποιήσουν και συνεπώς διαμορφώνουν ανεξάρτητα τις συμπεριφορές τους, τη σχέση τους με την τοπική κοινωνία, τις επιλογές ζωής κ.λπ. Το τοπικό επίπεδο έχει ιδιαίτερο και σημαντικό ρόλο στη συγκεκριμένη διαδικασία, αφού είναι το κρίσιμο επίπεδο σύνδεσης του ατόμου με την ευρύτερη κοινότητα και με το πλέγμα των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που συνεπάγεται η σχέση αυτή⁴⁵.

Το πλέγμα των δομών κοινωνικής πολιτικής που εξασφαλίζει τα ελάχιστα απαιτούμενα για τη διατήρηση της σχέσης του ατόμου με το σύνολο δεν μπορεί να έχει μόνιμο χαρακτήρα. Στόχος του είναι η ενεργοποίηση των αντανakλαστικών όσων κινδυνεύουν από αποκλεισμό και περιθωριοποίηση ώστε να κινητοποιηθούν και να ξεφύγουν από αυτή την κατάσταση κινδύνου. Το επίπεδο της αυτοδιοίκησης μπορεί να ενισχύσει αυτή τη λειτουργία με τους κατάλληλους μηχανισμούς προσαρμοσμένους στις τοπικές συνθήκες και ανάγκες, ενώ ταυτόχρονα να ενισχύσει τους δεσμούς των ατόμων με την τοπική κοινωνία⁴⁶.

2.6. Πόροι συστήματος κοινωνικής πολιτικής στο τοπικό επίπεδο

Παρόλο που το σύνολο των υπηρεσιών που υλοποιούνται με ευθύνη των φορέων της αυτοδιοίκησης στο τοπικό επίπεδο δεν είναι σε θέση να συγκροτήσει ένα αυτόνομο σύνολο, πολύ δε περισσότερο «σύστημα» με χωρικά περιορισμένη εμβέλεια, ο όρος χρησιμοποιείται για να υπογραμμίσει την ενότητα των παροχών και την κοινή αφετηρία τους. Ο χώρος της αυτοδιοίκησης μπορεί να λειτουργεί ως δέκτης και διαχειριστής μιας εισροής προερχόμενης από διαφορετικές πηγές με στόχο την οργάνωση δομών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας στο τοπικό επίπεδο⁴⁷.

Ο τρόπος με τον οποίο συνδέεται η αυτοδιοίκηση με τους διαθέσιμους πόρους για την οργάνωση, υπό την ευθύνη της, προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής καθορίζει

⁴⁵ Δ. Καραντινός, Χ. Ιωάννου, Ι. Καβουνίδης, *Οι κοινωνικές υπηρεσίες και η κοινωνική πολιτική καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού*, Εκδόσεις Υπουργείου Εργασίας, Αθήνα 1992, σελ. 49.

⁴⁶ Δ. Ζερβός, *Ευρώπη, Ελλάδα, Σουηδία: Κοινωνιολογική και πολιτική προσέγγιση (συγκριτική μελέτη)*, Εκδόσεις Τοξότης, Αθήνα 1994, σελ. 56.

⁴⁷ Χ. Τσουραμάνης, *Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα: Η ελληνική πραγματικότητα*, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2003, σελ. 73-74.

και το εύρος της δυνατότητας της να παρέμβει δυναμικά στην τοπική κοινωνία. Ταυτόχρονα περιγράφει τη σχέση της με το ευρύτερο σύστημα κοινωνικής πολιτικής, το οποίο λειτουργεί με ευθύνη των κεντρικών μηχανισμών⁴⁸. Από τη διερεύνηση της σχέσης αυτής γίνονται ακόμη κατανοητοί οι όροι συμμετοχής της αυτοδιοίκησης και των παροχών της στο ευρύτερο σύστημα και περιγράφεται η σχέση των κεντρικών και τοπικών πόλων εξουσίας στο συγκεκριμένο πεδίο πολιτικής. Η αναζήτηση πόρων για το σύστημα σε δυνάμεις που αναπτύσσονται στην τοπική κοινωνία είναι μια παράμετρος του χαρακτήρα του συστήματος. Η ικανότητα που έχει να κινητοποιήσει την τοπική κοινότητα, αλλά και να αξιοποιήσει την προσφορά της καθορίζουν σημαντικά το ρόλο και τις δυνατότητες του συστήματος κοινωνικής φροντίδας στο τοπικό επίπεδο⁴⁹.

2.6.1. Εισροές εθνικών και υπερεθνικών προγραμμάτων

Η αυτοδιοίκηση μπορεί να λειτουργεί ως φορέας υλοποίησης εθνικών και υπερεθνικών πολιτικών στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας. Οι φορείς αυτοδιοίκησης συχνά αναλαμβάνουν να εφαρμόσουν στο τοπικό επίπεδο δράσεις και πολιτικές με ευρύτερο χαρακτήρα και ουσιαστικά να υλοποιήσουν μέρος της πολιτικής του εθνικού ή και των υπερεθνικών κέντρων. Με τη διαδικασία αυτή οι φορείς αυτοδιοίκησης αναλαμβάνουν, στο χωρικό πλαίσιο της ευθύνης τους, να παρέμβουν στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας ενισχύοντας παράλληλα το ρόλο τους και διευρύνοντας το φάσμα των υπηρεσιών τους. Με την ανάληψη της ευθύνης υλοποίησης τέτοιων πολιτικών το επίπεδο της αυτοδιοίκησης καθίσταται καθοριστικός πόλος στα συστήματα κοινωνικής πολιτικής⁵⁰.

Από την άλλη πλευρά, η ενίσχυση του ρόλου των φορέων της αυτοδιοίκησης μέσω των εθνικών ή υπερεθνικών χρηματοδοτήσεων γεννά το ερώτημα σχετικά με την αυτονομία των συστημάτων αυτών και ορίζει τους πόρους τους ως καθοριστικούς παράγοντες του χαρακτήρα τους. Η υλοποίηση δηλαδή πολιτικών που σχεδιάζονται

⁴⁸ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 275.

⁴⁹ Ο. Στασινοπούλου, *Κράτος πρόνοιας: Ιστορική εξέλιξη - σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990, σελ. 95.

⁵⁰ Γ. Μάρδας, *Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ. 65.

και οργανώνονται χωρίς τη συμμετοχή των φορέων της αυτοδιοίκησης, αφενός αναβαθμίζει τη λειτουργία τους στο τοπικό επίπεδο αφετέρου ωστόσο ενδέχεται να καθοδηγεί το χαρακτήρα ««ι τους στόχους τους⁵¹.

Τα δυο επίπεδα αυτοδιοίκησης έχουν σε διαφορετικό επίπεδο ενσωματώσει στη λειτουργία τους την ενίσχυση των παροχών τους αλλά και του ρόλου τους ευρύτερα μέσω της ενεργούς αναζήτησης πόρων. Στον πρώτο βαθμό της αυτοδιοίκησης εντάσσεται η αξιοποίηση εισροών μέσω κυρίως των κοινοτικών ταμείων ενώ αντίθετα στο δεύτερο επίπεδο εντάσσονται εισροές εθνικών προγραμμάτων. Είναι επόμενο άρα το μεγαλύτερο μέρος του κεφαλαίου να επικεντρωθεί στο πρώτο επίπεδο αυτοδιοίκησης, το οποίο άλλωστε φαίνεται να είναι και η κεντρική επιλογή υλοποίησης τέτοιων προγραμμάτων που προέρχονται είτε από το κράτος είτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση⁵².

2.7. Σχεδιασμός παρέμβασης της αυτοδιοίκησης στην κοινωνική πολιτική

Η διαδικασία που προηγείται της υλοποίησης των δομών κοινωνικής πρόνοιας, είναι αποκαλυπτική τόσο του τρόπου με τον οποίο οργανώνεται η παρέμβαση της αυτοδιοίκησης στο χωρικό πεδίο της ευθύνης της όσο και της δυναμικής του ρόλου της. Από την προσέγγιση της διαδικασίας αυτής προκύπτουν καθοριστικά στοιχεία για τους στόχους της παρέμβασης, αλλά και για την προοπτική της. Επιπλέον, εντοπίζονται στοιχεία της λειτουργίας της που εμποδίζουν την ολοκλήρωση της παρέμβασης και του ίδιου του φάσματος των παρεχόμενων υπηρεσιών. Βέβαια τα στοιχεία αυτά δεν χαρακτηρίζουν τη συμπληρωματικότητα του ρόλου της αυτοδιοίκησης στο σύστημα κοινωνικής πολιτικής⁵³.

Το ζήτημα της επιλογής των δομών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας που αναλαμβάνει προς υλοποίηση η αυτοδιοίκηση, είναι η αφετηρία της στρατηγικής που ακολουθεί και που τελικά οριοθετεί και το ρόλο της. Το εξίσου σημαντικό στάδιο της εκτίμησης των κοινωνικών αναγκών που προκύπτουν στο πεδίο, ευθύνης της

⁵¹ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 278-279.

⁵² Γ. Μάρδας, *Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1998, σελ. 67.

⁵³ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 320.

συμπληρώνει το χαρακτήρα της παρέμβασης της και τον ευρύτερο ρόλο της στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας⁵⁴.

Το φάσμα των δομών κοινωνικής φροντίδας και πρόνοιας στο τοπικό επίπεδο είναι αποτέλεσμα μιας σειράς επιλογών των κεντρικών μηχανισμών του κράτους και υπερεθνικών θεσμών που λειτουργούν ως εισροές προς την αυτοδιοίκηση. Είναι ωστόσο την ίδια στιγμή αποτέλεσμα επιλογών που γίνονται στο τοπικό επίπεδο με επίκεντρο την αυτοδιοίκηση και τους σχετικούς μηχανισμούς που οργανώνει με ευθύνη της. Πρόκειται όπως είναι σαφές για μια πολιτική διαδικασία, τουλάχιστον στο βαθμό που η αυτοδιοίκηση έχει την ευχέρεια της επιλογής και της έγκρισης ή απόρριψης των δυνατοτήτων που της προτείνονται από το κράτος ή την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2.8. Χαρακτηριστικά στοιχεία δομών κοινωνικής προστασίας της τοπικής αυτοδιοίκησης

Η οργάνωση μηχανισμών κοινωνικής προστασίας με ευθύνη των φορέων της αυτοδιοίκησης συνεπάγεται για το σύνολο των δομών κοινωνικής προστασίας την εσωτερίκευση μιας σειράς χαρακτηριστικών. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνδέονται με τη λειτουργία της αυτοδιοίκησης και προσδίδουν στο συγκεκριμένο τμήμα της κοινωνικής πολιτικής της στοιχεία μιας ιδιαίτερης λειτουργίας που διαφοροποιούν τις δομές της από αυτές του εθνικού συστήματος κοινωνικής πολιτικής. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν να αξιοποιούνται από την αυτοδιοίκηση με στόχο τη βελτίωση των υπηρεσιών της και την αναβάθμιση του ρόλου της⁵⁵.

Η αποκεντρωτική λειτουργία των μηχανισμών κοινωνικής προστασίας με ευθύνη της αυτοδιοίκησης έχει κεντρική σημασία. Η αιτιολόγηση του στοιχείου αυτού δεν αφορά στην πρόσληψη της αυτοδιοίκησης αξιωματικά ως διαδικασίας που αρκεί μόνη να οδηγεί σε θετικά αποτελέσματα. Ωστόσο στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής και ειδικότερα σχετικά με την οργάνωση μηχανισμών κοινωνικής φροντίδας και

⁵⁴ Κ. Κασιμάτη, *Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση: Μέθοδοι και πρακτικές*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002, σελ. 125.

⁵⁵ Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασιμάτη, *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας*, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006, σελ. 371-375.

πρόνοιας, η διαδικασία της αποκέντρωσης μπορεί να λειτουργεί προς όφελος της απόδοσης του συστήματος. Με την τήρηση των απαραίτητων προϋποθέσεων μπορεί η ενδυνάμωση της αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας να βελτιώνει την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρονται στο τοπικό επίπεδο και να αξιοποιεί το πλεονέκτημα που έχει απέναντι στους μηχανισμούς που οργανώνονται κεντρικά.

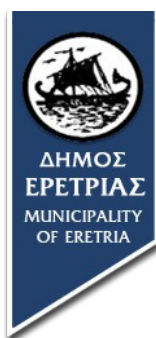
Η ανάληψη από την αυτοδιοίκηση ρόλου στο σύστημα κοινωνικής πολιτικής μπορεί να συνεισφέρει στοιχεία, όπως ο προσωπικός χαρακτήρας των υπηρεσιών, η ευελιξία στις ανάγκες που αναπτύσσονται τοπικά, καθώς και η βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών αλλά και με τον ίδιο το χρήστη. Ο προσωπικός χαρακτήρας δεν αφορά στο περιεχόμενο των υπηρεσιών αλλά τον τρόπο λειτουργίας τους και της σχέσης που τυχόν αναπτύσσεται με τους χρήστες. Ο ρόλος της αυτοδιοίκησης στο εθνικό σύστημα κοινωνικής πολιτικής εξαρτάται από την πρόθεση των κεντρικών μηχανισμών να προωθήσουν αρμοδιότητες προς τις τοπικές εξουσίες. Η αποκέντρωση εξουσιών και αρμοδιοτήτων είναι μια διαδικασία που καθορίζεται από τους κεντρικούς μηχανισμούς και το κράτος. Η ενίσχυση του ρόλου της αυτοδιοίκησης εντάσσεται στη διαδικασία της αποκέντρωσης και ειδικά της αποκέντρωσης του συστήματος κοινωνικής πολιτικής⁵⁶.

⁵⁶ Δ. Βενιέρης, Χ. Παπαθεοδώρου, *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές*, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σελ. 73.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΡΕΤΡΙΑΣ

3.1. Γενική περιγραφή Δήμου Ερέτριας

Η Ερέτρια είναι μία παραλιακή κωμόπολη της Εύβοιας, νοτιοανατολικά της Χαλκίδας, απέναντι από τις βόρειες ακτές της Αττικής, στον Νότιο Ευβοϊκό κόλπο. Κατά την αρχαιότητα ήταν από τις σημαντικότερες πόλεις κράτη του ελληνικού κόσμου (6ος-5ος αιώνας π.Χ.). Μετέπειτα όμως έπαψε να θεωρείται σημαντικός οικισμός και σταδιακά ερημώθηκε. Στα νεώτερα χρόνια, μετά την καταστροφή των Ψαρών, ιδρύθηκε κωμόπολη στην θέση της αρχαίας πόλης αρχικά με το όνομα Νέα Ψαρά, αλλά μετά συνέχισε να αποκαλείται με το όνομα Ερέτρια. Στον τομέα της καλλιέργειας, το σύνολο του Δήμου Ερέτριας, παρουσιάζει ομοιομορφία. Ο πρωτογενής τομέας, παρά τις μεγάλες δυνατότητες, που έχει παρουσιάζει μεγάλη καθυστέρηση. Αυτή η καθυστέρηση έχει σχέση με την παραγωγικότητα και τον βαθμό απόδοσης, αλλά και την αλλαγή χρήσης της γεωργικής γης, την μερική ή ολική στροφή σημαντικού μέρους του πληθυσμού που ασχολείται στον πρωτογενή τομέα σε απασχόληση του δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Η παραδοσιακή καλλιέργεια της ελιάς και αμυγδαλιάς με την παράλληλη παραγωγή των σιτηρών στο λοφώδες έδαφος του Δήμου εγκαταλείπεται. Στον ορεινό όγκο εκτείνονται οι δασώδεις εκτάσεις με πεύκο, έλατα και καστανιές. Στην περιοχή η κτηνοτροφία, η μελισσοκομία και η συλλογή τσαγιού ασκείται συμπληρωματικά. Τα κτηνοτροφικά προϊόντα εκτός από το κρέας είναι τυρί, σκληρό και μαλακό, και μέλι. Ο πληθυσμός με βάση την απογραφή του 2011 είναι 6330 κάτοικοι.⁵⁷

⁵⁷ Δήμος Ερέτριας Wikipedia

3.2. Δημογραφικά στοιχεία Δήμου Ερέτριας

Η ποσοτική ανάλυση και η ποιοτική ερμηνεία των πληθυσμιακών παραμέτρων της περιοχής μελέτης στηρίζονται στα απογραφικά δεδομένα της ΕΣΥΕ και συγκεκριμένα στα στοιχεία της απογραφής του 1991-2011, όπου αυτά ήταν διαθέσιμα. Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή της ΕΣΥΕ (2011), ο πραγματικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 13.053 κατοίκους σε έκταση 168,5 τ.χλμ. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο πληθυσμός του Δήμου Ερέτριας σε σύγκριση με τον πληθυσμό της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και της Επικράτειας ⁵⁸.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ερέτριας (1951 – 2011)

Έτος	Πληθυσμός Ερετριας (σε χιλ. Κατοίκους)	Πληθυσμός Αμαρυνθου (σε χιλ. Κατοίκους)
1951	1819	5462
1961	2078	4986
1971	2320	5244
1981	3711	6114
1991	4987	6860
2001	5969	7356
2011	6330	6723

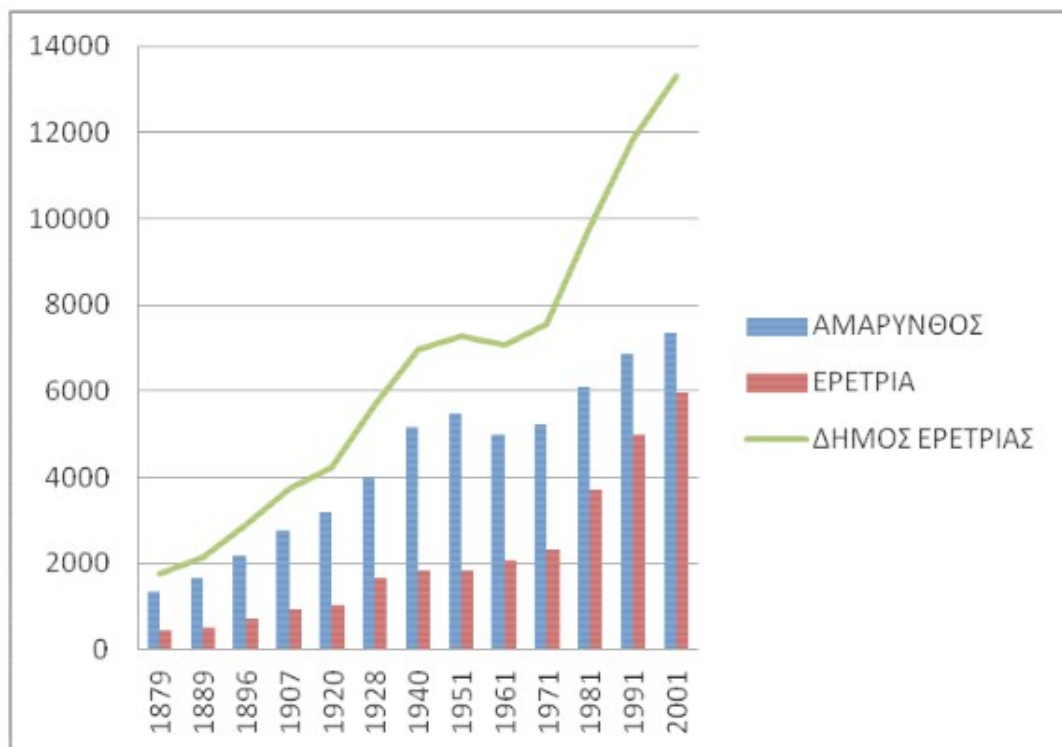
Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2011

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Συγκριτικά στοιχεία πληθυσμού Δήμου, Περιφέρειας, Επικράτειας

Χωρική Ενότητα	Πληθυσμός 2011	Πυκνότητα	2001	Μεταβολή %
Επικράτεια	10.815.197	81,96	10.934.097	-1,34%
Περιφέρεια	547.390	35,20	558.144	-2,02%
Δήμος Ερέτριας	13.053	77,47	13.325	-2,04%

⁵⁸ Δήμος Ερέτριας, *Επιχειρησιακό σχέδιο δήμου Ερέτριας 2014 – 2019*, Ερέτρια, 2015, σελ. 34-35.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1: Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Ερέτριας (1951 – 2001)

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2001

3.3. Οργανόγραμμα τμημάτων και υπηρεσιών Δήμου Ερέτριας

Οι υπηρεσίες του Δήμου Ερετίας περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου (, γράφημα 2)⁵⁹:

Α) ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Ιδιαίτερο Γραφείο Δημάρχου.
2. Αυτοτελές Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
3. Νομική Υπηρεσία
4. Αυτοτελές Γραφείο Διαφάνειας
5. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
6. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
7. Αυτοτελές Τμήμα Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης
8. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού Οργάνωσης και Πληροφορικής

⁵⁹ Δήμος Ερέτριας, *Επιχειρησιακό σχέδιο δήμου Ερέτριας 2014 – 2019*, Ερέτρια, 2015, σελ. 78.

**Β) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ**

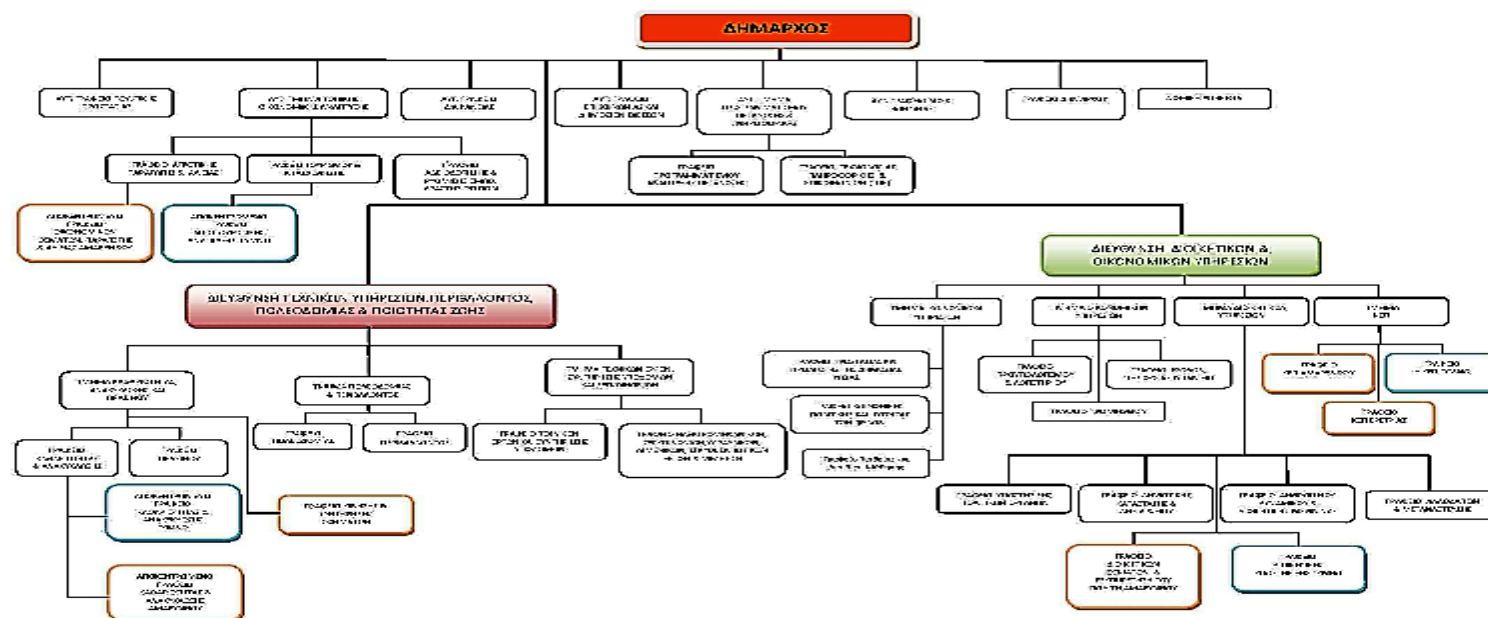
- 1.Τμήμα Καθαριότητας Ανακύκλωσης και Πρασίνου
- 2.Τμήμα Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος
- 3.Τμήμα Τεχνικών Έργων, Συντήρησης Υποδομών και Συγκοινωνιών

Γ) ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- 1.Τμήμα Κοινωνικών Υπηρεσιών
2. Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών
3. Τμήμα Διοικητικών Υπηρεσιών
4. Τμήμα ΚΕΠ

ΓΡΑΦΗΜΑ 2: *Οργανόγραμμα τμημάτων και υπηρεσιών Δήμου Ερετρίας*

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου ΕΡΕΤΡΙΑΣ 2014-2019

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ

4.1. Η κοινωνική πολιτική στο Δήμο Ερέτριας

Η κοινωνική πολιτική του δήμου Ερέτριας ασκείται μέσω του «Ν. Π. Δ. Δ. «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ», με τον διακριτικό τίτλο «Ο ΔΑΦΝΗΦΟΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ». Δεν υπάρχει στο οργανόγραμμα του Δήμου αυτόνομη διεύθυνση Κοινωνικής πολιτικής παρά ένα τμήμα κοινωνικών υπηρεσιών της Διεύθυνσης Διοικητικών Οικονομικών. Άμεσος αιρετός προϊστάμενος είναι ο πρόεδρος του Ν.Π.Δ.Δ. που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Στο πεδίο αυτό η βάση της πολιτικής του ΟΤΑ είναι οι διαδικασίες σχεδιασμού, και ειδικότερα τους τρόπους με τους οποίους εντάσσεται στην «αλυσίδα κοινωνικής πολιτικής», όπως αυτή ασκείται διαδοχικά από το ευρωπαϊκό μέχρι το τοπικό επίπεδο. Πώς δηλαδή ενσωματώνονται στην αλυσίδα παραγωγής δημοσίων πολιτικών κοινωνικού χαρακτήρα, και πώς τα προγράμματα που αναπτύσσουν προκύπτουν καθοδικά από τους ενωσιακούς και εθνικούς σχεδιασμούς. Τις διαδικασίες ελέγχου και αξιολόγησης της αυτοδιοικητικής κοινωνικής πολιτικής και ειδικότερα το ζήτημα αν υπάρχει ουσιαστική ανταπόκριση στις προδιαγραφές των ενωσιακών διαχειριστικών πλαισίων. Καθώς και τον οργανωτικό σχεδιασμό των κοινωνικών δομών, την ποιότητα των διαδικασιών και τις μεθόδους διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού. Στις ενότητες που θα ακολουθήσουν, θα παρουσιαστούν αναλυτικά τόσο οι κοινωνικές δομές του δήμου όσο και οι δράσεις τους σε επίπεδο άσκησης κοινωνικής πολιτικής ώστε να γίνει πλήρως κατανοητός ο ρόλος του δήμου στο κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής.

4.1.1. Κοινωνική μέριμνα και αλληλεγγύης Δ. Ερέτριας: Ν.Π.Δ.Δ. ΔΑΦΝΗΦΟΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ

Η Διεύθυνση «Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης» και οι αρμοδιότητές έχουν περάσει από το Δήμο στο Νομικό Πρόσωπο Δαφνηφόρος Απόλλων. Το

καθιστούν αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δ. Ερετρίας με τη λήψη των κατάλληλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Οι αρμοδιότητες του Ν.Π.Δ.Δ. και του τμήματος κοινωνική πολιτικής και ισότητας των φύλων στο πλαίσιο της αποστολής τους, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα⁶⁰:

1. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με την ίδρυση και λειτουργία νομικών προσώπων, ιδρυμάτων και επιχειρήσεων (παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, βρεφοκομεία, ορφανοτροφεία, κέντρα ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας και αναψυχής ηλικιωμένων, γηροκομείων κλπ)
2. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετέχει σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών, και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
3. Διεξάγει κοινωνικές έρευνες, σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών που αφορούν την κοινωνική φροντίδα της οικογένειας, του παιδιού, των εφήβων, των ηλικιωμένων, των ατόμων με αναπηρία καθώς και ευπαθών κοινωνικών ομάδων
4. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή κοινωνικών πολιτικών ή συμμετέχει σε δράσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη και φροντίδα της υγείας των δημοτών με την ίδρυση και λειτουργία εγκαταστάσεων για την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή της ψυχικής υγείας (με τη δημιουργία δημοτικών και κοινοτικών ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, κέντρων υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, κέντρων συμβουλευτικής στήριξης των θυμάτων της ενδοοικογενειακής βίας και βίας κατά συννοικούντων προσώπων και κέντρων πρόληψης κατά εξαρτησιογόνων ουσιών
5. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και

60

πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην πρόληψη της παραβατικότητας στην περιοχή του Δήμου, με τη δημιουργία Τοπικών Συμβουλίων Πρόληψης Παραβατικότητας

6. Μεριμνά για την προώθηση και ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών.
7. Συντονίζει, παρακολουθεί και αξιολογεί την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής σε τοπικό επίπεδο (πχ μέσω της εκπόνησης και περιοδικής αναπροσαρμογής ενός «Τοπικού Συμφώνου Κοινωνικής Πολιτικής»)
8. Οργανώνει, παρακολουθεί και αξιολογεί τη δικτύωση τοπικών φορέων Κοινωνικής Φροντίδας, όπως: οι κοινωνικές υπηρεσίες του Δήμου οι κοινωνικές υπηρεσίες των Νομικών Προσώπων του Δήμου οι Μ.Κ.Ο οι υπηρεσίες και δομές Κοινωνικής προστασίας της Περιφέρειας και του Κράτους τα αντιπροσωπευτικά σώματα των ομάδων-χρηστών
9. Σχεδιάζει, εισηγείται και μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς. Στο πλαίσιο αυτό μεριμνά για : (α) τη λήψη μέτρων για την πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών. (β) την ανάπτυξη δράσεων για την καταπολέμηση των κοινωνικών στερεότυπων με βάση το φύλο. (γ) την ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για ευπαθείς ομάδες γυναικών. (δ) την ανάπτυξη δράσεων για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην απασχόληση . (ε) τη λήψη μέτρων για την εναρμόνιση επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων. (στ) την ανάπτυξη δράσεων για την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή των γυναικών και την προώθησή τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων.
10. Η ενημέρωση, πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση, σε συν εργασία με συλλογικούς φορείς της περιοχής, για θέματα κοινού ενδιαφέροντος κοινωνικής προστασίας.
11. Η υλοποίηση παρεμβάσεων προς όφελος των ΑΜΕΑ. Η υλοποίηση δομών κοινωνικών υπηρεσιών. Τράπεζα αίματος. Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων για νήπια και βρέφη. Η διοργάνωση εκδηλώσεων συμβουλευτικής προς γονείς, δημότες και κατοίκους του Δήμου Ερέτριας, με αντικείμενα την διαπαιδαγώγηση και την ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών σχολικής και προσχολικής ηλικίας.
12. Η ίδρυση και λειτουργία βιβλιοθηκών.
13. Η φύλαξη, επιμέλεια, φροντίδα, ψυχαγωγία και διατροφή βρεφών και νηπίων με σκοπό την ισόρροπη και ισόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Η

εξυπηρέτηση της υγιούς σωματικής εξέλιξης των βρεφών και νηπίων και η ανάπτυξη των νοητικών ικανοτήτων τους. Η υποστήριξη της ανάπτυξης της γλωσσικής έκφρασης δημιουργικότητας και σκέψης τους και η απόκτηση όλων των

αναγκαίων υγιεινών και ηθικών συνηθειών ενός πολιτισμένου ανθρώπου. Η

διδασκαλία και η εκπαίδευση των νηπίων της προσχολικής ηλικίας σύμφωνα με τα

πρότυπα του Υπουργείου Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

14. Η υποβοήθηση και συμπλήρωση της αγωγής που δίνει η οικογένεια, με εφαρμογή εξειδικευμένων εκπαιδευτικών και συμβουλευτικών προγραμμάτων. Η δημιουργία κέντρων Δια Βίου Μάθησης. Δράσεις επιμόρφωσης ενηλίκων για υγεία, πολιτισμό, περιβάλλον, ένταξη μεταναστών και σχολές γονέων.

15. Δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης. Η συνεργασία με φορείς, ιδρύματα πανεπιστήμια, που το αντικείμενο τους άπτεται των σκοπών και δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου, είτε σε τοπικό εθνικό, είτε σε διεθνές επίπεδο. Η εφαρμογή προγράμματος εξωϊδρυματικής προστασίας στα ηλικιωμένα άτομα της περιοχής του Δήμου Ερέτριας, καθώς και η παροχή ιατροκοινωνικής προστασίας, ώστε να παραμείνουν ενεργά στην οικογένεια και στην κοινότητα.

16. Η παροχή σε ηλικιωμένα άτομα του Δήμου μας, ψυχολογικής και κοινωνικής

υποστήριξης, ιατρικής, νοσηλευτικής φροντίδας, φυσιοθεραπείας και εργοθεραπείας.

Η συμμετοχή σε προγράμματα εθνικά και κοινοτικά που αφορούν Βοήθεια στο

Σπίτι, κοινωνική μέριμνα ΚΗΦΗ, ΑΜΕΑ, δια βίου μάθησης κ.λπ. Η παροχή βοήθειας σε ηλικιωμένους στο σπίτι κατά περίπτωση. Η βελτίωση ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων μέσα από τη συντροφικότητα, την ενασχόληση σε ομάδες αυτενέργειας με ποικίλες δραστηριότητες. Η ανάπτυξη πολιτιστικών και κοινοτικών πρωτοβουλιών κ.τ.λ. Η προσφορά στους ηλικιωμένους οργανωμένης ψυχαγωγίας,

εκδρομές, επισκέψεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους, προβολή ταινιών, καλλιτεχνικές .

17. Η ανάπτυξη θεσμών κοινωνικής πολιτικής, ψυχαγωγίας και απασχόλησης

επιλεγμένων ομάδων, κατοίκων της περιοχής. Η ανάληψη από τον Δήμο Ερέτριας

και του Ν.Π.Δ.Δ. μέσω προγραμματικών συμβάσεων, ή εκχώρησης, ή μέσω άλλης προβλεπόμενης από τη νομοθεσία διαδικασίας, δραστηριότητες στο αντικείμενο

κοινωνικής αλληλεγγύης.

4.2. Κοινωνικές υπηρεσίες

4.2.1. Νομικό Πρόσωπο "Ο Δαφνηφόρος Απόλλων"

Ανάπτυξη θεσμών κοινωνικής πολιτικής, ψυχαγωγίας και απασχόλησης επιλεγμένων ομάδων κ κατοίκων της περιοχής. Ανάλυση μέσω προγραμματικών συμβάσεων ή εκχώρησης ή μέσω άλλης προβλεπόμενης από τη νομοθεσία διαδικασίας, δραστηριότητες στην κοινωνική αλληλεγγύη. Διδασκαλία κ εκπαίδευση των νηπίων της προσχολικής ηλικίας σύμφωνα με τα πρότυπα ⁶¹

4.2.2. Βοήθεια στο Σπίτι

Ο Δήμος Ερέτριας υλοποιεί το προνοιακό πρόγραμμα “Βοήθεια στο Σπίτι”. Ήδη απο το 2011 το Ν.Π.Δ.Δ. Δαφνηφόρος Απόλλων υλοποιούσε το έργο «Βοήθεια στο Σπίτι» το οποίο για το ά εξάμηνο εκείνης της περιόδου ήταν συνέχιση του έργου «Ενέργειες Ενίσχυσης της Κοινωνικής Συνοχής & Βελτίωσης της Ποιότητας Ζωής Ηλικιωμένων & Ατόμων που χρήζουν κατ οίκον Βοήθειας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας». Με χρηματοδότηση από το περιφερειακό ταμείο ανάπτυξης και όχι απο τους τακτικούς πόρους του Δήμου. Πρόγραμμα που εκτελείται έως και σήμερα.

Λειτουργεί στο πλαίσιο μιας φιλοσοφίας που θεωρεί μέτρο του πολιτισμού μιας κοινωνίας τη μέριμνα για τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας και όσους συνανθρώπους μας έχουν ανάγκη.

Αποτελεί ένα από τα πλέον σημαντικά προγράμματα κοινωνικής προστασίας και στην προσπάθεια να αναβαθμιστεί η ποιότητα ζωής των ατόμων και να διατηρηθούν τα ίδια και οι οικογένειές τους στον κοινωνικό ιστό, παρέχονται από τους εργαζόμενους της ομάδας οι εξής υπηρεσίες:

1. Υπηρεσίες κοινωνικής εργασίας

Συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη ατόμων που διαβιούν μοναχικά και είναι ηλικιωμένα, στήριξη στις οικογένειες των ατόμων που

⁶¹ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019, Δήμου Ερέτριας 2015, σελ. 59

αντιμετωπίζουν προβλήματα. **Προστασία Κακοποίησης Ανιλήκων.**

2. Νοσηλευτικές υπηρεσίες

Παρακολούθηση τήρησης φαρμακευτικής αγωγής, παραπομπή περιστατικών για ιατρική περίθαλψη όπου υφίσταται ανάγκη, μετρήσεις και συνταγογράφηση πραγμάτων.

3. Οικογενειακή βοήθεια

Μικροεξυπηρετήσεις εντός και εκτός σπιτιού, μέριμνα για την οικιακή καθαριότητα και ατομική υγιεινή. Γενικός σκοπός της λειτουργίας του προγράμματος είναι η παροχή συστηματικής φροντίδας στους συμπολίτες μας που ανήκουν στην τρίτη ηλικία και σε άτομα με ιδιαιτερότητες με απώτερο σκοπό να παραμείνουν στο φυσικό και οικογενειακό τους περιβάλλον, να διατηρηθεί η συνοχή της οικογένειάς τους και εν κατακλείδι να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής⁶².

4.2.3. Λαογραφικό Μουσείο Αμαρύνθου

Το λαογραφικό μουσείο Αμαρύνθου λειτουργεί στην πόλη της Αμαρύνθου εντός των τειχών του Δήμου Ερετρίας την τελευταία δεκαετία επι την επίβλεψη και εθελοντική εργασία του Συλλόγου Γυναικών Αμαρύνθου. Στο μουσείο στεγάζονται παλιά αντικείμενα που αποτελούσαν τα κύρια εργαλεία απασχόλησης των κατοίκων της Αμαρύνθου με τη γη και τη θάλασσα. Επίσης εκτίθενται παραδοσιακές φορεσιές και χειροποίητα εκθέματα που δημιουργήθηκαν στον παραδοσιακό αργαλειό. Το μουσείο ιδρύθηκε το 1995 και είναι πόλος έλξης πολλών τουριστών κάθε χρόνο, πολύ σημαντική παρακαταθήκη για την διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου. ⁶³.

⁶²<https://diavgeia.gov.gr/doc>.

⁶³<http://www.dafniforosapollon.gr/>

4.2.4. Δωρεάν Διανομή Τροφίμων

Το ΝΠΔΔ «Ο ΔΑΦΝΗΦΟΡΟ□ ΑΠΟΛΛΩΝ» Δήμου Ερέτριας συμμετείχε ως φορέας υλοποίησης στο Πρόγραμμα Δωρεάν Διανομής Τροφίμων σε απόρους, έτους 2013, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στο πρόγραμμα περιλαμβανόταν δωρεάν διανομή τροφίμων σε απόρους της χώρας. Δικαιούχοι ορίζονταν αποκλειστικά και μόνο άπορα άτομα ή άπορες οικογένειες της Ε.Ε. που διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στην Ελλάδα. Το πρόγραμμα είχε εφαρμογή στο σύνολο της επικρατείας του Δήμου Ερέτριας , με ανάδοχο φορέα υλοποίησης (προμήθειας, μεταφοράς και διανομής των τροφίμων) το ΝΠΔΔ «Ο ΔΑΦΝΗΦΟΡΟ□ ΑΠΟΛΛΩΝ»⁶⁴.

4.2.5. ΚΑΠΗ

Σκοπός του Κέντρου Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.) είναι η πρόληψη ιατρικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Το Κ.Α.Π.Η. παρέχει στα μέλη του τις ακόλουθες υπηρεσίες⁶⁵:

1. Η παροχή υπηρεσιών για την πρόληψη των βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου. Η ενημέρωση του ευρύτερου κοινού και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων καθώς και η συνεργασία μ' αυτούς. Η έρευνα θεμάτων που αφορούν τους ηλικιωμένους. Η ενεργοποίηση των ηλικιωμένων με τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες των Κέντρων. Η παραμονή των ηλικιωμένων στο φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον. Η παροχή φροντίδας βοήθειας και υποστήριξης κατ' οίκον στους ηλικιωμένους. Η ανάπτυξη της κοινωνικής αλληλεγγύης και του εθελοντισμού.
2. Κοινωνική εργασία στους ίδιους και το άμεσο περιβάλλον τους Φυσιοθεραπεία. Εργοθεραπεία. Βοήθεια στο σπίτι για άτομα που ζουν μόνα τους ή για αυτά που

⁶⁴<http://eretria.gr/wp-content/uploads/2013/04>

⁶⁵ <https://diavgeia.gov.gr/doc/%CE%92%CE%99%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%9E21-%CE%A0%CE%A9%CE%A6?inline=true>

έχουν. Ιδιαίτερες ανάγκες εξυπηρέτησης, μέσα και έξω από το σπίτι. Φροντίδα και οδηγίες για ιατρική και νοσηλευτική φροντίδα. Οργανωμένη ψυχαγωγία (εκδρομές, εκδηλώσεις κλπ) και επιμόρφωση. Εντευκτήριο, στο οποίο λειτουργεί κυλικείο.

4.2.6. Παιδικοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί

Ο βρεφονηπιακός σταθμός λειτουργεί με ευθύνη της κοινωνικής υπηρεσίας του Δήμου Ερέτριας. Φιλοξενεί βρέφη ηλικίας 8 έως 18 μηνών και νήπια ηλικίας 18 μηνών έως 3 ετών. Οι παιδικοί σταθμοί εξασφαλίζουν στα νήπια προσχολική αγωγή με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα μέσω του εκπαιδευτικού προσωπικού, το οποίο διαθέτει εκπαιδευτική κατάρτιση και πολυετή πείρα, στους γονείς τη δυνατότητα να εργάζονται απερίσπαστοι και με εμπιστοσύνη για την ασφαλή και δημιουργική απασχόληση των παιδιών τους. Στους παιδικούς σταθμούς του δήμου φιλοξενούνται παιδιά ηλικίας έως 6 ετών⁶⁶.

4.2.7. Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμαρύνθου

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμαρύνθου ανήκει διοικητικά στο Ν.Π.Δ.Δ “Ο Δαφνηφόρος Απόλλων”. Είναι ένας χώρος πολιτισμού στην πόλη της αμαρύνθου όπου πραγματοποιούνται εκδηλώσεις διαφορετικού χαρακτήρα, όπως παρουσιάσεις βιβλίων, προβολής ταινιών, επισκέψεις σχολίων, παρουσιάσεις εκθέσεων, ποίησης κ.α. Σε ένα διαδραστικό περιβάλλον με πολλούς τίτλους βιβλίων που λειτουργεί και ως αναγνωστήριο και ως δανειστική βιβλιοθήκη.⁶⁷

⁶⁶ <http://eretria.gr/>

⁶⁷ <http://eretria.gr>

4.2.8. Εθελοντική Αιμοδοσία

Ο δήμος Ερετριας στα πλαίσια συγκέντρωσης αίματος, διοργανώνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα αιμοδοσίες. Στόχος των συγκεκριμένων δράσεων είναι το προσφερόμενο αίμα να γίνει 100% εθελοντικό. Σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους ή μέσω συνεργασιών με κινητές μονάδες σχετικών φορέων, ο δήμος έχει κατορθώσει να πραγματοποιήσει στο παρελθόν σημαντικές δράσεις στη συγκέντρωση αίματος ενώ και στο μέλλον προβλέπονται ανάλογες ενέργειες⁶⁸.

4.2.9. Αθλητισμός

Ο αθλητισμός αποτελεί μια από τις σημαντικότερες δραστηριότητες του Δήμου Ερέτριας, σε μια περιοχή με πλούσια αθλητική παράδοση και έντονο τοπικό ενδιαφέρον. Ειδικότερα, για την ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού, η οποία βρίσκεται στο επίκεντρο των επιλογών των Δημοτών, γίνεται προσπάθεια να δοθεί έμφαση, με αποτέλεσμα να γίνεται σωστή διαχείριση του ελεύθερου χρόνου τόσο από τους ενήλικες, όσο και από τα παιδιά όλων των ηλικιών.

Σημαντικές αθλητικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται και στις οποίες σημειώνεται μεγάλος αριθμός συμμετεχόντων είναι οι εξής: Τουρνουά Ποδοσφαίρου Εφήβων , Ράλλυ Αμαρύνθου – Σέττας ⁶⁹:

⁶⁸<http://eretria.gr>

⁶⁹ <http://eretria.gr/wp-content/uploads/2015/02/epixeirisiako-sxedio-eretrias-2014-2019.pdf>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΕΡΕΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ Δ. ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ

5.1. Μεθοδολογία έρευνας

5.1.1. Μέθοδος συλλογής στοιχείων

Ο τρόπος συλλογής των στοιχείων θα γίνει με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου. Ο λόγος που επελέγη η συμπλήρωση ερωτηματολογίων, ήταν για να υπάρξει η βεβαίωση συμπλήρωσης όλων των μερών του ερωτηματολογίου και να δοθούν οι απαραίτητες διευκρινίσεις στους ερωτώμενους.

Οι συμμετέχοντες στην αρχή ενημερώνονταν για το σκοπό της έρευνας, το λόγο για τον οποίο επιλέχτηκε το συγκεκριμένο δείγμα ώστε να διασφαλιστεί όσο το δυνατό περισσότερο η αξιοπιστία και η ακρίβεια των απαντήσεων⁷⁰. Επίσης ενημερώνονταν για τον τρόπο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ιδιαίτερα και τους διασφαλιζόταν ότι τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιούνταν για καθαρά επιστημονικούς λόγους⁷¹.

5.2. Εργαλείο έρευνας

Βασικό εργαλείο της παρούσας μελέτης είναι το ερωτηματολόγιο (Παράρτημα) που καλύπτει τους σκοπούς που έχουν τεθεί για την έρευνα. Η συμπλήρωση του

⁷⁰ M. Saunders, A. Thornhill, P. Lewis, *Research methods for business students*, 4th Edition, Prentice Hall, Harlow 2006, p. 100-102.

⁷¹ Β. Σταθακόπουλος, *Μέθοδοι έρευνας αγοράς*, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα 2005, σελ. 78–80.

ερωτηματολογίου βοηθά στο να ανιχνευτεί και να εκτιμηθεί η κοινωνική πολιτική του Δ. Χαϊδαρίου.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια ενός καλά σχεδιασμένου και τυποποιημένου ερωτηματολογίου σε ελληνική γλώσσα, η σύνταξη του οποίου πραγματοποιήθηκε μετά από προσωπικές εκτιμήσεις, συστηματική επισκόπηση της βιβλιογραφίας και διάλογο με την επιβλέπουσα καθηγήτρια. Έτσι, το ερωτηματολόγιο είναι αξιόπιστο και έχει μια ιδιαίτερη αξία και επιστημονική βαρύτητα.

5.2.1. Δομή ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει δεκαεννέα (18) ερωτήσεις κλειστού τύπου δομημένης απάντησης και μία (1) ανοικτού τύπου. Οι ερωτήσεις του χωρίστηκαν σε δύο (2) ενότητες. Στην πρώτη ενότητα καταγράφονται, τα δημογραφικά στοιχεία του απαντούντος όπως το φύλο, το μορφωτικό επίπεδο, η ηλικία και το εισόδημα. Στη δεύτερη ενότητα εντάσσονται δεκαπέντε (15) ερωτήσεις που αξιολογούν ζητήματα που σχετίζονται με κοινωνική πολιτική του Ερετρίας. Ειδικότερα, οι ερωτήσεις της συγκεκριμένης ενότητας καλούνται να δώσουν απαντήσεις σε θέματα όπως:

1. Τόπος κατοικίας ερωτώμενου.
2. Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου.
3. Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών από πολίτες.
4. Αξιολόγηση δράσεων υπο δημιουργία κοινωνικού χαρακτήρα του δήμου.
5. Βαρύτητα κάθε δράσης.
6. Τρέχουσα οικονομική συγκυρία και άσκηση κοινωνικής πολιτικής
7. Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς (πνευματικό κέντρο, αθλητικοί σύλλογοι κλπ)
8. Προβλήματα κοινωνικών υπηρεσιών του Δ. Ερετρίας.
9. Μελλοντικές κατευθύνσεις κοινωνικών δράσεων.
10. Συνολική αξιολόγηση παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών.

5.3. Ανάλυση έρευνας

Στην παρούσα ενότητα θα αναλυθούν, με παράθεση των απαντήσεων και κατανομή των ποσοστών τους σε πίνακες και γραφήματα, οι απαντήσεις που δόθηκαν από τους ερωτώμενους ανά ενότητα του ερωτηματολογίου.

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

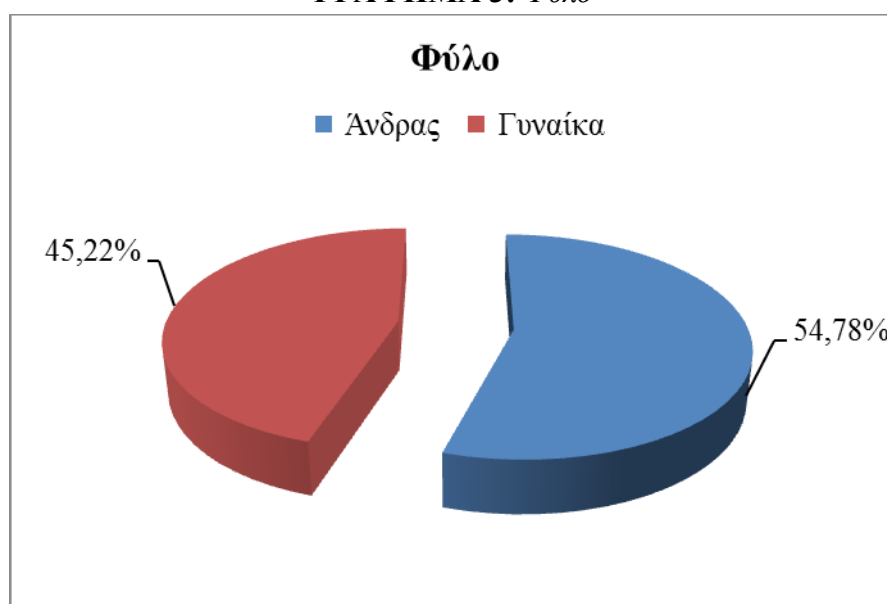
1. Φύλο

Ως προς το φύλο, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος αποτελούνταν από άνδρες (54,78%) με τις γυναίκες να συγκεντρώνουν το 45,22%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Φύλο

Ερώτηση 1	Φύλο	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Άνδρας	63	54,78%
Γυναίκα	52	45,22%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 3: Φύλο

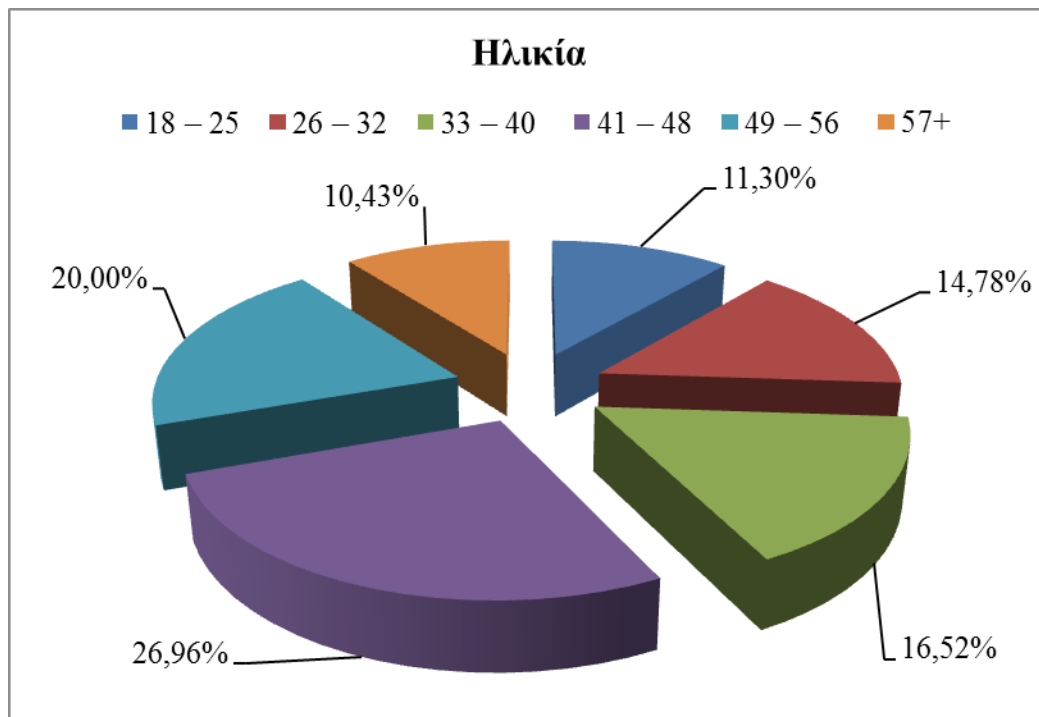
2. Ηλικία

Ως προς την ηλικιακή κατανομή, το 26,96% βρισκόταν μεταξύ των ηλικιών 41 – 48 ετών, ακολούθησε η επιλογή των 49 – 56 ετών με 20,00%, οι ηλικίες 33 – 40 ετών συγκέντρωσαν 16,52%, 14,78% βρίσκεται μεταξύ 26 – 32 ετών, χαμηλότερο ποσοστό (11,30%) ήταν μεταξύ 18 – 25 ετών ενώ το μικρότερο ποσοστό ήταν άνω των 57 ετών (10,43%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Ηλικία

Ερώτηση 2	Ηλικία	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
18 – 25	13	11,30%
26 – 32	17	14,78%
33 – 40	19	16,52%
41 – 48	31	26,96%
49 – 56	23	20,00%
57 ⁺	12	10,43%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 4: Ηλικία

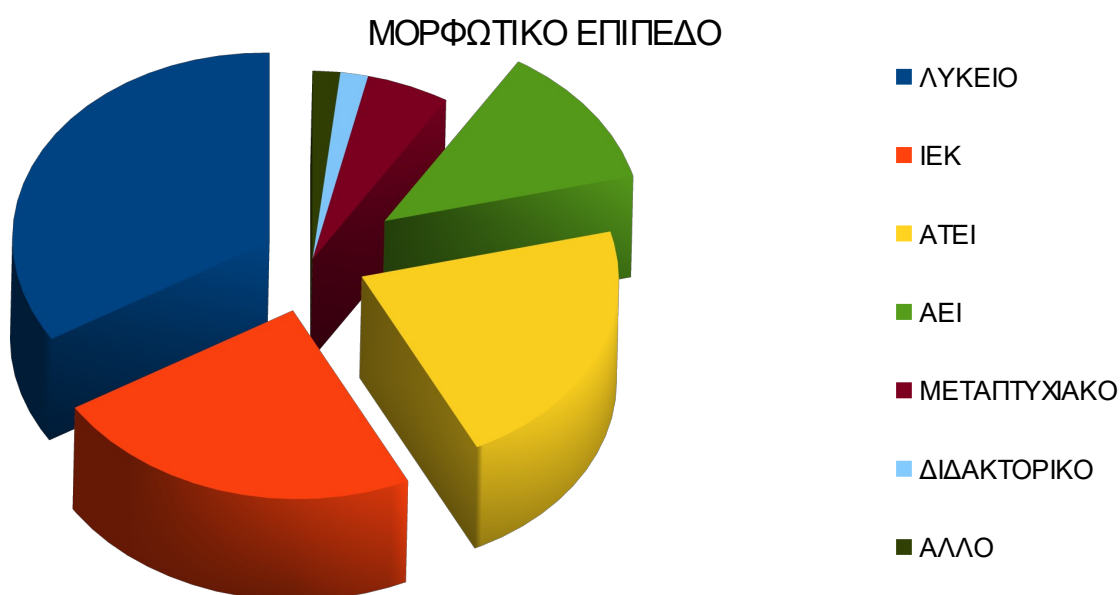
3. Μορφωτικό επίπεδο

Σε επίπεδο μόρφωσης, το 33,91% έχει γνώσεις επιπέδου Λυκείου, το 23,48% είχε μόρφωση (Ι.Ε.Κ.), το 21,74% έχει ανώτερη μόρφωση (Α.Τ.Ε.Ι.).Ανώτατη μόρφωση(Α.Ε.Ι.) είχε το 12,17%. Χαμηλότερα ποσοστά (5,22% και από 1,74%) ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου, διδακτορικού ή δήλωσαν άλλο επίπεδο μόρφωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Μορφωτικό επίπεδο

Ερώτηση 3	Μορφωτικό επίπεδο	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Λύκειο	39	33,91%
Ι.Ε.Κ.	27	23,48%
Α.Τ.Ε.Ι	25	21,74%
Α.Ε.Ι.	14	12,17%
Μεταπτυχιακό	6	5,22%
Διδακτορικό	2	1,74%
Άλλο	2	1,74%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 5: Μορφωτικό επίπεδο

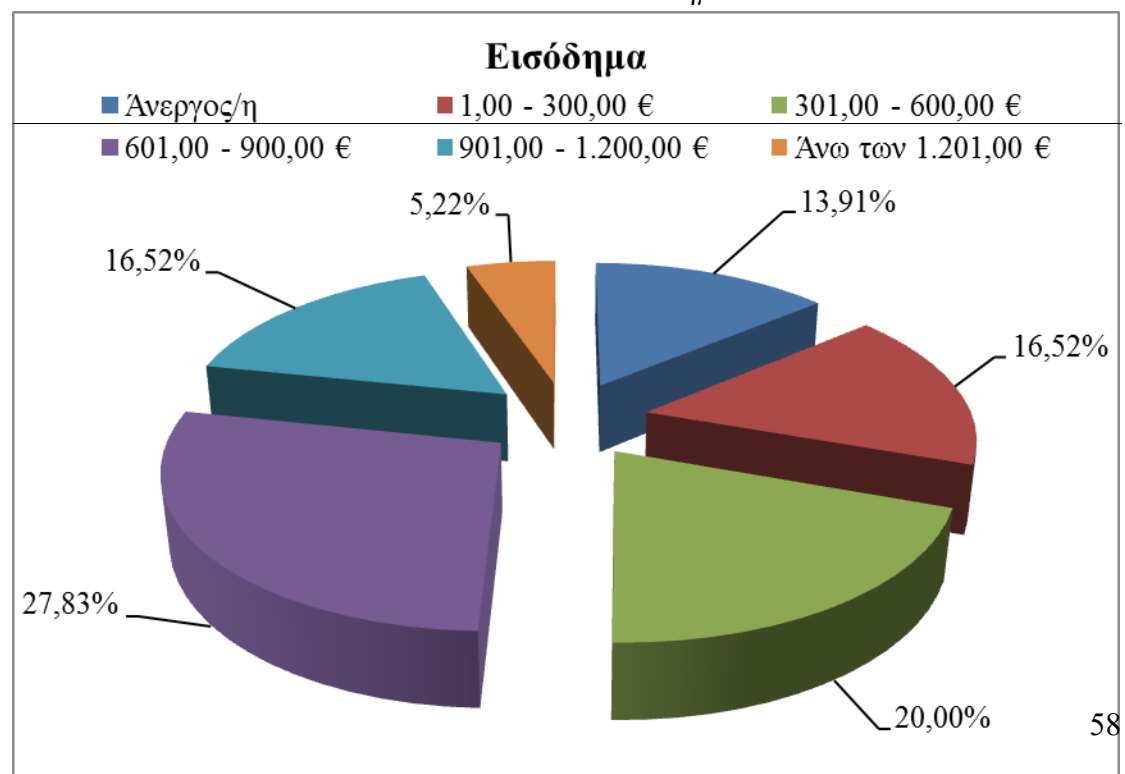
4. Εισόδημα

Η οικονομική κατάσταση των ερωτώμενων, στο μεγαλύτερο ποσοστό (27,83%) ήταν μεταξύ 601,00 - 900,00 €. Ακολούθησαν με 20,00% τα εισοδήματα μεταξύ 301,00 - 600,00 €, το 16,52% εισπράττει μηνιαία 1,00 - 300,00 €, το αντίστοιχο ποσοστό κυμαίνεται μεταξύ 901,00 - 1.200,00 €, το 13,91% δήλωσε άνεργο ενώ μόλις το 5,22% ξεπερνά τα 1.200,00 € μηνιαία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Εισόδημα

Ερώτηση 4	Εισόδημα	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Άνεργος/η	16	13,91%
1,00 - 300,00 €	19	16,52%
301,00 - 600,00 €	23	20,00%
601,00 - 900,00 €	32	27,83%
901,00 - 1.200,00 €	19	16,52%
Άνω των 1.201,00 €	6	5,22%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 6: Εισόδημα

Β. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ

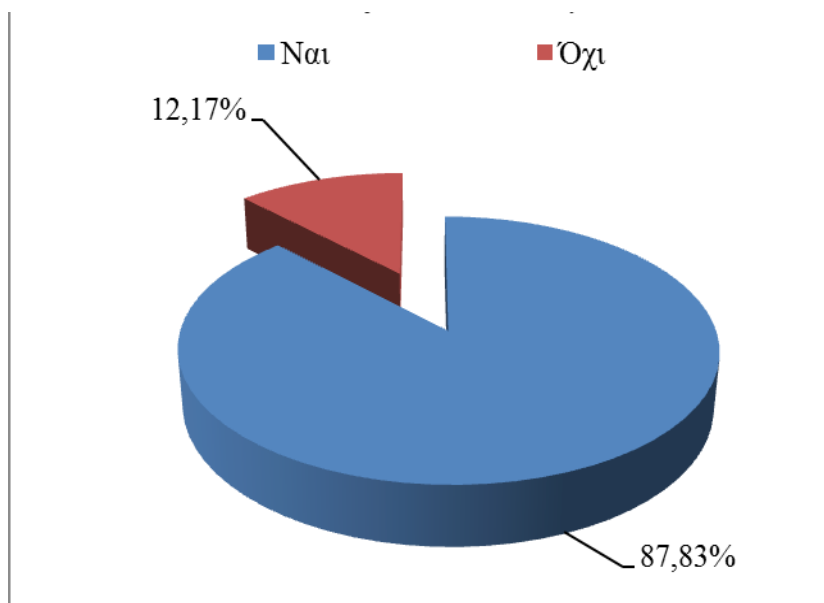
5. Είστε κάτοικος του δήμου Ερετρίας(Ερέτρια, Μαλακώντας, Αμάρυνθος, Γυμνό.);

Κάτοικοι του δήμου Ερετρίας(Ερέτρια, Μαλακώντας, Αμάρυνθος, Γυμνό.);δήλωσε η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων (87,83%). Το συγκεκριμένο στοιχείο θα κατευθύνει σε πληρέστερες απαντήσεις καθώς η εντοπιότητα θα συμβάλλει ουσιαστικά στην πλήρη γνώση της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Κάτοικος δήμου Ερετρίας

Ερώτηση 5	Κάτοικος Ερέτριας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Ναι	101	87,83%
Όχι	14	12,17%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 7: Κάτοικος δήμου Ερετρίας

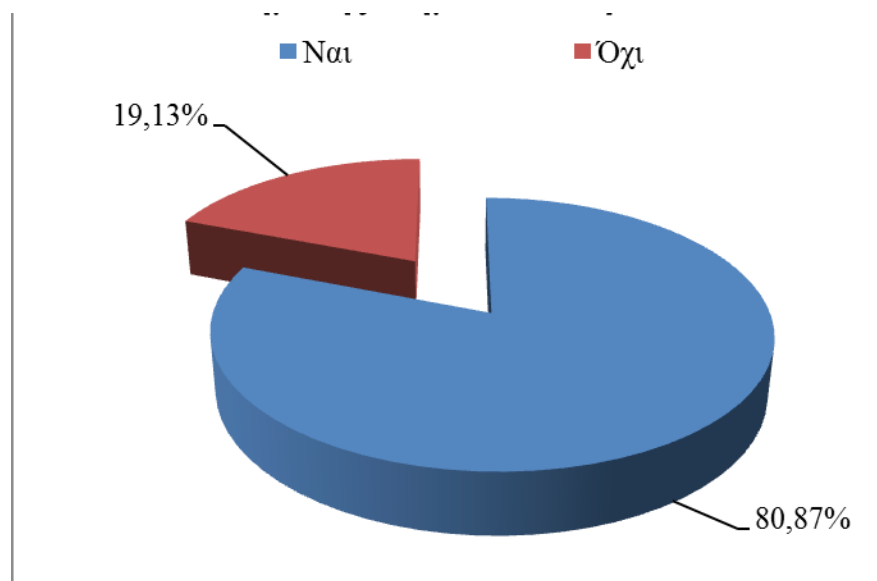
6. Είστε δημότης του Δήμου Ερετρίας;

Από το σύνολο των ερωτώμενων, το 80,87% δήλωσε δημότης του Δήμου Ερετρίας γεγονός που σημαίνει ότι η κοινωνική πολιτική του δήμου μπορεί να αξιολογηθεί ευκολότερα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Δημότης Δήμου Ερετρίας

Ερώτηση 6	Δημότης Δήμου Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Ναι	93	80,87%
Όχι	22	19,13%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 8: Δημότης Δήμου Ερετρίας

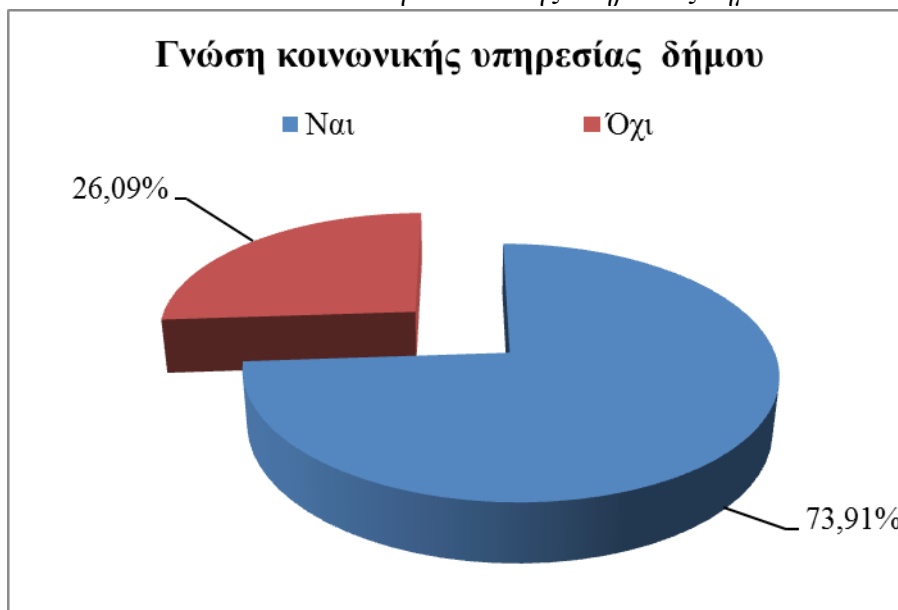
7. Γνωρίζετε την κοινωνική υπηρεσία του δήμου;

Η γνώση της κοινωνικής υπηρεσίας δήμου για το 73,91% ήταν πραγματικότητα με το 26,09% να δηλώνει άγνοια ως προς τις παρεχόμενες υπηρεσίες και την ύπαρξη της κοινωνικής υπηρεσίας του δήμου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου

Ερώτηση 7	Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Ναι	85	73,91%
Όχι	30	26,09%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 9: Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου

Εάν ΟΧΙ, γιατί;

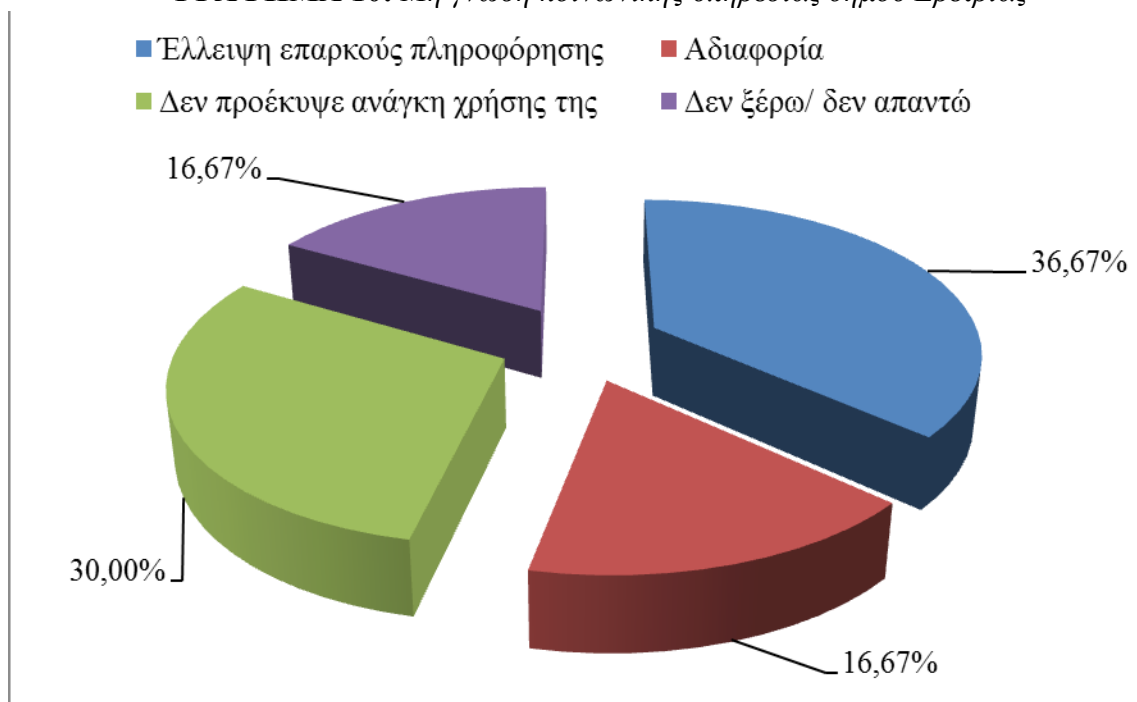
Η απουσία της γνώσης οφείλεται κατά 36,67% στην έλλειψη της επαρκούς πληροφόρησης, το 30,00% ανέφερε την απουσία της ανάγκης χρήσης των κοινωνικών υπηρεσιών, το 16,67% ανέφερε αδιαφορία ενώ το υπόλοιπο 16,67% δεν ήθελε να δώσει κάποια απάντηση ή δεν γνώριζε την αιτία.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Μη γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου Ερετρίας

Αιτία μη γνώσης	Μη γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου Χαϊδαρίου	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης	11	36,67%
Αδιαφορία	5	16,67%
Δεν προέκυψε ανάγκη χρήσης της	9	30,00%

Δεν ξέρω/δεν απαντώ	5	16,67%
Σύνολο	30	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 10: Μη γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου Ερετρίας

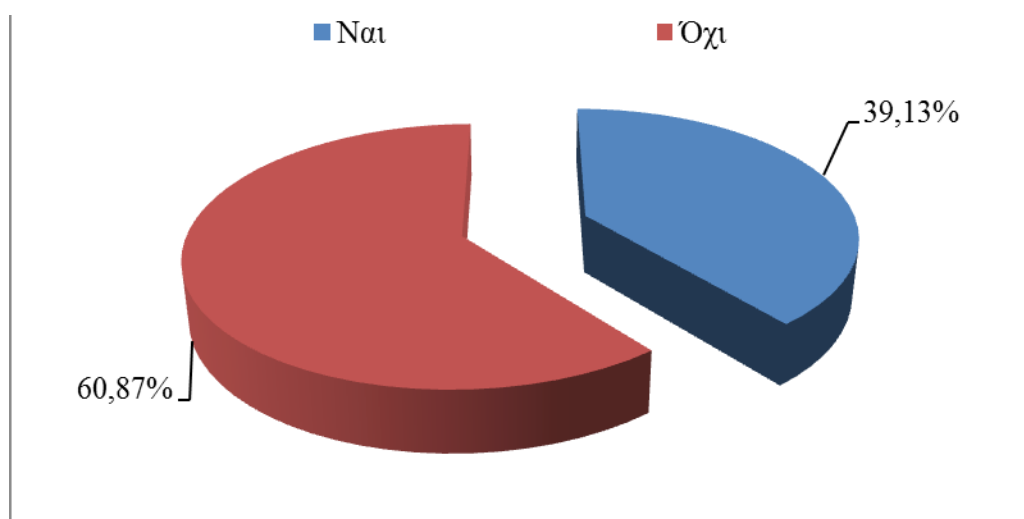
8. Συμμετέχετε με κάποιο τρόπο (υπάλληλος, εθελοντής κλπ) στην κοινωνική πολιτική που ασκεί ο Δ. Ερετρίας;

Η συμμετοχή με κάποιο τρόπο στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου (υπάλληλος, εθελοντής κλπ) για το 60,87% των ερωτώμενων ήταν γεγονός ενώ το 39,13% δεν ανέφερε κάποια ενεργή συμμετοχή. Το ποσοστό της συμμετοχής είναι τέτοιο που η κριτική της άσκησης της θα μπορέσει να αποφέρει χρήσιμα συμπεράσματα αναφορικά με τη μελλοντική κατεύθυνση της κοινωνικής πολιτικής που δεν είναι άλλη από την ενεργότερη συμμετοχή κατοίκων και υπαλλήλων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Συμμετοχή στην κοινωνική πολιτική Δ. Ερετρίας

Ερώτηση 8	Συμμετοχή στην κοινωνική πολιτική Δ. Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Ναι	45	39,13%
Όχι	70	60,87%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 11: Συμμετοχή στην κοινωνική πολιτική Δ. Ερετρίας

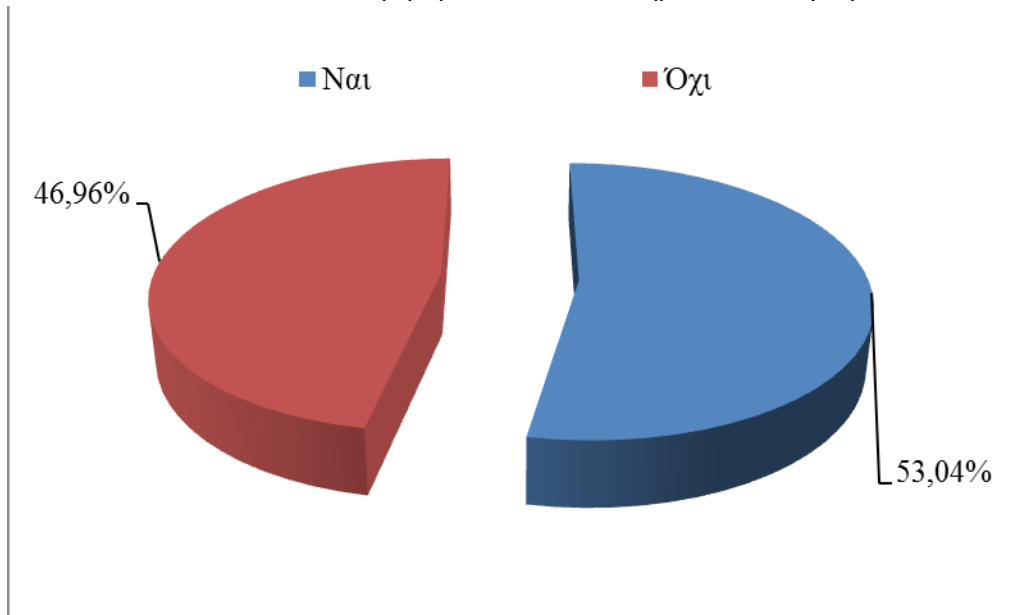
9. Έχετε χρησιμοποιήσει κάποια από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δ. Ερετρίας; Αν ναι, αναφέρατε ποια.

Από το σύνολο των ερωτώμενων, το 49,46% ανέφερε ότι δεν έχει χρησιμοποιήσει κάποια από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δ. Ερετρίας ενώ το υπόλοιπο 53,04% ανέφερε κάποια χρήση (περιοδική ή μόνιμη). Οι περισσότερες χρησιμοποιούμενες που παρατηρήθηκαν εστίαζαν στην παροχή αγαθών (π.χ. τροφίμων), υγειονομικών υπηρεσιών και στην εύρεση εργασίας. Ενδεικτικά αναφέρονται υπηρεσίες όπως του Ειδικού Κέντρου Δημιουργικής Απασχόλησης, η Εθελοντική Αιμοδοσία, η διανομή τροφίμων σε οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες, κ.ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας

Ερώτηση 9	Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Ναι	61	53,04%
Όχι	54	46,96%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 12: Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας

10. Ποιες δράσεις θα θέλατε να δημιουργήσει ο κοινωνικός φορέας του Δ. Ερετρία, αξιολογείτε ως τις σημαντικότερες (μέχρι 2 επιλογές);

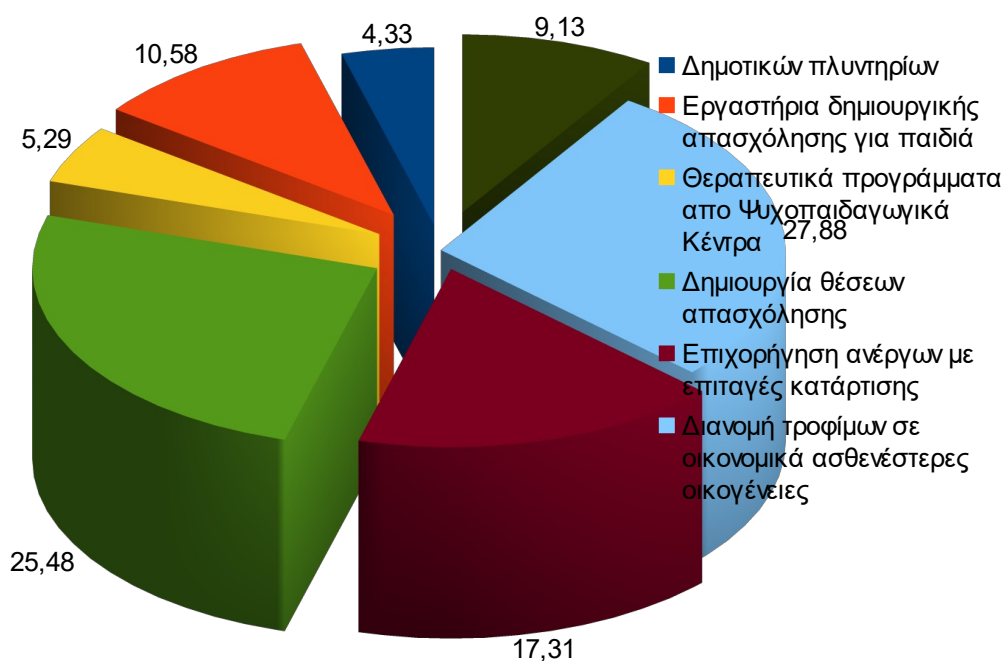
Σημαντική ενέργεια αποτελεί η αξιολόγηση της σημαντικότητας των δράσεων των κοινωνικών υπηρεσιών που οι πολίτες θέλουν από τον Δ. Ερετρία. Ποσοστιαία, το μεγαλύτερο τμήμα των ερωτηθέντων (27,88%) ανέφερε ως σημαντικότερη τη διανομή τροφίμων σε οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες, ακολούθησε με 25,48% η δημιουργία θέσεων απασχόλησης, με 17,31% η επιχορήγηση ανέργων με επιταγές κατάρτισης, με 10,58% οι δράσεις των εργαστηρίων δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά, το 9,13% αξιολόγησε ως σημαντικότερη την εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, το 5,29% ξεχώρισε τα θεραπευτικά προγράμματα του ενώ μόλις το 4,33% την λειτουργία των δημοτικών πλυντηρίων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Σημαντικότερες δράσεις κοινωνικών υπηρεσιών

Ερώτηση 10	Σημαντικότερες δράσεις κοινωνικών υπηρεσιών	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Δημοτικών πλυντήρια	9	4,33%
Εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά	22	10,58%
Θεραπευτικά προγράμματα Ψυχοπαιδαγωγικού Κέντρου	11	5,29%

Δημιουργία θέσεων απασχόλησης	53	25,48%
Επιχορήγηση ανέργων με επιταγές κατάρτισης	36	17,31%
Διανομή τροφίμων σε οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες	58	27,88%
Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	19	9,13%
Σύνολο	208	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 13: Σημαντικότερες δράσεις κοινωνικών υπηρεσιών Δήμου

11. Σε ποιές από τις παρακάτω κοινωνικές υπηρεσίες ο Δ. Ερέτριας θα πρέπει να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα κατά τη γνώμη σας (μέχρι 2 επιλογές);

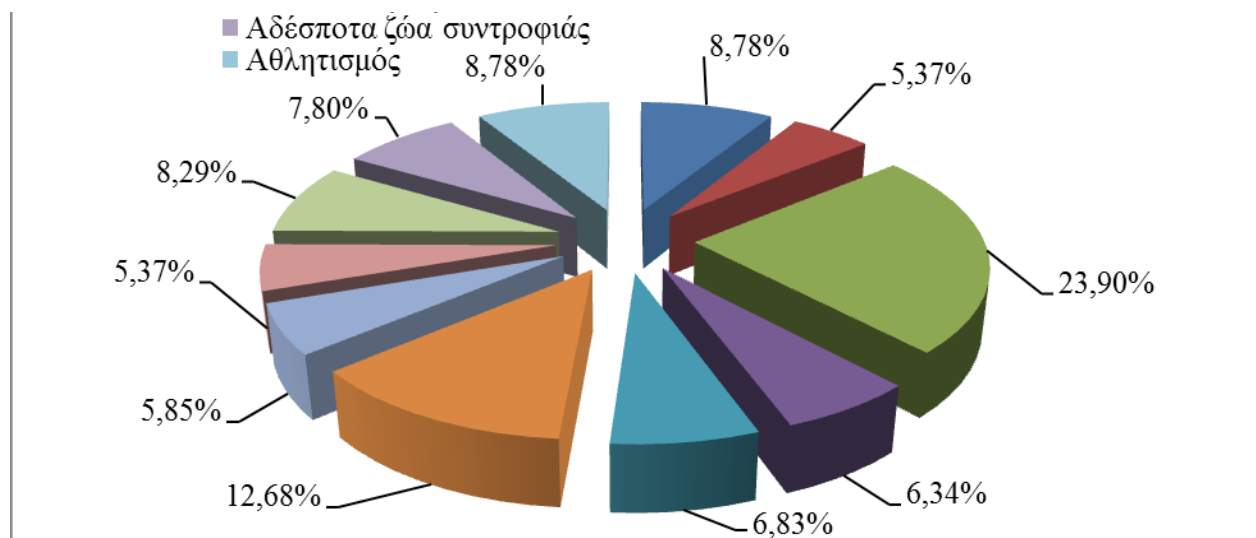
Στη συγκεκριμένη ερώτηση εξετάστηκε κατά το δείγμα σε ποιές από τις κοινωνικές υπηρεσίες ο Δ. Ερετριάς θα πρέπει να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα. Βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν, το 23,90% ανέφερε ότι θα έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη βαρύτητα στην ενημέρωση ανέργων και επιχειρήσεων, το 12,68% τη λειτουργία των παιδικών και βρεφικών σταθμών, από 8,78% η λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης Νέων και ο Αθλητισμός, το 8,29% ανέφερε την ενδυνάμωση

δράσεων που σχετίζονται με την αιμοδοσία, το 7,80% σημείωσε τη φροντίδα των αδέσποτων ζώων, ενώ χαμηλότερα ποσοστά (6,83%, 6,34%, 5,85% και 5,37% αντίστοιχα) συγκέντρωσαν οι κοινωνικές υπηρεσίες που σχετίζονται με τα ΚΑΠΗ, το Κέντρο Πρόληψης Εξάρτησης, το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης, το Συμβουλευτικό Σταθμό και το Ειδικό Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Μεγαλύτερη βαρύτητα κοινωνικών υπηρεσιών Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ

Ερώτηση 11	Μεγαλύτερη βαρύτητα κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Κέντρο Πληροφόρησης Νέων	18	8,78%
Συμβουλευτικός Σταθμός	11	5,37%
Ενημέρωση Ανέργων και Επιχειρήσεων	49	23,90%
Κέντρο Πρόληψης Εξάρτησης & Αγωγής Υγείας	13	6,34%
ΚΑΠΗ	14	6,83%
Παιδικοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί	26	12,68%
Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης	12	5,85%
Ειδικό Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης	11	5,37%
Εθελοντική Αιμοδοσία	17	8,29%
Αδέσποτα ζώα συντροφιάς	16	7,80%
Αθλητισμός	18	8,78%
Σύνολο	205	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 14: Μεγαλύτερη βαρύτητα κοινωνικών υπηρεσιών Δήμου

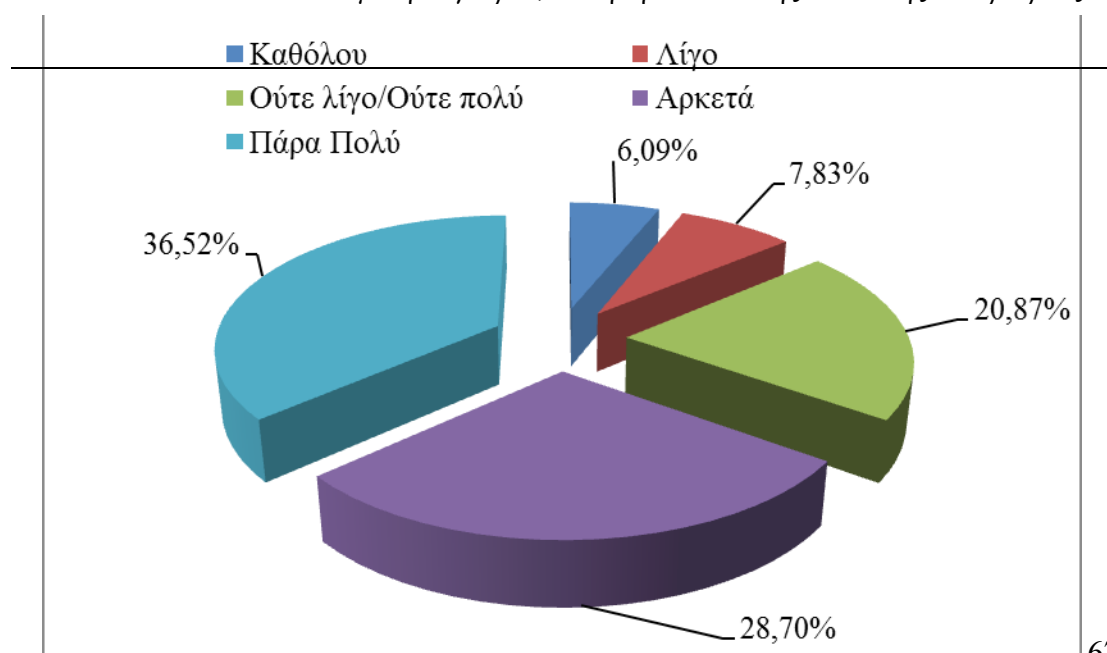
12. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία, σε ποιο βαθμό έχει επηρεάσει την άσκηση κοινωνικής πολιτικής του Δ. Ερετρίας;

Οι ερωτώμενοι ανέφεραν σημαντική επίδραση της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής του Δ. Ερετρίας. Ειδικότερα, το 36,52% ανέφερε ότι έχει επιδράει πάρα πολύ, το 28,70% ανέφερε αρκετή επίδραση, το 20,87% ότι έχει μέτριες επιδράσεις ενώ από καθόλου έως λίγο σημείωσε το 6,09% και 7,83% αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Οικονομική συγκυρία, άσκηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας

Ερώτηση 12	Οικονομική συγκυρία και άσκηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Καθόλου	7	6,09%
Λίγο	9	7,83%
Ούτε λίγο/Ούτε πολύ	24	20,87%
Αρκετά	33	28,70%
Πάρα Πολύ	42	36,52%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 15: Οικονομική συγκυρία, άσκηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας

13. Ποιος ο βαθμός συνεργασίας των κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς (πνευματικό κέντρο, αθλητικοί σύλλογοι κλπ);

Η επιτυχία της κοινωνικής πολιτικής κάθε δήμου είναι άμεσα εξαρτώμενη από τη συνεργασία με άλλους φορείς (πνευματικό κέντρο, αθλητικοί σύλλογοι κλπ). Στο Δ. Χαϊδαρίου, βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν, η συνεργασία αγγίζει το βαθμό πάρα πολύ για το 37,39%, το 33,04% ανέφερε αρκετά καλή συνεργασία, το 16,52% ότι υπάρχει ουδέτερη θέση συνεργασίας, το 9,57% ανέφερε μικρά επίπεδα ενώ μόλις το 3,48% σημείωσε παντελή απουσία συνεργασιών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς

Ερώτηση 13	Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Καθόλου	4	3,48%
Λίγο	11	9,57%
Ούτε λίγο/Ούτε πολύ	19	16,52%
Αρκετά	38	33,04%
Πάρα Πολύ	43	37,39%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 16: Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς

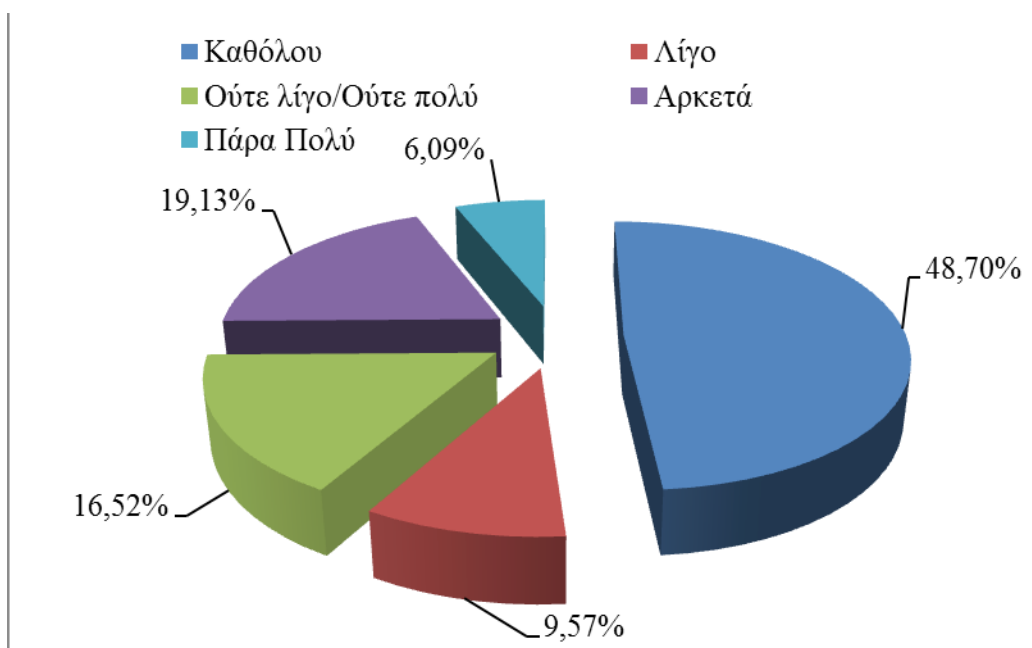
14. Ιεραρχήστε κατά σπουδαιότητα (1 λιγότερο σημαντικό, 5 πολύ σημαντικό) τα προβλήματα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δ. Ερετρίας.

Ως προς τη σημαντικότητά τους, τα προβλήματα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δ. Ερετρίας θα μπορούσαν να ιεραρχηθούν βάσει ποσόστωσης απαντήσεων αρχικά σε απουσία χρηματικών κεφαλαίων, ακολουθεί η έλλειψη επαρκών υποδομών, η έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών, η έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και τελευταίες οι δυσκολίες επικοινωνίας με άλλες υπηρεσίες. Οι απαντήσεις εστιάζουν στην απουσία οικονομικών πόρων και κεφαλαίων και υποδομών. Αναλυτικά, η ποσόστωση που συγκέντρωσε κάθε απάντηση παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Ιεράρχηση σπουδαιότητας προβλημάτων κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας

Ερώτηση 14	Ιεράρχηση σπουδαιότητας προβλημάτων κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Χαϊδαρίου	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Απουσία χρηματικών κεφαλαίων	56	48,70%
Έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού	11	9,57%
Έλλειψη εμπιστοσύνης πολιτών	19	16,52%
Έλλειψη επαρκών υποδομών	22	19,13%
Δυσκολίες επικοινωνίας με άλλες υπηρεσίες	7	6,09%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 17: Ιεράρχηση σπουδαιότητας προβλημάτων κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας

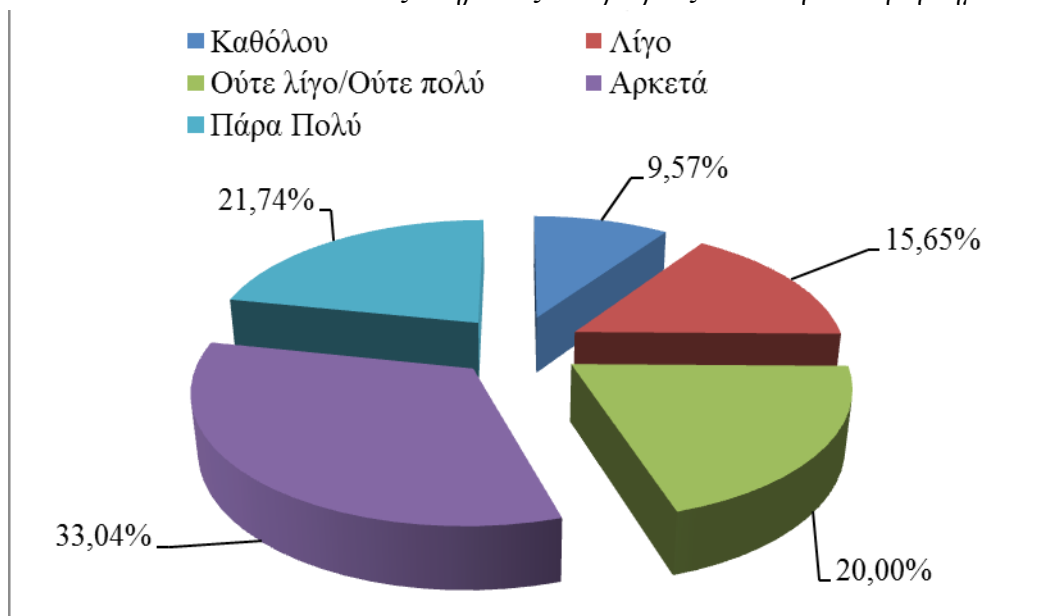
15. Η κοινωνικές υπηρεσίες του Δ. Ερετρίας σε ποιο βαθμό έχουν κινητοποιήσει τη συμμετοχή των δημοτών;

Η κινητοποίηση των πολιτών από την πλευρά των κοινωνικών υπηρεσιών του Δ. Ερετρίας κατά το 33,04% του δείγματος είναι αρκετή, το 21,74% ανέφερε πάρα πολύ μεγάλη κινητοποίηση, το 20,00% την αξιολόγησε ως μέτρια, το 15,65% την αξιολόγησε ως μικρή ενώ το 9,57% θεωρεί ότι δεν υπάρχει καμία προσπάθεια κινητοποίησης από την πλευρά των κοινωνικών υπηρεσιών προς τους δημότες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Κοινωνικές υπηρεσίες Δ. Ερετρίας και κινητοποίηση δημοτών

Ερώτηση 15	Κοινωνικές υπηρεσίες Δ. Ερετρίας και κινητοποίηση δημοτών	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Καθόλου	11	9,57%
Λίγο	18	15,65%
Ούτε λίγο/Ούτε πολύ	23	20,00%
Αρκετά	38	33,04%
Πάρα Πολύ	25	21,74%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 18: Κοινωνικές υπηρεσίες Δ. Ερετρίας και κινητοποίηση δημοτών

16. Ποια προβλήματα στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου;

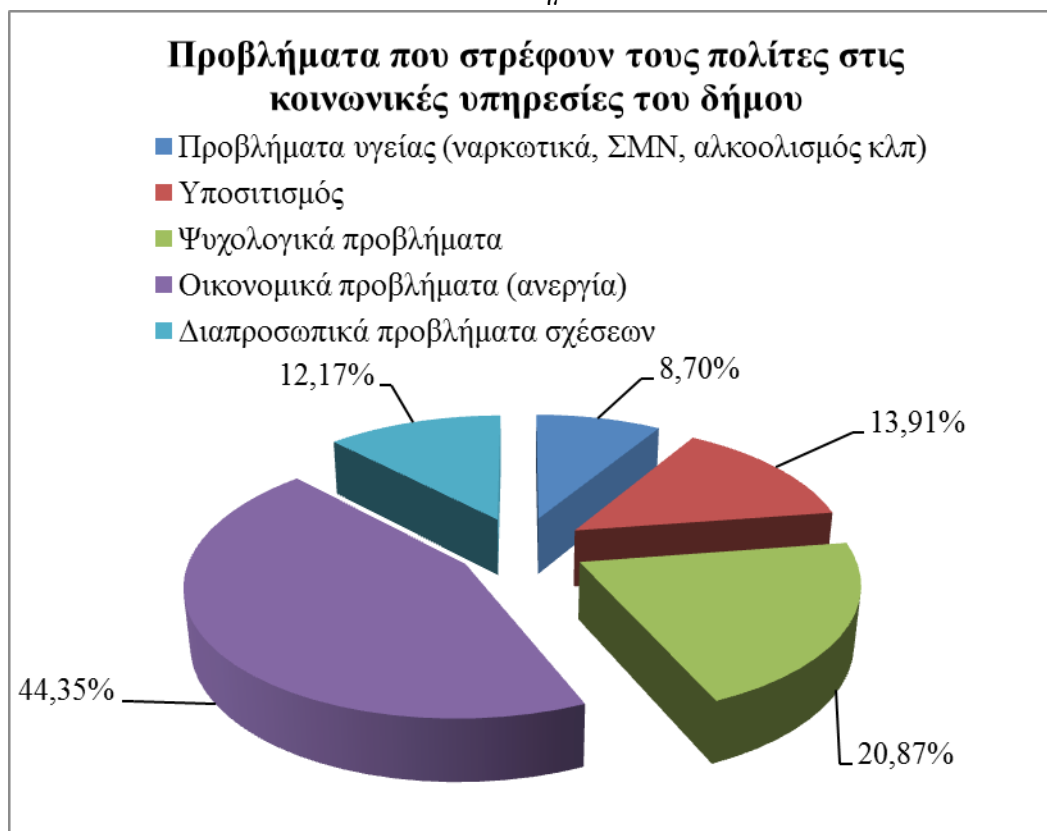
Τα προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου Χαϊδαρίου κατά σειρά βάσει των απαντήσεων που δόθηκαν περιλαμβάνουν τα οικονομικά προβλήματα (ανεργία) (44,35%), τα ψυχολογικά προβλήματα (20,87%), ο υποσιτισμός (13,91%), τα διαπροσωπικά προβλήματα σχέσεων (12,17%) ενώ τελευταία επιλογή αποτέλεσαν τα προβλήματα υγείας (ναρκωτικά, ΣΜΝ, αλκοολισμός κλπ) (8,70%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου

Ερώτηση 16	Προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Προβλήματα υγείας (ναρκωτικά, ΣΜΝ, αλκοολισμός κλπ)	10	8,70%
Υποσιτισμός	16	13,91%
Ψυχολογικά προβλήματα	24	20,87%
Οικονομικά προβλήματα (ανεργία)	51	44,35%

Διαπροσωπικά προβλήματα σχέσεων	14	12,17%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 19: Προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου

17. Ποιές ακόμα κοινωνικές δράσεις θα θέλατε να πραγματοποιεί η αρμόδια υπηρεσία του Δ. Ερετρίας για τους πολίτες;

Οι κοινωνικές δράσεις του Δ. Ερετρίας όπως αυτές συγκροτούνται χαρακτηρίζουν μια κοινωνική πολιτική που στρέφεται με κάθε τρόπο στην εξυπηρέτηση αναγκών των δημοτών. Ωστόσο, βάσει των απαντήσεων του δείγματος, υπάρχουν κάποιες κοινωνικές δράσεις που θα μπορούσαν να προστεθούν. Συγκεκριμένα, οι δράσεις αυτές περιλαμβάνουν:

1. Εφαρμογή και υλοποίηση σύγχρονων προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης.
2. Έγκυρες πληροφορίες που σχετίζονται με τον εθελοντισμό και την ενίσχυση των δράσεων

3. Παροχή υλικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης των πολύτεκνων οικογενειών.
4. Περίθαλψη ορφανών και άπορων.
5. Τακτική σίτιση σε ιδρύματα (απόρων, οικονομικά ασθενέστερων κλπ).
6. Κοινωνικές δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας.
7. Ενίσχυση της απασχόλησης, γεωργία, αλιεία
8. Ειδικές δράσεις κοινωνικής ένταξης (χρήστες ουσιών, παραβατών κλπ)
9. Ενίσχυση πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δράσεων.

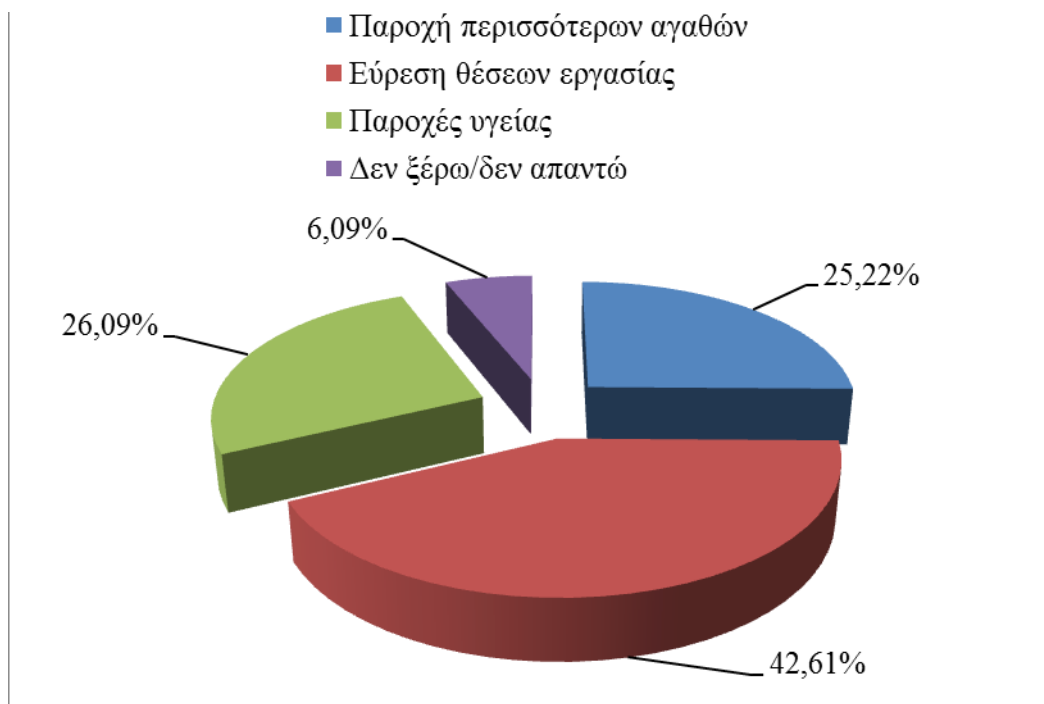
18. Σε ποια κατεύθυνση θα πρέπει να κινηθεί στο άμεσο μέλλον η κοινωνική πολιτική του Δ. Ερετρίας (1 επιλογή);

Οι βασικές μελλοντικές κατευθύνσεις της κοινωνικής πολιτικής του Δ. Ερετρίας, βάσει των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν, θα πρέπει να εστιάζουν στην εύρεση θέσεων εργασίας κατά 42,61%, κατά 26,09% σε παροχές υγείας, κατά 25,22% στην παροχή περισσότερων αγαθών ενώ μόλις το 6,09% δεν απάντησε ή δεν γνώριζε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Μελλοντική κατεύθυνση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας

Ερώτηση 18	Μελλοντική κατεύθυνση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Παροχή περισσότερων αγαθών	29	25,22%
Εύρεση θέσεων εργασίας	49	42,61%
Παροχές υγείας	30	26,09%
Δεν ξέρω/δεν απαντώ	7	6,09%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 20: Μελλοντική κατεύθυνση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας

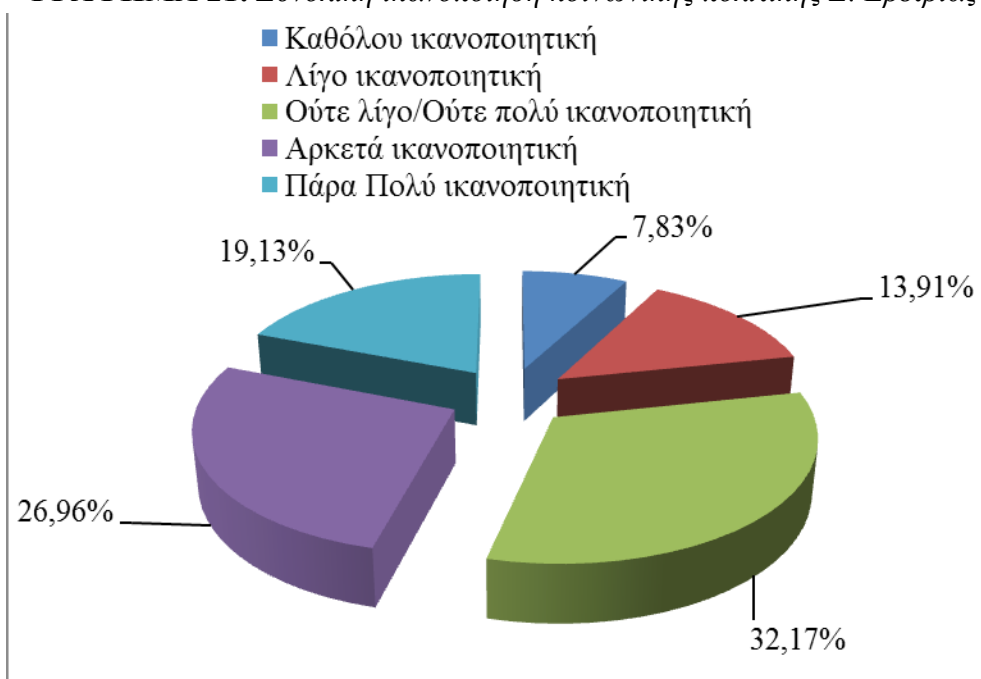
19. Πόσο ικανοποιητική κρίνεται συνολικά την κοινωνική πολιτική του Δ. Ερετρίας;

Αξιολογώντας συνολικά την κοινωνική πολιτική του Δ. Ερετρίας, οι ερωτώμενοι την έκριναν κατά 32,17% ως μέτρια, το 26,96% ως αρκετά ικανοποιητική το 19,13% ως πάρα πολύ ικανοποιητική ενώ λίγο ικανοποιητική την αξιολόγησε το 13,91%. Καθόλου ικανοποιητική κρίθηκε μόλις από το 7,83% του δείγματος ενώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι αθροιστικά το μεγαλύτερο ποσοστό (46,09%) είχε θετική άποψη αξιολογώντας την κοινωνική πολιτική του Δ. Χαϊδαρίου από αρκετά έως πάρα πολύ ικανοποιητική ενώ μόλις το 21,74% την αξιολόγησε από καθόλου έως λίγο ικανοποιητική.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Συνολική ικανοποίηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας

Ερώτηση 19	Συνολική ικανοποίηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας	
	Απαντήσεις	Ποσοστό (%)
Καθόλου ικανοποιητική	9	7,83%
Λίγο ικανοποιητική	16	13,91%
Ούτε λίγο/Ούτε πολύ ικανοποιητική	37	32,17%
Αρκετά ικανοποιητική	31	26,96%
Πάρα Πολύ ικανοποιητική	22	19,13%
Σύνολο	115	100,00%

ΓΡΑΦΗΜΑ 21: Συνολική ικανοποίηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η άσκηση της κοινωνικής πολιτικής από το δήμο Ερετρίας δημιουργεί ποικίλες εντυπώσεις στους δημότες. Η διενέργεια της έρευνας κατέβαλλε προσπάθειες να αξιολογηθεί η κοινωνική πολιτική του δήμου, να εντοπιστούν τα θετικά και τα αρνητικά σημεία αλλά και αν είναι να δυνατόν να κατατεθούν απόψεις βελτίωσης.

Σε κάθε περίπτωση, από τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν, το βασικό συμπέρασμα που προκύπτει εστιάζει στην έντονη κοινωνική δράση του δήμου μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών αλλά και του ενδιαφέροντος τόσο από την πλευρά των υπαλλήλων όσο και των δημοτών. Ο δήμος Ερετρίας αν και δεν διαθέτει ένα ευρύ σύστημα παροχής κοινωνικών δράσεων, τόσο λόγω του μεγέθους του όσο και της φυσιογνωμίας του. Παρ' όλα αυτά με τη δράση του στοχεύει στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των δημοτών αλλά και δημιουργίας πλαισίου αλληλεγγύης και συνεργασίας. Η ενεργή συμμετοχή των πολιτών παράλληλα με τις υπάρχουσες δομές έχουν δώσει τη δυνατότητα στο δήμο να επιτύχει σημαντικά κοινωνικά αποτελέσματα.

Ωστόσο, σε ολόκληρη τη λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών του δήμου εντοπίζονται και προβλήματα που έχουν να κάνουν κυρίως με την έλλειψη επαρκών κεφαλαίων λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών που έχουν δημιουργηθεί από την τρέχουσα οικονομική συγκυρία. Τη μη ύπαρξη αρμόδιας διεύθυνσης με στελέχωση εξειδικευμένου προσωπικού. Σε κάθε περίπτωση όμως, ο δήμος καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια να ανταπεξέλθει στις υποχρεώσεις προς τους δημότες, κυρίως σε εκείνες του κοινωνικού χαρακτήρα.

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε ένα δείγμα εκατόν δεκαπέντε (115) ερωτώμενων, είχε ως βασικό στόχο να οδηγήσει στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων αναφορικά με την κοινωνική πολιτική του δήμου Ερέτριας. Αναλυτικά, τα συμπεράσματα που εξήχθησαν από κάθε ενότητα του ερωτηματολογίου που διανεμήθηκε, παρουσιάζονται στη συνέχεια. Ειδικότερα:

A. Δημογραφικά στοιχεία:

1. Φύλο. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος αποτελούνταν από άνδρες (54,78%).

2. Ηλικία. Οι περισσότεροι ερωτώμενοι ήταν μεταξύ 41-56 ετών στοιχείο που ώθησε στην εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων.
3. Μορφωτικό επίπεδο. Δείγμα με υψηλά επίπεδα Λυκιακής και μεταλυκιακής εκπαίδευσης με ποσοστό 57,39%. Ανώτερη και ανώτατη μόρφωσης στο 33,91% είχε ανώτερη ή ανώτατη μόρφωση. Επομένως, οι δράσεις της κοινωνικής πολιτικής αξιολογήθηκαν πληρέστερα.
4. Εισόδημα. Επίπεδα εισοδημάτων κυρίως μεταξύ 301,00 – 900,00 € στοιχείο που πιθανόν να καθιστούσε αναγκαία τη συμμετοχή του δήμου μέσω κοινωνικών δράσεων.

B. Κοινωνική πολιτική δήμου Ερετρίας

5. Κάτοικος του δήμου Ερέτριας. Οι περισσότεροι αποτέλεσαν κατοίκους του δήμου με αποτέλεσμα να υπάρχει πληρέστερη ενημέρωση στις κοινωνικές δράσεις της ευρύτερης περιοχής.
6. Δημότης Δήμου Ερετρίας. Το 80,87% δήλωσαν δημότες του Δήμου Χαϊδαρίου.
7. Γνώση κοινωνικής υπηρεσίας δήμου. Υψηλά επίπεδα γνώσης της κοινωνικής υπηρεσίας δήμου (73,91%). Απουσία γνώσης κυρίως λόγω έλλειψης επαρκούς πληροφόρησης και απουσία ανάγκης χρήσης των κοινωνικών υπηρεσιών.
8. Συμμετοχή στην κοινωνική πολιτική. Υψηλά επίπεδα συμμετοχής υπαλλήλων και δημοτών στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου (60,87%).
9. Χρήση κοινωνικών υπηρεσιών. Οι δημότες αξιοποιούν τις κοινωνικές υπηρεσίες σε περίπτωση ανάγκης, περιοδικά ή μόνιμα (53,04%).
10. Αξιολόγηση δράσεων προς δημιουργία. Σημαντικότερη η διανομή τροφίμων σε οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες, ακολουθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και σε τρίτη επιλογή η επιχορήγηση ανέργων με επιταγές κατάρτισης.
11. Μεγαλύτερη βαρύτητα κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας. Μεγαλύτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην ενημέρωση ανέργων και επιχειρήσεων, τη λειτουργία των παιδικών και βρεφικών σταθμών και σε μικρότερα επίπεδα σε ενδυνάμωση δράσεων που σχετίζονται με την αιμοδοσία, τη φροντίδα των αδέσποτων ζώων και τα ΚΑΠΗ.
12. Οικονομική συγκυρία και άσκηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας. Σημαντική επίδραση της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

13. Βαθμός συνεργασίας κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς. Αρκετά έως πολύ ικανοποιητική συνεργασία των κοινωνικών υπηρεσιών με τους υπόλοιπους φορείς του δήμου.
14. Ιεράρχηση σπουδαιότητας προβλημάτων κοινωνικών υπηρεσιών Δ. Ερετρίας. Ως προς τη σημαντικότητά τους, τα προβλήματα των κοινωνικών υπηρεσιών του Δ. Ερετρίας ιεραρχούνται σε απουσία χρηματικών κεφαλαίων, ακολουθεί η έλλειψη επαρκών υποδομών, η έλλειψη εμπιστοσύνης των πολιτών, η έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού και τελευταίες οι δυσκολίες επικοινωνίας με άλλες υπηρεσίες.
15. Κοινωνικές υπηρεσίες και κινητοποίηση δημοτών. Αρκετά ικανοποιητική έως πάρα πολύ ικανοποιητική η συμμετοχή τους σε κοινωνικές δράσεις.
16. Προβλήματα που στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου. Οικονομικά (ανεργία) και ψυχολογικά προβλήματα στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου.
17. Μελλοντικές κοινωνικές δράσεις δήμου που επιθυμούν οι δημότες. Εφαρμογή και υλοποίηση σύγχρονων προγραμμάτων ανθρωπιστικής και ιατρικής δράσης, έγκυρες πληροφορίες που σχετίζονται με τον εθελοντισμό και την ενίσχυση των δράσεων, παροχή υλικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης των πολύτεκνων οικογενειών, περίθαλψη ορφανών και άπορων, σίτιση σε ιδρύματα (απόρων, οικονομικά ασθενέστερων κλπ), κοινωνικές δράσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας, ενίσχυση της απασχόλησης, ειδικά αλιεία και γεωργία, ειδικές δράσεις κοινωνικής ένταξης (χρήστες ουσιών, παραβατών κλπ) και ενίσχυση πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δράσεων.
18. Μελλοντική κατεύθυνση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας. Εύρεση θέσεων εργασίας, παροχές υγείας και παροχή περισσότερων αγαθών.
19. Συνολική ικανοποίηση κοινωνικής πολιτικής Δ. Ερετρίας. Μέτρια έως αρκετά ικανοποιημένοι δημότες.

Το βασικό ζήτημα που ανακύπτει λοιπόν για την άσκηση αποτελεσματικής κοινωνικής πολιτικής από τους δήμους, τους στόχους και το περιεχόμενο της, οργανώνεται γύρω από το ζήτημα της σχέσης που αναπτύσσεται μεταξύ του υποψήφιου χρήστη (δημοτών) των υπηρεσιών και του κοινωνικού συνόλου, στο οποίο εντάσσεται. Το πλέγμα των υποχρεώσεων και δικαιωμάτων που προκύπτουν από αυτή τη συμμετοχή βρίσκεται στο επίκεντρο αυτών των προσεγγίσεων. Ουσιαστικά ο χώρος αυτός ορίζεται από την κοινή βάση της αντίληψης για την

κοινωνική πολιτική ως εργαλείου προώθησης του κοινού συμφέροντος και της βελτίωσης της ατομικής κατάστασης των δημοτών.

Η βασική πρόταση βελτίωσης της ασκούμενης κοινωνικής πολιτικής από το δήμο Ερετρίας θα πρέπει να εντάσσει την ατομική ευθύνη κάθε δημότη που έχει καθοριστικό ρόλο στην τελική επιτυχία της. Ουσιαστικά, η κοινωνική πολιτική του δήμου θα πρέπει να στρέψει τη δράση της προς τη βελτίωση της προσωπικής θέσης κάθε δημότη που έχει ανάγκη τις συγκεκριμένες υπηρεσίες. Αυτή η ατομική στρατηγική θα οδηγήσει στη βελτίωση ολόκληρου του κοινωνικού συνόλου. Τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής που εφαρμόζει ο δήμος θα πρέπει να αξιοποιούν έναν ενιαίο μηχανισμό επιβραβεύσεων και άρσης των αποκλεισμών, ώστε να λειτουργούν προς όφελος του κοινωνικού συνόλου.

Επίσης, ο δήμος θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατό προσπάθεια να αντλήσει κατά το δυνατόν οικονομικά κεφάλαια από την κεντρική εξουσία ώστε να διατηρήσει ή να βελτιώσει τις κοινωνικές του υπηρεσίες. Ωστόσο, στο πλαίσιο της οικονομικής συγκυρίας είναι δυνατόν ο δήμος να στραφεί σε συνένωση δομών κοινωνικών υπηρεσιών ώστε να εξοικονομηθούν πολύτιμοι πόροι.

Ακόμα, ο δήμος Ερέτρίας θα πρέπει να στρέψει την προσοχή του στις νέες κοινωνικές ανάγκες που δημιουργούνται στους δημότες, να οργανώσει κατάλληλα τις υπάρχουσες δομές του, να σχεδιάσει και να εφαρμόσει νέες κοινωνικές πολιτικές πάντοτε τη βάση ικανοποίησης των αναγκών των δημοτών του. Οι ανάγκες που δημιουργούνται στους δημότες έχουν να κάνουν κυρίως με θέματα υγείας και απασχόλησης και επομένως θα πρέπει ο δήμος να στρέψει βασικό τμήμα του κοινωνικού του προϋπολογισμού προς αυτήν την κατεύθυνση,

Σε κάθε περίπτωση, ο δήμος Ερετρίας αποτελεί βασικό κομμάτι της τοπικής αυτοδιοίκησης στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής. Η συνέχεια της εφαρμοζόμενης πολιτικής με τις αναγκαίες βελτιώσεις θα εξασφαλίσει τη μελλοντική θετική πορεία για το δήμο αλλά θα αποτελέσει και το εφαλτήριο εξάλειψης σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων όπως της ανεργίας, της φτώχειας, προβλημάτων υγείας κλπ.

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

3. Α. Νικολάου - Σμοκοβίτη, Κοινωνιολογία - κοινωνία και κοινωνική ζωή, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα - Πειραιάς 1994.
4. Β. Δαλαμάγκας, Δημόσιος τομέας και κοινωνική πολιτική, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1985.
5. Β. Καπετανγιάννης, Γ. Μπαρουζής, Μ. Πετμεζίδου - Τσουλουβή, Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις, Ηράκλειο 1996.
6. Β. Σταθακόπουλος, Μέθοδοι έρευνας αγοράς, Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα 2005.
7. Γ. Βαρδακούλας, Κοινωνική πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1980.
8. Γ. Κυριόπουλος, Επίκαιρα και διαχρονικά: Κείμενα για την υγεία και την κοινωνική πολιτική, Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα 1996.
9. Γ. Μάρδας, Κοινωνιολογία, Τόμος Β', Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1997.
10. Γ. Μάρδας, Ε. Βαλκάνος,, Κοινωνική πολιτική: Θεωρία και πράξη (διοίκηση - οικονομία - δίκαιο - κοινωνιολογία), Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2005.
11. Γ. Μάρδας, Κοινωνική πολιτική: Εκπαίδευση και οικονομία, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2000.
12. Γ. Μάρδας, Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1998.
13. Δ. Βενιέρης, Χ. Παπαθεοδώρου, Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003.
14. Δ. Ζερβός, Ευρώπη, Ελλάδα, Σουηδία: Κοινωνιολογική και πολιτική προσέγγιση (συγκριτική μελέτη), Εκδόσεις Τοξότης, Αθήνα 1994.
15. Δ. Ιατρίδης, Δ. Τσαούσης, Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής: Θεωρία και πράξη του κοινωνικού σχεδιασμού, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990.
16. Δ. Ιατρίδης, Οργανισμοί κοινωνικής φροντίδας: Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής για ανάπτυξη, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2005.
17. Δ. Καραντινός, Χ. Ιωάννου, Ι. Καβουνίδης, Οι κοινωνικές υπηρεσίες και η κοινωνική πολιτική καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, Εκδόσεις Υπουργείου Εργασίας, Αθήνα 1992.
18. Δ. Κρεμαλής Δ., Κοινωνική πρόνοια - Διερεύνηση και αξιολόγηση ενός νέου συστήματος, Αθήνα 1990.

19. Δ. Κρεμαλής, Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια, Αθήνα 1991.
20. Δ. Τσαούσης, Στοιχεία κοινωνιολογίας, Αθήνα 1979.
21. Επίσημη ιστοσελίδα Δήμου Ερέτριας, Κεντρική σελίδα, Αθήνα 2016.
22. Γεωργαντάς Η., «Κοινωνικές Πολιτικές σε Κρίση και ο ρόλος των Τοπικών Θεσμών: Η περίπτωση της Μ. Βρετανίας» στο: *Διαστάσεις της Κοινωνικής Πολιτικής Σήμερα*, Ίδρυμα Σ. Καραγιώργα, Αθήνα 1993..
23. Η. Νικολακοπούλου - Στεφάνου, Γ. Αμίτσης, Δ. Κρεμαλής, Μελέτες κοινωνικού δικαίου και κοινωνικής πολιτικής, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
24. Δήμος Ερετρίας, Επιχειρησιακό πρόγραμμα δήμου Ερετρίας 2014 – 2019, Χαϊδάρι, 2015.
25. Κ. Δίκαιος, Μ. Χλέτσος, Πολιτική υγείας - κοινωνική πολιτική, Έκδοση Ε.Α.Π., Πάτρα 1999.
26. Κ. Καλαντζόπουλος, Στοιχεία κοινωνικής πολιτικής, Δελτίο Ι.Κ.Α., Αθήνα 1971.
27. Κ. Κασιμάτη, Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση: Μέθοδοι και πρακτικές, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2002.
28. Μ. Πετμεξίδου - Τσουλουβή, Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική πολιτική, Εκδόσεις Εξάντας, Αθήνα 1992.
29. Μ. Ραφαήλ, Κοινωνιολογία και κοινωνική διοίκηση, Εκδόσεις Καραμπερόπουλος, Αθήνα 1978.
30. Μάρδας Γ., Το σύγχρονο κοινωνικό κράτος, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα 1998.
31. Ο. Στασινοπούλου, Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής: Από το κράτος πρόνοιας στο «νέο» προνοιακό πλουραλισμό: φροντίδα και γήρανση - Η σύγχρονη πλουραλιστική πρόκληση, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1996.
32. Ο. Στασινόπουλου, Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1996.
33. Ο. Στασινόπουλου, Κράτος πρόνοιας, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 1990.
34. Π. Γετίμης, Δ. Γράβαρης, Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική - Η σύγχρονη προβληματική, Εκδόσεις Θεμέλιο, Αθήνα 1993.
35. Π. Κυριακουλάκος, Κοινωνική πολιτική, Αθήνα 1970.
36. Σ. Ρομπόλης, Μ. Χλέτσος, Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του κράτους – πρόνοιας, Εκδόσεις Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη 1995.

37. Χ. Σκαμνάκης, Κ. Κασσιμάτη, Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής: Η περίπτωση των φορέων της Αχαΐας, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα 2006.
38. Χ. Τσουραμάνης, Σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα: Η ελληνική πραγματικότητα, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
39. M. Saunders, A. Thornhill, P. Lewis, Research methods for business students, 4th Edition, Prentice Hall, Harlow 2006.
40. R. Titmus, Social policy, Edited Allen and Unwin, London 1974.
41. Ε.Ε.Τ.Α.Α., Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Παρούσα κατάσταση και προοπτικές, ΕΕΤΑΑ-ΚΕΔΚΕ, Αθήνα 1995.
42. Πασσάς Α., Τσέκος Θ., Οι διοικητικές επιπτώσεις της Ελληνικής Ενωσιακής πορείας, Διεθνής και Ευρωπαϊκή Πολιτική, τ. 3, Παπαζήση, 2006.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Φόρμα Ερωτηματολογίου

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΜΣ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Ερωτηματολόγιο

Θέμα: «Βιώσιμη Κοινωνική πολιτική Δήμου Ερετρίας»

Σπουδαστής: Συνέσιος Κίμων
A.M. 215107

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Ρόϊδω Μητούλα

Οδηγίες Ερωτηματολογίου

1. Η άποψη που θα εκφράσετε συμπληρώνοντας το ερωτηματολόγιο που θα ακολουθήσει θα χρησιμοποιηθεί για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας.
2. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο έτσι ώστε οι ερωτώμενοι να απαντούν με ειλικρίνεια χωρίς να υπάρχει ο φόβος διαρροής προσωπικών δεδομένων ή η απαίτηση για εύνοια σε περίπτωση θετικών κρίσεων.
3. Οι ερωτώμενοι για να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο θα πρέπει να απαντήσουν με ειλικρίνεια και υπευθυνότητα σε όλες τις ερωτήσεις μέσα από προκαθορισμένες επιλογές απαντήσεων.
- 4.

Σημειώνετε με X ή √ στο αντίστοιχο τετράγωνο που θα επιλέξετε.

A. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο

Ανδρας ☐ Γυναίκα ☐

2. Ηλικία

18 – 25	☐	41 – 48	☐
26 – 32	☐	49 – 56	☐
33 – 40	☐	57 ⁺	☐

3. Μορφωτικό επίπεδο

Λύκειο	☐	A.E.I.	☐	Άλλο	☐
I.E.K.	☐	Μεταπτυχιακό	☐		
A.T.E.I	☐	Διδακτορικό	☐		

4. Εισόδημα

Άνεργος/η	☐	601,00 - 900,00 €	☐
1,00 - 300,00 €	☐	901,00 - 1.200,00 €	☐
301,00 - 600,00 €	☐	Άνω των 1.201,00 €	☐

B. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ Δ. ΕΡΕΤΡΙΑΣ

5. Είστε κάτοικος του δήμου Ερετρίας(Ερέτρια, Μαλακώντας, Αμάρυνθος, Γυμνό.);

Ναι ☐ Όχι ☐

6. Είστε δημότης του Δήμου Ερετρίας;

Ναι ☐ Όχι ☐

7. Γνωρίζετε την κοινωνικό φορέα του δήμου;

Ναι ☐ Όχι ☐

Εάν ΟΧΙ, γιατί;

Έλλειψη πληροφόρησης	επαρκούς	☐
Αδιαφορία		☐
Δεν προέκυψε ανάγκη χρήσης της		☐
Δεν ξέρω/ δεν απαντώ		☐

8. Συμμετέχετε με κάποιο τρόπο (υπάλληλος, εθελοντής κλπ) στην κοινωνική πολιτική που ασκεί ο Δ. Ερετρίας;

Ναι ☐ Όχι ☐

**9. Έχετε χρησιμοποιήσει κάποια από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Δ. Ερετρίας ;
Αν ναι, αναφέρατε ποια.**

Ναι ☐ Όχι ☐

.....
.....

10. Ποιές δράσεις θα θέλατε να δημιουργήσει ο κοινωνικός φορέας του Δ. Ερετριάς, αξιολογείτε ως τις σημαντικότερες (μέχρι 2 επιλογές);

Δημοτικών πλυντηρίων	☐
Εργαστήρια δημιουργικής απασχόλησης για παιδιά	☐
Θεραπευτικά προγράμματα απο Ψυχοπαιδαγωγικά Κέντρα	☐
Δημιουργία θέσεων απασχόλησης	☐
Επιχορήγηση ανέργων με επιταγές κατάρτισης	☐
Διανομή τροφίμων σε οικονομικά ασθενέστερες οικογένειες	☐
Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής	☐

11. Σε ποιές από τις παρακάτω κοινωνικές υπηρεσίες ο Δ. Ερέτριας θα πρέπει να δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα κατά τη γνώμη σας (μέχρι 2 επιλογές);

Κέντρο Πληροφόρησης Νέων	☐
Συμβουλευτικός Σταθμός	☐
Ενημέρωση Ανέργων και Επιχειρήσεων	☐
Κέντρο Πρόληψης Εξάρτησης & Αγωγής Υγείας	☐
ΚΑΠΗ	☐
Παιδικοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί	☐
Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης	☐
Ειδικό Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης	☐
Εθελοντική Αιμοδοσία	☐

Αδέσποτα ζώα συντροφιάς	☐
Αθλητισμός	☐

12. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία, σε ποιο βαθμό έχει επηρεάσει την άσκηση κοινωνικής πολιτικής του Δ. Ερετρίας;

Καθόλου	Λίγο	Ούτε λίγο/Ούτε πολύ	Αρκετά	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

13. Ποιος ο βαθμός συνεργασίας των κοινωνικών δομών του δήμου με άλλους δημοτικούς φορείς (πολιτιστικοί σύλλογοι, αθλητικοί σύλλογοι κλπ);

Καθόλου	Λίγο	Ούτε λίγο/Ούτε	Αρκετά	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

14. Ιεραρχήστε κατά σπουδαιότητα (1 λιγότερο σημαντικό, 5 πολύ σημαντικό) τα προβλήματα του Ν.Π.Δ.Δ. «Ο ΔΑΦΝΗΦΟΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ» του Δ. Ερετρίας.

Απουσία χρηματικών κεφαλαίων	☐
Έλλειψη καταρτισμένου προσωπικού	☐
Έλλειψη εμπιστοσύνης πολιτών	☐
Έλλειψη επαρκών υποδομών	☐
Δυσκολίες επικοινωνίας με άλλες υπηρεσίες	☐

15. Η κοινωνικές υπηρεσίες του Δ. Ερετρίας σε ποιο βαθμό έχουν κινητοποιήσει τη συμμετοχή των δημοτών;

Καθόλου	Λίγο	Ούτε λίγο/Ούτε	Αρκετά	Πάρα Πολύ
☐	☐	☐	☐	☐

16. Ποια προβλήματα στρέφουν τους πολίτες στις κοινωνικές υπηρεσίες του δήμου;

Προβλήματα υγείας (ναρκωτικά, ΣΜΝ, αλκοολισμός κλπ)	☐
Υποσιτισμός	☐

- Ψυχολογικά προβλήματα ☐
- Οικονομικά προβλήματα (ανεργία) ☐
- Διαπροσωπικά προβλήματα σχέσεων ☐

17. Ποιές ακόμα κοινωνικές δράσεις θα θέλατε να πραγματοποιεί η αρμόδια υπηρεσία του Δ. Ερετρίας για τους πολίτες;

.....

.....

.....

.....

18. Σε ποια κατεύθυνση θα πρέπει να κινηθεί στο άμεσο η κοινωνική πολιτική του Δήμου (1 επιλογή);

- Παροχή περισσότερων αγαθών ☐
- Εύρεση θέσεων εργασίας ☐
- Παροχές υγείας ☐
- Δεν ξέρω/ δεν απαντώ ☐

19. Πόσο ικανοποιητική κρίνεται συνολικά την κοινωνική πολιτική του Δ. Ερετρίας;

Καθόλου ικανοποιητική	Λίγο ικανοποιητική	Ούτε λίγο/Ούτε πολύ ικανοποιητική	Αρκετά ικανοποιητική	Πάρα Πολύ ικανοποιητική
☐	☐	☐	☐	☐

Ευχαριστώ πολύ!